

Створи щось. Історії, які неможливо (не) прочитати (збірник)
Чак Поланік

Поланік знову шокує, і цього разу – божевільними ідеями навіть більше, ніж табуованою лексикою. Щоб їх сприйняти, треба мати міцні нерви. Або таке саме непроникно чорне почуття гумору, як у автора. Чи, може, просто бути одним із мільйонів його фанатів? Бо ніхто краще за Чака Поланіка не вміє вмикати почуття. Не душевні, як інші, а брутально фізіологічні. У цих двадцяти трьох оповіданнях ви будете чути тріск електричного струму, відчувати в роті солоний смак крові, бачити як наяву речі, про існування яких досі й не здогадувались. Це буде знущання з життя і смерті. І зовсім трохи лірики, такої ж чорної, як і гумор. Як завжди у Поланіка.

Обережно! Ненормативна лексика!

Чак Поланік

Створи щось. Історії, які неможливо (не) прочитати

© Chuck Palahniuk, 2015

© Nemiro Ltd, видання українською мовою, 2016

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2016

Обережно! Ненормативна лексика!

Тук-тук

Мій старий, така вже він людина, усе норовить перетворити на Неабиякий Жарт. Що тут скажеш? Полюбляє людина здоровий сміх. Доки я не подорослішав, у більшості випадків я й гадки не мав, що тут смішне, та все одно сміявся. От узяти, приміром, перукарню. Йому було байдуже, скільки нахаб, плюючи на чергу, пролізе поперед нього. Сам він ладен був просидіти в черзі хоч усю суботу, аби вся черга реготала над його жартами. Довести людей до гикавки стояло в списку його суботніх справ значно вище, ніж довести власне волосся до ладу.

Перед виступом він попереджає: «Якщо ви таке вже чули, зупиніть мене». Зайде, було, до кабінету онколога і каже: «Скажіть, лікарю, а після вашої хемотерапії я зможу грати на скрипці?» [1 – Початок відомого жарту, коли хворий на операційному столі звертається до хірурга: – Скажіть, лікарю, я

після операції зможу грати на скрипці? – Та заспокойтеся! Зможете. – Дивно! А до операції не вмів.]»

А той йому: «З вашими метастазами вам не на скрипці грати, а в ящик, десь місяців за шість».

У відповідь, ворущачи бровами, як отой Граучо Маркс[2 – «Граучо» Маркс (1890–1977) – американський актор, комік, учасник комік-трупі, відомої як Брати Маркс. У 1950-і роки Граучо вів телевізійне шоу «Ставка – ваше життя».], та струшуючи попіл з уявної сигари, старий каже: «Місяців за шість? Хотілося б почути іншу думку».

«Добре, – киває онколог, – у вас рак. Це – по-перше. А по-друге, як на мене, від ваших жартів, тее, несе похабщиною».

З тим він і призначає хемотерапію. Тож, як лікар прописав, старого починають начиняти радіацією, навіть попри те, що їжа у нього в шлунку запікається скоріше, ніж перетравлюється на лайно, а сходити до вітру, за його власними словами, все'дно що силкуватися висцяти лезо бритви. Втім, кожної суботи він любісінько з'являється зі своїми жартами в перукарні, хоча потреби в тому вже немає – голова в нього лиса, як та більйардна куля. При цьому, позаяк від нього залишилися самі шкіра та кості, він, зі своїм лисим черепом, нагадує ходячий шкелет, якого чомусь змусили волочити за собою чималий балон зі стиснутим киснем, – у такому вигляді він більш за все нагадує каторжника, прикутого до чавунного ядра ланцюгом. Обплутаний медичними трубочками, що повз вуха забігають йому на лису як коліно голову і, зробивши петлю, пірнають углиб носа, він з'являється на порозі вже згаданого закладу зі словами: «Мені тільки підрівняти, на маківці, будь ласка». У відповідь – регіт. Зрозумійте мене. Мій старий – то вам ніякий не «дядечко Мілті»[3 – Мілтон Берл (1908–2002) – комік і актор, зірка американського телебачення 1950-х років, відомий мільйонам глядачів як «дядечко Мілті».]. Та й Едгар Берген з нього теж аніякий[4 – Едгар Джон Берген (1903–1978) – американський актор і радіоведучий, який здобув найбільшу популярність як черевомовець своєї ляльки Чарлі Маккарті.]. Неабиякий був би з нього лише Геловінський шкелет, та й то – якому топтати землю залишилося лише місяців з півтора, тож яка кому різниця, що він там каже, а в перукарні ржання, та таке, що й віслюк позаздрить. А все тому, що до вподоби хлопцям його натура.

Якщо серйозно, то я це веду не до того, щоб віддати належне його жартам. Може, це моя провина, що мені бракує потрібних слів, та в тому й річ, що мій старий був куди як смішнішим за те, про що йшлося в його, так би мовити, дотехах. Може, я чогось не розумію, бо відчуття гумору – це, здається, не той його талант, який я успадкував. Ще в ті часи, коли я був його маленьким Чарлі Маккарті[5 – Чарлі Маккарті, лялька черевомовця Едгара Бергена. У широкому сенсі, той, хто перебуває під пануванням іншого; той, хто підігрує коміку або ведучому.], а тягнулися вони досить довго, бувало, питає він: «Тук-тук[6 – Тук-тук (англ. knock-knock) – типовий зачин підколки (дружнього жарту) в англomовних культурах.]?»

А я йому: «Хто там, га?»

А він: «Я-га».

А я: «То не ти "га", а я - "га!"»

А він: «Я - Яга, а ти - Тига?»

А я: «Я - не ти, га, я - я - «га».

А він: «Ага! Так ти ще й йодля співати вмієш!»

Що до мене, то у ті роки я був занадто малим, аби второпати різницю між йодом та йодлем, бо мені взагалі було лише сім, і я тільки-но пішов до школи; я навіть не знав, чим Швейцарія відрізняється від «Шайноли»[7 - «Шайнола» (англ. Shinola) - назва американської компанії виробника вакси для взуття, що набула поширення з середини XX століття завдяки розмовній фразі «You don't know shit from Shinola» (не відрізнити лайна від «Шайноли»), тобто не розумітися на елементарних речах.], але мені дуже кортіло догодити татові, тому я привчив себе сміятися раніше, ніж розуміти. Тож, хоч що б він казав, мене це одразу смішило. А під «Ягою», як я гадаю, він мав на увазі мою маму, котра пішла від нас, а швидше - втекла. Єдине, що я дізнався про неї від старого, - вона була «справжня краля», яка вважала себе вищою від будь-яких жартів, тому з нею були лихі жарти. Вона дійсно не приймала жартів на свій рахунок, тому ось так і розраховувалася з ним.

А то спита він у мене: «От коли Вінні ван Гог відчикрижив собі вухо та відправив його отій повіі, яка звела його з розуму, то яким чином він це зробив?»

Сіль жарту полягала у відповіді «З повідомленням». Але коли тобі лише сім і тобі незнайомий ані ван Гог, ані повія, то яка там до біса «сіль»; а ніщо не вбиває жарт скоріше, ніж чесно спитати у старого, коли і з чого сміятися. Отже, коли старий питає: «Що вийде, як схрестити свиню та графа Дракулу?» - я розумію, що зустрічне питання: «А хто такий граф Дракула?» буде великою помилкою, тому лише мовчки накручую себе, як той будильник, на дзвінкий регіт. І коли він мовить: «Упирисятко невмируще!», я радо вибухаю сміхом.

А він не вгамовується: «Тук-тук...», а я: «Хто там?» А він: «Радіо». - «Яке радіо?» - «Активне». - «Чого тобі, активне радіо?» - «Не активне радіо, а радіо активне». - «Добре, і чого ж тобі, радіо активне?» - «Радить, діти, не радіти, коли радій ніде діти!» Або: «Карл у кралі вкрав коралі, краля зробила Карлу...» Ще не закінчивши, він заливається сміхом.

А я? - що я? - я ще подиху не перевів і від попереднього жарту, як доводиться знову рвати кишки. І зовсім не тому, що жарт мені припав до смаку. Взагалі, я був не в тому віці, коли ти в змозі розділити радість хоча б від будь-якого дотепного жарту, позаяк у школі ми ще й до таблиці зразумноження не дійшли, не кажучи вже про таку незбагненну річ, як ділення у стовпчик. Отож провини мого батька в тому, що й на «перестановці місць доданків» я теж не розумівся, не було.

Утім, я був не один такий. Наша стара, що пішла від нас, за словами батька, останнього жарту теж геть не сприймала, тож своїм почуттям гумору я, мабуть, вдався в неї. А от поза гумором питання, як старого сприймати, ніколи не стояло. Гадаю, що й вибору-то немає: свого старого треба

сприймати таким, яким він є, бо не нам вирішувати, у яких батьків народитися. Хоча сприймати буває тяжко, бо кому ж сподобається, коли твій старий якщо й дихає, то лише через якийсь балон, і лягає до лікарні радше не лікуватися, а помирати на захмарних дозах морфію, і червоного желе «Джелло»[8 – «Джелло» – товарний знак напівфабрикатів желе і мусів, що випускаються в порошку, а також готових желе.], яким їх напихають на вечерю, він і ріски в рот не бере. Зупиніть мене, якщо я вже казав, та у мого старого такий собі рак простати, що й навіть раком не назвеш, адже минуло чи то двадцять, чи, може, й усі тридцять років, перш ніж ми взагалі дізналися про його хворобу. Відтоді я й почав пригадувати, яких маленьких хитрощів старий мене навчив. Як-от, перш ніж копати яму, на лезо лопати треба попшикати WD-40[9 – WD-40 – торгова марка відомого аерозольного препарату, розробленого для промислових споживачів як водовідштовхувальний засіб, що запобігає корозії.], тоді й лопата піде як по маслу. А ще він навчив мене не тиснути на спусковий гачок одним пальцем, бо так, скоріш за все, потрапиш пальцем у небо, а «вчавлювати» його, як лимон, усією п'ятірнею. Навчив виводити цятки крові. Та наводити жарти. Безліч жартів.

Авжеж, про порівняння з Робіном Вільямсом не йдеться. Я бачив якось те кіно[10 – Мова йде про фільм режисера Тома Шедьяка «Цілитель Адамс» із Робіном Вільямсом у головній ролі. У стані глибокої депресії Гантер «Патч» Адамс потрапляє в психіатричну клініку. Проте лікарі не можуть йому допомогти, його рятують пацієнти. Вони змушують його подивитися на своє життя збоку, поглянути на нього зі сміхом. На власному прикладі Адамс переконується в тому, що сміх може творити дива і зцілювати. Сміх – найкращі ліки, і в кількох випадках ноу-хау Адамса дійсно рятує людей.] з ним, із Вільямсом, коли він чіпляє червону кульку на носа і натягає таку велику перуку в стилі «афро», тільки не чорну, а всіх кольорів веселки, і завеликі клоунські пантофлі, а в петлицю встромляє штучну гвоздику, з якої цівкою б'є вода, і ти мимоволі віриш, що цей приятель, дійсно, неабиякий цілитель, що змушує хворих на рак малолітків умирати від сміху, не в тому сенсі, що вони вмирають сміючись, а в тому, що сміються і – більше не вмирають. Мало того, ці голомозі дітлахи, від яких зосталася сама снасть, гірша навіть за мого старого, на превеликий подив, сміючись, видужують.

А найдивовижніше те, що все це кіно базується на справжнісінькій «історії з життя».

Я це до чого? А до того, що Сміх, що, втім, і іжакові зрозуміло, це – Найкращі Ліки. Проводячи, ясна річ, без ліку часу в лікарняному передпокої, я, саме собою, вигодив хвилинку на той самий «Рідерз дайджест». Правдиву історію з нього всі ми, якщо не читали, то напевно чули: жив та був собі один аміго, і була у нього пухлина мозку, і була та пухлина завбільшки з грейпфрут, і через ту пухлину він вже збирався відкинути копита. Про те, що недовго залишилося, йому натякали вже геть усі: і лікарі, і священики, і патологоанатоми. Та ім на зло він примусив себе дивитися стрічку про «Трьох бовдурів»[11 – Низка короткометражних американських фільмів кіностудії «Коламбія пікчерз», які йшли з 1930 по 1970 роки.] нон-стоп. Ба більше, цей аміго з четвертою стадією раку примусив себе ще й реготати, теж нон-стоп, з Ебота й Костело[12 – Ебот і Костело – славетний американський комедійний дует. Бад Ебот (1895-1974) і Лу Костело (1908-1959) багато виступали на радіо й телебаченні в 1940-х і 1950-х роках.], з Лорела й Гарді[13 – Лорел і Гарді – Стен Лорел і Олівер Гарді, американські кіноактори, одна з найбільш популярних комедійних пар

в історії кіно. Стен був худим, а Олівер – огрядним.], та ще й з цих, як їх, братів Маркс, щоб уже певнісінько. І що б ви думали? – оклигав. Ось що буває, коли гормонійно поєднати непереливки крові з хахоньками від гендорфінів.

Отож я й подумав: чого тут втрачати? Чому б і мені не пригадати двійко-трійко улюблених дотепів старого, щоб теж, напевне, провести терапію сміхом – нехай набирається здоров'я. Здоров'я ж бо нікому не зашкодить?

З тими думками здоровий йолоп прямує навропростець до батькової палати в госпісі, рішуче підтягує стілець до ліжка і сідає. Потім втуплюється в землисте обличчя старого на смертній постелі й починає: «Так от, заскакує ота білявка до генделика за рогом, де раніше ніколи не бувала, цицьки – як цяцьки; булки – цупкі, і замовляє портер, скажімо, «Мікелоб». А бармен, не гвіздком у тім'я битий, потайки щедрою рукою підмішує у пляшку «Мікі Фін»[14 – «Мікі Фін» – сильний снодійний засіб, який додають у спиртне.], що одразу «вирубає» її як підтяту, і кожен перець у генделику по черзі користується з її стану, задравши їй спідницю та перехиливши бездиханне тіло через край більярдного столу. Та настає час зачинятися. І лише тоді, плескаючи по щоках, її приводять до тям і сповіщають, що пора, мовляв, і честь знати. І що ж, зо два-три дні ця ципа з цицьками та булками з'являється знов, замовляє той самий «Мікелоб» і дістає все те саме, що й минулого разу. І так триває не один тиждень, аж поки одного дня, зайшовши до генделика, вона не питає у бармена, чи може їй краще замовити «Будвайзер».

Треба визнати, що в цей сивий, як та кобила, анекдот я як не «в'їжджав» ще в першому класі, коли почув його вперше, так і досі не «в'їжджаю», проте добре пам'ятаю, що батька завжди тішило його закінчення...

Бармен осміхається так красно і запитує: «А що? Невже від "Мікелоба" голова бо-бо?» На що ця краля перехилиється через стійку і хіба що не на вушко так шепоче: «Тільки між нами... Від «Мікелоба»? Та ні. Голова не бо-бо, а от манда...»

Так от, цей анекдот я вперше почув від старого, позаяк він сам мене його й навчив, але ж навчив у тому віці, коли я не знав не тільки, що таке «манда», а й яка користь від «Мікі Фіна», і як саме можна «скористатися з чийогось стану». Та я твердо знав одне: ця історія чомусь викликає у старого сміх. Більше того, якимось, коли ми з ним сиділи в черзі до перукаря, він загадав мені встати й задекламувати всю цю історію, як віршик, і вся черга – хто листав журнальчик, хто в детектив поринув – разом з перукарями так і пирснула сміхом; половина з них захлинулася шмарклями та слиною, а в іншій, яка ремігала тютюн, жвачка через ніс пішла.

Отож бо, здоровий йолоп розповідає цю байку вмирущому батькові; це відбувається пізньої-пізньої ночі, коли в лікарняній палаті вже нікого немає, окрім їх двох і – що ж? – навіть і тіні усміху. Тоді він робить другу спробу й розповідає іншу, не менш улюблену, батькову байку про певного комівояжера, якому телефонує певна фермерська дочка, з котрою той мимохідь звів знайомство під час своїх мандрів місяців зо два до дзвінка. Ось вона йому і каже: «Пам'ятаєш мене? Нам було дуже весело вдвох і ми гарно провели час. Ти ще обіцяв кохати мене хіба що не до гробової дошки».

А той їй питає: «Ну то й як?», а вона йому: «Що "як"? Я – вагітна! Мені нічого іншого не залишається, як накласти на себе руки!» А він їй: «Отакої! Ти ж бач, яка вона, виходить, швидкоплинна, та комівояжersька любов...»

Коли мені було сім, і я не жартую, цим анекдотом я абикого міг довести до колькок в боку, а сьогодні дивлюсь, а старий – ані пари з вуст. Єдиний засіб, яким я міг сказати старому: «Я тебе люблю», – це сміх з його дотепів заради нього, навіть тоді, коли мені було не дуже смішно, і зараз я лише хотів того ж від нього. Мені було б досить усмішки, однієї-єдиної усмішки, хоча б понад силу, хоча б куточками вуст, хоч би як старий озвався, хоч би «хе-хе» прохекав, хоч би бровою повів. Та у відповідь анічирк: ні охкання, ні стогону. Та гірше від несміху те, що старий примружує очі, зціплюючи повіки, а коли розліплює, то в очах бринять сльози. Ще за мить сльози збираються у дві важкі краплини, що під власною вагою, скочуються щоками. Великим беззубим ротом старий ловить повітря, ніби йому нема чим дихати, і сльози починають котитися одна за одною, торуючи собі шлях зморшками по обох щоках і розпливаючись темними плямами по подушці. Й ось дорослий син, наче мала дитина, хоча яка ж вона мала і кому ж вона вже дитина, що все-таки, здається, ніяк не може перерости глєвтякуваті дотепи, у відчаї засовує руку в кишеню брюк і видобуває з неї штучну квітку гвоздики, з якої просто заради сміху чвіркає вода, заливаючи зарюмсане зморшкувате обличчя старого.

Ось чому не в змозі зупинитися, чадо давай розповідати про поляка, який вийшов якось на полювання зі своїм штуцером. І ось іде цей зденек лісом, аж – гульк! – просто під деревом на ложі з м'якого зеленого моху – кобета, вже гола, ще й ноги розкинула. Придивляється він, а ця кобета – така собі здобна краля; вона ж, своєю чергою, грайливо розглядає зденєка з його чималим штуцером та й питає: «Як ся маєш? Що робиш?» На що той відказує: «Та ось – полюю». А вона йому підморгує: «На стрільця і звір лежить. Може, я твоя здобич?!» Той знизує плечима: «Чом би й ні!» – і розряджає свій штуцер просто в неї: «Бабах!» Довго над лісом гуляла луна...

Свого часу цей анекдот про поляка, хай яким він був бородатим, входив до золотого фонду наших жартів; як пісня, перевірена часом, він завжди викликав бурхливий відгук, та зараз відгуку не було – старий продовжував тихо вмирати. Він плакав, не роблячи жодної спроби бодай осміхнутися – він просто мав би зробити мені крок назустріч. Як же лікувати сміхом того, хто лікуватися не хоче?! А я допитуюся: «Що вийде, якщо схрестити підора з маланкою?» А я допитуюся: «Яка різниця між собачим лайном та нігером?» А йому не стає краще. Тоді я прикидаю, а може, рак вже й до вух добрався. Воно ж як: коли присів на морфій та на все таке, ти, звісно, стаєш глухим до всього іншого. Тож, аби просто перевірити, чи чує він мене взагалі, я схиляюся майже впритул до його зарюмсаного, як у немовляти, обличчя і питаю: «Яка різниця між чорницею і черницею?» І, не дочекавшись на відповідь, мабуть, занадто голосно як для такого закладу, волаю на всю католицьку богадільню: «Черницю можна трахнути!»

У розпачі я розливаюсь соловейком про усяку гомосячину, про мачо і мучачу, маланців і маланок – словом, пробую усі дійові курси лікування, відомі сучасній медичній науці, але старий ішов від мене не прощаючись. Людина, яка все довкола перетворила на великий анекдот. Той факт, що він навіть не огризається, лякає мене мало не до втрати мови. І з переляку я горлаю як

навіжений: «Тук-тук!» І коли не чую відповіді, то для мене це рівнозначно тому, що старий втратив пульс. Я волаю: «Тук-тук!»

Я горлаю: «Навіщо екзистенціаліст переходить дорогу?!»[15 - Парафраз відомого жарту в жанрі антигумору: «Чому курка перебігла дорогу?», який вперше надруковано ще 1848 року в нью-йоркському журналі «Нікербоккер» («Knickerboker») і який попри очікування передбачав просту відповідь: «Аби опинитися на іншому боці». З часом набула популярності варіація жарту з відповіддю, як це питання розглядалося б в різних філософських течіях. Наприклад, відповідь екзистенціаліста могла бути такою: «Те, що ви бачили, могло вам здаватися. І навіть якщо ви бачили начебто курку, що перебігала те, що ви назвали дорогою, яка ймовірність того, що те, що ви бачили, дійсно відбулось», а видатний екзистенціаліст Жан-Поль Сартр сказав би так: «Для того щоб діяти відповідно до власного сумління і бути вірною собі, курка визнала за необхідне перетнути дорогу». Або Емілі Дікінсон сказала б: «Because it could not stop for death» (парафраза першого рядка вірша «Because I could not stop for death». - «Я не просила - ждала Смерть»)].]

А він тихо переходить у інший світ, так і не давши мені відповіді на самі екзистенційні питання. Він полишає мене тоді, коли я відчуваю себе бовдур бовдуrom. У розпачі я хапаюся за його обм'яклі, наче чужі, посинілі пальці холодної-холодної, немов крижаної, руки, та він навіть і не здригається, коли я по синій льодяній долоні проводжу «Джой базером»[16 - Іграшка-прикол, яка спрацьовує під час рукостискання, створюючи відчуття, схоже на невеликий електршок.]. Я горлаю: «Тук-тук!» Я волаю: «Чому? Чому стара пішла з сім'ї, чому залишила чоловіка з чотирирічним сином?»

Ніщо не вбиває жарт дужче, ніж просто попросити у старого пояснень, бо саме це і вийшло - саме цієї миті він і перестає дихати. Серцебиття припиняється. На моніторі - суцільна ізоляція.

Отож-бо, здоровий йолоп, котрий глибоко ночі сидить біля ліжка в лікарняній палаті батька, вдається до найдотепнішого, як йому здається, аналога тих електродних прасок, що їх лікарі використовують, аби зупинити серцевий напад, до сміхового відповідника того, що цілитель Робін Вільямс застосував би до вас у покої клоунської невідкладної допомоги: такий собі дефібрилятор «Три бовдури»; так от, цей йолоп бере великий-превеликий бутафорський кремовий торт, змащений зверху грубим-грубезним шаром збитих вершків, такий, яким не погребував би і сам Чарлі Чаплін, якби його покликали рятувати ваше життя, і підносить цей торт високо-високо над головою, наскільки рук вистачає, і опускає його вниз, блискавично, як той баскетболіст, якому вдається слем-данк[17 - Слем-данк - вид кидка в баскетболі, при якому гравець вистрибує вгору й однією або двома руками кидає м'яч крізь кільце зверху вниз.], або той поляк, що як грім серед ясного неба розряджає свій штуцер - бабах! - просто старому в рот.

І попри чудодійну, добре задокументовану цілющу силу комедійного мистецтва, мій старий відходить, залишаючи під собою пляму кривавого лайна.

Ну, взагалі-то, це, мабуть, виглядало значно кумедніше, ніж я оце розповідаю. І якщо ви в цьому місці не регочете, то не картайте мого старого. Його провини в цьому немає. Провину я цілковито беру на себе, бо такий же з мене балагур. Знаєте, як буває: там солі не досипав, там перцю не додав, ударний рядок не підготував і – щонайкращий дотеп нанівець. Далеко по приклад ходити не треба. От і я пішов до тієї перукарні, де й розповів їм, як відходив мій старий і як я намагався його віджити, аж до самого торта з вершками, та й про торт повідав не криючись; не втаїв і того, як службовці шпиталю викликали гевалів-охоронців, і ті перепроводили мене до палати для пацієнтів з певними відхиленнями на невеличкий тридобовий карантин. І що ж? Навіть розповідаючи цю, найбожевільнішу, частину всієї історії, я, здається, її заповор, судячи з того, як ті дідугани з перукарні мовчки подивилися на мене. Я їм про те, як проводжав старого в останню путь не тільки поглядом, а й носом, бо той був з голови до ніг увесь у крові, лайні та збитих вершках, і не учути цього було неможливо, а вони, усі перукарі та їхні давні клієнти з їхньою тютюною жвачкою, тільки дивляться на мене і хоч би хто «хе-хе» сказав. І тоді, як і багато років тому, в цій самій перукарні, я закидаю: «Тук-тук!»

Перукарі закликають з ножицями в руках. Старі шкарбуни завмирають зі жвачкою в роті.

Я знову: «Тук-тук?» Усі затамували подих, і на мить мені здається, що я єдиний живий серед мерців. І я кажу їм: «Смерть! Смерть навкруги! І смерть повсюди»[18 – Алюзія на вірш Персі Біші Шеллі «Смерть», який починається рядками: «Смерть! Смерть навкруги! І смерть повсюди! Смерть ходить там, де ходять люди» (пер. І. Ільїна).]. Ви що, хлопці, не вивчали в школі Емілі... Снікерсон? Або про Жан-Поля... Стюарта не чули?»

Я воруху бровами та струшую попіл з уявної сигари: «Хто там?» І сам відповідаю: «Я не знаю, хто там, – я навіть не вмію грати на скрипці!» Єдине що я знаю – що в голові моїй не клепки, а клоччя жартів, які просто так не викинути з голови, бо вони засіли в ній, наче пухлина, пухлина завбільшки як грейпфрут. А ще я знаю, що з часом навіть лайно собаче біліє і більше не смердить, – ось яке лайно не йде мені з голови, бо ним напихали мені голову усеньке попереднє життя, начебто це й справді весело. І вперше відтоді, як у ролі «малого бовдура» я на всю перукарню проголошував такі слова як «підор», «манда», «нігер» або «маланець», я зненацька збагнув, що то не я укидав жарти, а я... я – сам був жартом. Яке запізніле прозріння! Зрозумійте мене: добрий жарт, він як пісня перевірена часом, він як «Мікелоб», що подається приємно-прохолодним... от тільки з «Мікі Фіном»... і подається тим, хто всміхається так ласкаво, що вам і невдогад, як смачно вас вздрючили. Разючий дотеп тому й зветься разючим, що він вражає, а вражає він несподіванкою; це як у боксі: буцімто кулак у рукавичці, та ще й у м'якій, але ж вона приховує залізні костяшки; тож як поцілить такий у щелепу, то дійсно вражає – бах! – він наче дає зрозуміти: «Я кращий за тебе», «Я крутіший» і «Останнє слово, приятелю, за мною».

І стоячи посеред все тієї ж старої суботньої перукарні зранку як оглашений я кричу: «Тук-тук!»

Я вимагаю: «ТУК-ТУК!»

І нарешті один з тих дивнуватих дідків, завсідників перукарні, мовить сиплим від тютюну ледь чутним шепотом: «Хто там?»

І я витримую паузу, пропускаючи такт, аби зберегти напругу, – цього навчив мене старий, коли казав, що вдало витримана пауза – це половина успіху, якщо не весь, – і після паузи я осміхаюся так ласкаво і кажу: «Радіо...»

Еленор

Ренді ненавидє дерева. Він ненавидє дерева так гаряче, що, коли Інтернет репортерує про гуртову дефенстрацію дощових джунглів Амазонії, він, Ренді, вважа, що це доволі гарне і шляхетне визначення подій.

Здебільшого, дерева сосни. Він ненавидє, як дерево сосна руха: воно руха повільно, потім руха швидко. Спершу так екскуріаторно повільно, що забуваєш, що воно руха, типу, завжди. Це саме той метод, яким дерево дедалі вища й вища, набираючи собі тонни дров'яної кубатури, аж поки воно, типу, не наведеться на ціль – просто на маківку голови якоїсь людини. Після цього дерево сосна руха швидко, як замаскована протипіхотна міна швидко. Занадто швидко, щоб це усвідомити.

У всякому разі, Рендів татусь усвідомити його прихід аж ніяк. Наперед визначивши собі на все життя відкривати дросель і тягати зелений ланцюг[19 – Мається на увазі маркування мотопилок: зелений лейбл означає низьковідбійні ланцюгові пилки; жовтий – більш потужні, небезпечніші для лісорубів.], Рендів татусь уже, типу, жив у тривожному часі. Один швидкий рух, і вся та деревинна сировина троше волосатий купол його тонкого черепа на мільярд кривавих фрагментів.

Ренді виріша, що він має кращі заняття, ніж зусібіч стерегтися, та зрештою й на себе отримати згори сотню тонн целулоїдної фібри. Ренді ненавидє Орегон[20 – Oregon – тихоокеанський штат на північному заході США, 46 % території якого вкрито лісами.].

Ренді доходе жити в якомусь будинку під рожевим тиньком, де дерева ніколи, нізачо не потрапляють у краєвид. Ренді, він прибира до рук гроші за батьківську страховку і пха до машини свого буля. Він праве на південь, всю дорогу шаліючи швидше і швидше, типу, як ніби зграя сіромашних вовкодавів приглядаються до його, Рендівої, сраки.

У Каліфорнії, тамтешня реалторка лупе баньки на Рендіву тачку: на його «Селіку»[21 – «Toyota Celica» – спортивний автомобіль, різні модифікації якого випускалися у 1970–2006 рр.], тюнінговану вдвічі дорожче післяпродажного хромування за цінами автодовідника «Синя книжка». І ще та регентка, вона бере на увагу Рендівого пітбуля. Такий стандарт, таке конфесійне бунтарство. Та регентка легко екстумує поголену Рендіву голову і його свіжонабите на обличчі табу, яке, типу, досі сочиться кров'ю.

Регентка відчиня свій ноутбук і дрібніша до качання якоїсь піратської штуки. Вона каже Ренді:

– Котику.

Вона каже, типу:

– Котику, ти так схуднеш на цій хаті.

Реалторка, ім'я в цієї агентки, типу, Газель.

І ноутбук Газелі показує перед виряченими баньками Ренді певне кіно. Типу, там відвертий контент, переписаний з контенту, переписаний з контенту, переписаний з контенту, переписаний з контенту за тисячу поколінь від будь-чого, за що колись давно було платилося грубі гроші. Регентка каже:

– Котику.

Вона, типу, каже:

– Котику, назва цьому буде: «Тікай і ховайся, біла манюню IV».

В означеному фільмі, типу, зіркою Дженніфер-Джейсон Моррел[22 – Ім'я вигаданої автором порнозірки відверто нагадує ім'я відомої голлівудської актриси Дженіфер Джейсон Лі (Jennifer Jason Leigh: нар. у 1962 р.), чие дівоче прізвище було Морроу (Morrow).]. Вона підбива одного блондинистого злодюжку-квартирника бомбонуту якусь хату-лялю, де, щоб зітхнути з полегшенням, капітулюють з десяток якихось братчиків-котиків. Ті братчики-котики, типу, мліють-метастазують у постелі опісля доволі нахабного цілонічного, розпаленого «Ремі-Мартеном», запліднювання. Сам сюжет розпочинається, коли вона, Дженніфер-Джейсон, інкримінує себе у розплутування золотих ланцюгів з десятка тих означених ший. І тільки коли ті дебелі, запальні – і зрозуміло, що вже обпатрані – братчики-котики прокидаються, кіно набирає темпу.

Він, типу, під рожевим тиньком ззовні – будинок в цьому фільмі. І плавальний басейн займа ледь не все задне подвір'я, і, здається, з одного його краю газована вода виливається десь у безслав'я. В сусідів на переднім дворі з гравію росте кактус Сегундо[23 – El Segundo – місто в окрузі Лос-Анджелес на узбережжі затоки Санта-Моніка, де знімався популярний комедійний телесеріал «Парки і рекреації» («Parks and Recreation»: 2009–2015).], і жодного дерева.

Під час оглядин реалторка Газель, вона зверта його увагу на спеціальні особливості, включно з двоповерховим проваллям передпокою з долівкою з білого мармуру. Це, типу, та локація, де Дженіфер-Джейсон вовтузилася з лавою тих зголоднілих братчиків-котиків, які добивалися черги, щоби брутально її вибахувати.

Ренді й реалторка, вони просто стоять там і благоговіють. Обое вбиті приголомшливою кіногенічністю гістероктомії, яка мала місце на цій квадратурі.

Він, Ренді, типу, покладаючи глибоку жертву, він каже:

– Сестричко-кицюню, щось мені тут тхне фарисейством!

А Газель, вона каже:

– Котику, ось коли ти вступиш у володіння. Ти продаватимеш квитки і роззолочуватимешся, водячи золочені екскурсії.

Газель наставля, що ця з білого мармуру квадратура долівки, ось просто тут, типу, ідеальне місце для встановлення Різдвяного деревця. Але ж Ренді, він ненавидє дерева – хоч живі, хоч мертві.

Реалторка, вона наполяга на тому, що проведе Ренді через залу для витребеньок, губорозпусну вітальню, стінну шафу, безклепкий куточок, кімнату для нудьгування і стильне домашнє гріховодство вже тоді, коли Ренді укладе угоду купівлі. Ренді лише хоче знати, чи вистаче тут, типу, достатньо місця, щоби собаці побігати. Ренді показує пальцем, викорінюючи свого американського бультер'єра. Типу, собаку звуть Еленор.

Енді з Газеллю міряють кроками гравійний метраж. І звісно ж, там вистача достатньо місця, між ними і Хуанами Кордобами по сусідству. А отже, Ренді, він шляхтує на придбання будинку через транзакцію чистої готівки.

А та пітбуль, Ренді веде її до безповідкового парку і навча приносити закинуте, капітулюючи при цьому до явно фальшивої відрубаної руки. Еленор любє цю розтерзану бутафорську остачу з якогось телловінського блокбастеру. Зблизька кров на обрубаному зап'ястку виглядає абсолютно вікарною[24 – Vicarious – термін, яким визначається патологія, коли менструальна кров, крім піхви, також спливає з потових залоз, очей, вух тощо.]. Типу, пучки почорнілі і такі пустопромовисті. Тим не менш попри те, нема кінця веселощам, коли Еленор раптом вискакує з кущів з таким шокующим, облупленим в неї між ікл обрубком.

Ренді грає в такий спосіб у ці закидони, просто аби подрочити своїх сусідів, отих клязників Хуанів Кордобасів, які возять возики зі стереотипом, ніби пітбулі цілими днями нічого не роблять, окрім як тільки використовують свої гострі як бритви щелепи, щоби, типу, мастурбувати крихітних немовлят.

Просто, аби накрутити комічну пружину цих ескапад, Ренді приневолює себе до утилізації рожевого пластмасового пупса – хай його приносить Еленор. Він катапітулює означену ляльку до навколишніх шаблонних живоплотів та кактусів Сегундо й Еленор, вона хижо кидається по неї. Як побачать, як дико мчить пітбуль, вочевидь термосячи безпорадне немовля, вся ця спитуація виллється в крики, дума Ренді.

У будинку він потай плекає найоптимістичніший сералій, що Дженифер-Джейсон, типу, вирішає вирушити у сентиментальну подорож. Будь-якогось дня вона, типу, вмоторює своїм «Порше» на його під'їзну алею і дзвонить у дверний дзвоник, бажаючи дозволу рекогносцирувати місце її старих хлюп-пригод. Коли це трапляється, мріє Ренді, як він обіймає Дженифер-Джейсон своїм сильним-але-ніжним захватом і, типу, вставляє – як дуже багато мужніх інших, – щоби ретельно й прискіпливо її вибахурити.

А тим часом, щоби послабити свою самотність, Ренді бентеже Газель. Він представляє їй залишки грошей від страховки і каже:

– Сестричко-кицюню, я, типу, пропоную готівкові умови, щоби ти поєдналася зі мною в священному маркимоніальному союзі.

Ренді, він її романтизує, смаже їй стейки і псує її чудову фігуру, подаючи їй на десерт запечену Небраску[25 – Жартівливий натяк на популярний десерт «Baked Alaska» (морозиво накрите бісквітом з бeze на короткий час ставиться в духовку, де не встигає розтанути) – штат Небраска славиться спекотним літом та великими обсягами виробництва кукурудзи та м'яса, з яких здебільшого готують і традиційні тамтешні страви.]. І врешті-решт Газель, вона стухає до того, що виходить за нього заміж.

Поза тим, втіша себе Ренді, життя в Каліфорнії – це, типу, покращення. Життя в такому архітектурно імпозадному будинку, знає Ренді – це наповнює його нудне буття глибикою ректабельного кредитного забезпечення. Вільно віддихуючись тут, він відчуває себе кимсь насправді важким. Чи то укуратором музею, чи то стражем-охоронцем якогось інфербального вогню.

Ренді ненавидить бути просто ніким. Це, типу, ніби якесь спадаюче дерево вже розшпетило його на друзки.

Типу, це та потайна правда про загибель Рендіного тата, це вона спонукає Ренді почуватися глибоко й обґрунтовано збендефекованим.

Тим не менш попри все, будь-які покращення в стилі його життя виявляються всього лише пустими перденціями.

Його нова рідна душа, Газель, вона завжди зникає, вирушає то на Ревні Класи[26 – В оригіналі автор обіграє назву компанії «Learning Annex», яка провадить різноматні курси навчання дорослих новим професіям – від журналістики й започаткування власного бізнесу до танців на жердині.], то в притулок для знепучених дружин. А коли з'являється Ренді, щоб відвезти її додому, вона імітує своїм захвисникам зі служби допомоги скурвивдженим особам, ніби це він винен в тому, що в неї продавлена ламбада[27 – Гра слів: назва танцю «lambada» замість анатомічної назви потиличного джерельця на людському черепі «lambda».], тоді як Газель, вона сама якось конфондувала йому, що це однієї пізньої ночі, колись давним-давно, у неї мав місце інцидент з травматичною перфорацією під час самофеліції.

Тим не менш попри все, Ренді лячно. Він констатує, що, якщо Газель вдасться пройти обстеження на хорість, тоді саме його буде з'ясовано судами і зацукровано на важкий термін за ґратами. Замість Дженифер-Джейсон, це він, типу, циркумцизується у пастці обставин поза власним контролем. А у в'язниці Ренді стане тим, кого через його пристрасність до ніжності день і ніч пропускатимуть через вибахурювання зграї зголоднілих братиків-котиків. Всі до одного схильні до вчинення безплідних актів тюрмно-стільникового покриття.

Додаючи скипидару на рани, Інтернет репортерує, що Дженифер-Джейсон, типу, вчудила жорстокий акт самогубства. На відзнаку її життєвих досягнень Ренді зводить на передньому дворі невеличку капличку, щоби там демонструвалася її фотографія. Він надіється на приплив паломників, але оті сусіди, Хуани

Кордобаси, кажуть, що його капличка, типу, огидна через те, що фотографія Дженіфер демонструє, як вона, типу, насолоджується своїм тривимірним покликанням.

Всі відверті кінокадри, що їх Ренді помістив у свою капличку, вони зникають.

Зрештою, сезонознавці – хоча в Каліфорнії весна, літо і всі пори року майже ідентичні на вигляд – його сусіди влаштовують у себе на подвір'ї Наївний Вертеп[28 – В оригіналі у автора гра слів – замість «Nativity Scene» (Різдвяний вертеп) він пише «Naivete? Scene» (специфічний «наївний» порножанр)]. Узгодженню не помага, а навпаки, коли вони скаржаться, що Еленор створює забагато шуму, і Ренді з заднього подвір'я кричить ім через огорожу, що принаймні його собака вміє гавкати англійською мовою.

Різдво – це також коли всюди, типу, ховаються по засідках, чигаючи на нових жертв, свіжозрубані вічнозелені дерева з Орегону. Одно з таких, вчисля Ренді, типу, несе на собі і його ім'я. Найближчі сусіди влаштовують Наївний Вертеп на підставі того, що вони Хуани Кордобаси, цілувальники Папи. Вертеп, типу, довершено штампованими з пластмаси фігурами Йосипа і Діви Марії. І пластмасовим немовлям, яке, типу, сквашене догори лицем у ящику від помаранчів, навалашеному купами жовтої соломи. Через великий надлишок сонячної репарації це передстрадження немовлятко Ісусик має порчений вигляд. На думку Ренді, воно, з його потрісканим пластмасовим личком і вицвілою фарбою, гірше за якийсь потрух.

Проблема в тім, що для Еленор цей Ісусик на вигляд, типу, як та лялька, яку вона віддавна, типу, призвичаїлася приносити. Еленор завжди іжає свої баньки на нього. Ця собака, типу вже близька до істерики, наче якоюсь безсовісною Дженіфер-Джейсон Моррел можна виправдати цей святенницький кіч.

Можливо просто аби побавити Ренді, Газель закида, що їм треба вирушити на шопінг. Вона повністю насущілена на придбання хвойного деревця в діаграмі достатньо розкидистого, щоби заповнити двоповерхове провалля їхнього передпокою. Вона анулює всі застереження Ренді, вона абсолютно відкида нарікання на те, що його рідного тата було впокоєно падінням іншого такого ж орегонського монстра. А ні, Газель, вона каже:

– Котику.

Вона каже:

– Котику, ми декорнуємо наше деревце різнобарвними Різдвяними скляними прикрасами.

Купити хвойне дерево, підраховує Ренді, буде дешевше, ніж сплачувати колишній дружині антимонії. А отже, вони закупають означене дерево і декорнують його тисячами прикрасок з дутого скла. Роблячи цю справу, вони залишають відкритими передні двері.

Нікому не є дивним, що пітбуль Еленор екстраполює себе за межі будинку. Роз'ятрюючись швидше швидкого, вона викрада ту пластмасову ляльку Ісуса і пускається в напрямку на північ через північний захід[29 – Алюзія на

шпигунський фільм Алфреда Гічкока «North by Northwest» (1959), сюжет якого побудований на втечах і переслідуваннях.] у чимдуж зростаючому темпі втечі.

Якісь люди, типу, проїжджають повз машиною, може, євреї чи слідчі Єгови, але якісь такі, що не визнають Ісуса за сина Божого, вони вирішують, що Еленор ущепила звичайне немовля. У них такий депутатський вигляд. У всіх до одного настирливих нахаб очні яблука, типу, ось-ось повипадають. І вони починають гонитися за Еленор і розсилати убійне відео телефонами, а потім і котільйони низькозадих грубіянів Хуанів Кордобасів також затято переслідують Еленор з небезпечно високим темпом. І всі вони, типу, смалють з нелегальних револьверів.

Забиваючи баки супротиближньому, Газель, вона чита Ренді лекцію. Сестричка торочить і торочить йому про якийсь пісуар, що, типу, висить на стіні в якомусь французькому мистецькому мавзолеї. Вона кричить:

– Марсель Дюшан, котику!

Ось щойно Газель була висотувала його хіть; а ось уже вона, типу, виверга з себе напівпереварені лекції з Ревних Класів. В його сестрички-кицьки як в нікого іншого серце сапфірове. Вона глузує з нього, провадячи далі:

– Котику, невже ти ніколи не читав Льюїса Гайда?[30 – Lewis Hyde (нар. 1945) – професор мистецтв у Гарварді, знаний есеїст, культуролог.]

І от фінал, Ренді вихоплює єдине слово з того, що вола Газель.

Пінячись зі своїх розчинених передніх дверей, Ренді кричить:

– Тікай і ховайся, Еленор![31 – Слово «ховатися» («hide») англійською вимовляється так само, як прізвище професора Гайда.]

Позаду себе він чує Газель, важко індоктриновану «Ремі Мартеном». Вона, типу, гаркає:

– Котику, ось тобі за те, що продавив мені ламбаду.

Й, утилізуючи всю свою безцеремонну силу, вона, типу, це атестує, перекидаючи Різдяне дерево!

І наступний неfortunний акт, це коли котільйони тонн убійних соснових голок і фрактальних скляних осколків, падаючи, вганяються Ренді в спину. Тим не менш попри те, він не помира раніш, аніж серцем зараня пересвідчується у цьому наївному фіаско.

Його пітбуль, Еленор, вона, типу, відшкодовує повернення Ісуса Христа з мертвих. Затиснутий в контексті гострих собачих ікл, цей мертвий, вилялялий, брязкітливий кімвал, типу, повертається назад до буття справжнього Святого Дитяти.

І, випочиваючи зі свого усвят пробитого тіла, Ренді, він баче, що життя, воно як дерево. Спершу життя руха повільно. Так дратівно повільно, що забуваєш, що твоє життя тебе, типу, руха завжди. Твоє життя тебе, типу,

руха завжди. Твое життя тебе, типу, руха завжди. Потім твоє життя, воно руха швидше швидкого. Під кінець, твоє життя руха занадто швидко для усвідомлення цього руху. Тим не менш попри це, все ще сенсілізуючи як гаряча кров струменить крізь завдані важкою армадою рани, екстраполуючи себе з його тіла, Ренді, він, типу, співа Різдяну колядку:

– Тікай і ховайсь, Еленор! Тікай і ховайсь!

І, лінгвомарячи на тому порозі, що відбожествлює тих, що відходять, і вже мертвих, Ренді – уже напівпримарою – типу, співа:

– Текіла і хвись, Еле-Желе в нору!

Спінюючи в собі силу, Ренді, типу, шепоче-співа:

– Люба, пожди! Заходь сюди! Плинь до насолоди! Цукрова-лайт! Кошенята-спрайт! Рукавиці-файт! Копірайт! Мегабайт! Форсайт! Бонні і Клайд!

Всі його слова розсипаються на шматочки, тим часом як Ренді відходить, аби щасливо і безповоротно скваситися, пригорнувшись до грудей свого напередвідбулого тата.

А тим часом, що стосується його пітбуля...

Так швидко, як тільки можуть нести її волохаті лапи, Еленор, типу, луною повертається знову на північ. І, хоча ті низькосракі Хауани Кордобаси, типу, швидкі, неможливо заперечити, що пітбуль Еленор стрімка, вона легка – завжди і вічно вона, типу, фашистка.

Про те, як Мавпа вийшла заміж, хатинку придбала та щастя в Орландо знайшла

Багато років тому, ще за часів, що передували великому розчаруванню, йшла якомсь Мавпа лісом, облизуючись від гонору. І було чому: неймовірні зусилля та роки самопожертви нарешті далися взнаки, і навчання лишилося позаду. Було чим похизуватися навіть перед старим Вороном: «От подивись на мене: ти бачиш перед собою не просто мавпу, а Мавпу зі ступенем бакалавра з комунікацій!» Або повипендрюватися перед Койотом: «Ти й не уявляєш, скільки цінних стажувань довелося мені пройти на шляху до освіти!» У світі, де їй ще невідомі були ні ганьба, ні поразка, тим паче те, як повернути їх собі на користь, Мавпа власноруч передала своє резюме до відділу людських ресурсів «Ллевеллін фуд продакт маркетерз, інкорпорейтед».

Там вона спромоглася дістати особисту аудієнцію у пані Хом'як, яка на той час очолювала зв'язки з громадськістю у згаданому відділі. Мавпа сміливо поклала своє резюме на стіл перед нею та зробила таку заяву: «Дозвольте мені довести, що я чогось варта! Дайте мені доручення, що личить справжньому лицарю!»

Так Мавпа вперше опинилася за розкладним прилавком, з якого зазвичай починається просування нового товару. І на майданчику роздрібно́ї торгівлі, і у великому торговельному центрі Мавпі доводилося пропонувати відвідувачам то нарізані кубиками шпикачки на зубочистках, то шматочки яблучного пирога у паперових вазончиках, то зразки тофу, соєвого сиру, загорнуті у паперові серветки. Доводилося Мавпі підставляти і власну тендітну шию, як, наприклад, тоді, коли вона пшикала її промоційним парфумом, аби здоровенний Лось із якогось тартаку врешті-решт нанюхався й таки його придбав. І таки придбав! Та ще й не раз. Завдяки її особливому власному шарму, як усміхнеться Мавпочка чи то Оленю, чи Леопардові, чи Орлові, ті не можуть втриматись і усміхаються у відповідь, переповнюючись бажанням зробити таку ласку й хоч будь-що в неї купити. Так, Мавпі вдалося продати сигарети Барсукові, який доти ніколи не палив. Втхати палички до пива з в'яленої яловичини Баранові, котрий взагалі не їв м'яса. Впарити лосьйон для рук Зміючці, у якої, власне, й рук не було!

Після чого пані Хом'як із «Ллелвеллін фудз» викликала її та мовила: «Щойно відкрилася вакансія у Вегасі», – так Вегас став першим у довгій низці її зв'язів, позаяк тепер Мавпа була не сама по собі, а корисним членом команди, та й зарекомендувала себе істинно командним гравцем. І коли пані Хом'як пропонувала Мавпі переїхати до філії у Філі[32 – Філадельфія.], а потім до Міст-близнюків[33 – Міста-близнюки – назва, що об'єднує міста Сент-Пол і Міннеаполіс, розташовані по обох берегах річки Міссісіпі навпроти одне одного.], а потім – і до Сан-Франа[34 – Сан-Франциско.], Мавпа ніколи не відмовлялась і залюбки вирушала чи то «сплавляти» новий плавлений сирок на сандвічі, чи то «шттовхати» новий енергетичний напій для спортсменів. І відчувши себе досить успішною, вона знову постала перед ясні очі очільниці людських ресурсів пані Хом'як та сказала: «Ви завжди чинили мені добро, пані Хом'як, увесь цей час як вірою і правдою служу я “Ллелвеллін фудз”. Дозріла до подальших я випробувань».

І відказала на те пані Хом'як: «Шукаєш нових викликів? То добре! Що ж, є в нас крам, який “пропихнути” ще нікому не вдалося. Це – сир...»

Та не злякалася труднощів настирлива Мавпа й, анітрохи не вагаючись, відповіла зухвало: «То доручіть мені той ваш проблемний сир!» І навіть не глянувши мигцем на «непропихний» крам, Мавпа необачно пообіцяла здобути щонайменше чотирнадцять відсотків у такому конкурентно-жорстокому, середньої насиченості сегменті ринку, як імпортовані молочні продукти твердої консистенції; більш того, Мавпа пообіцяла, що досягнутий успіх буде розвинуто і в наступні сім тижнів згаданий сир, хоч із цвіллю, а буде належним чином позиційовано серед твердосирних виробів тієї ж таки категорії ще до початку найближчого розважального сезону. Натомість пані Хом'як гарантувала, що «Ллелвеллін фудз» не пожалкує для Мавпи місця регіонального Північно-Західного супервайзора, а це дасть їй змогу осісти в Сіетлі, придбати «кондо»[35 – Квартира в кондомініумі, елітному багатоквартирному будинку, у якому квартири перебувають у приватному володінні.], знайти собі пару та започаткувати сім'ю, яка б збалансувала кар'єрний бік її життя. Та найважливіше, Мавпі більше не доведеться знову підставляти шию лохатому Лосеві, який ніяк не нанюхається. Або чарівно всміхатися в «Сейфвеі»[36 – «Сейфвей» (дослівно «безпечний шлях») – назва фірмових продовольчих магазинів самообслуговування й універсамів однойменної компанії.] Шакалу, почувавши себе в безпеці, поки той нарізає

кола чи то задля того, щоб «тягнути» в неї тістечка, чи то просто тягнути за булки.

Ось так і вийшло, що в ті давні часи, коли вона ще не знала гіркого присмаку невдачі, опинилася Мавпа за розкладеним прилавком в одному з супермаркетів Орlando, випромінюючи лагідну усмішку понад густим лісом зубочисток, що стирчали з чогось такого, біленького, у формі кубиків, що здаля виглядало, ніби ліжко «кінг-сайз» скрізь уतिकане гвіздками як на йога. Так вона всміхалася й осміхалася, аж поки не спіймала на собі погляд Ведмедя Грізлі. «Ага, – мовила собі Мавпа, – Сіетл уже на підході, тепер мій хід». Та щось пішло не так, а саме: не так пішов Грізлі. Замість поквартитися до неї він зупинився на півдорозі. Крутячи носом у повітрі, Грізлі підняв одну ногу, потім другу, старанно перевіряючи, чи не прилипло щось зайве до підошви, а відтак перевірів іще й власний слід. Тоді він крадькома вигнув шию та понюхав у себе під пахвами. І лише потім його погляд зупинився на Мавпі, от тільки привітна усмішка зникла, мов і не було, і підходити ближче він якось не наважувався. Вуста його затремтіли, ніби через образу чи огиду; з тим Грізлі втік і згадує лише як звали. Тоді у пастку своєї усмішки Мавпа спробувала підманути Вовка, та Вовк наблизився лише на кілька кроків, аж тут ніздрі його розкрилися, наче розтруби. Ще мить – і з розширеними від жаху сірими очима, підібгавши хвоста, Вовк хутко подався геть. Майже попався на її чари Орел: він навіть увійшов у піке, коли, не долітаючи до цілі, раптом видав придушений клекіт, замахав золотавими своїми крилами, і ті понесли його через весь супермаркет кудись удалечинь.

Чого Мавпа одразу не унюхала – може, тому, що нюх притупився на тих парфумах і сигаретах? – то сирного запаху, який не можна ні словом сказати, ні пером списати, бо тхнуло від нього водночас фекаліями й паленим волоссям, а до того ж він «пітнів» маленькими, але дуже вже смердючими краплями чи то олії, чи то оліфи. Та невдовзі, і це не дивно, той запах «прочистив» ніс і самій Мавпі, і спитала вона себе: «З таким, тее, штином, чи можна бути впевненим, що цей сир, тее, ще споживний? З таким смородом сама собою вже виникає підозра, що він просто нашпигований сальмонеллою». Щоб перевірити свою здогадку, Мавпа приязно всміхнулася Свині, запрошуючи ту до столу, проте навіть Свиня не спокусилася поласувати занадто вже пікантним делікатесом. З усмішкою, яка так і замерзла у неї на обличчі, Мавпа спіймала на собі погляд Горили. Та якого Горили! Стоячи на безпечній відстані, одягнений у яскравий атласний оксамитовий жилет, що було ознакою менеджера в супермаркеті, той згорнув могутні руки на могутніх грудях, нахилив могутню голову в бік Мавпи та мовив: «Покласти такий сир до рота може лише божевільний».

Того самого вечора зі свого номеру в одному з мотелів Орlando Мавпа зателефонувала пані Хом'як зі словами: «Гадаю, цей сир – якась отрута».

І також телефоном почула відповідь: «Не переймайся, твій сир – як сир».

«Але ж цей запах», – почала була наполягати Мавпа.

«Ми розраховуємо на тебе, – відказала пані Хом'як, – бо якщо хтось і спроможний знайти ринкову нішу для цього сиру, то це ти».

Далі вона пояснила, що «Ллевеллін фудз» так чи інакше підписалася проштовхнути той сир на національний ринок, але наразі нічого, окрім збитків до дванадцяти центів за одиницю, з того сиру не націдила. Далі пані Хом'як прохопилася, що Мавпів архісуперник Койот, який запускає такий самий сир у містечку Рейлі-Дарем, поки що не рапортував про опір споживачів. «А це дає підстави, – важко зітхнула слухавка, – вважати кандидатуру Койота найгіднішою на посаду регіонального Північно-Західного супервайзора. Може, це тому, що Койоту дужче кортить потрапити до Сіетлу».

Поклавши слухавку, Мавпа мовила собі: «Щоб я – та поступилася Койотові підвищенням у посаді? Того просто не може бути! Хом'ячка бреше. Койот навіть горіхи Білочці вторгувати не здатен». А все ж, цілісіньку ніч Мавпа не могла заплющити очей, мимоволі прислухаючись до того, як за стінкою у сусідньому номері Кролик уже вкотре робив це з Норкою, та, намучившись через безсоння, подумки питала себе: а чи не доведеться їй, такий розумній, що аж зі ступенем з комунікацій, вік вікувати по різних мотелях, до кінця своєї кар'єри не в змозі вирватися з того зачарованого кола, де тебе обнюхає будь-який лосяра?! За словами втіхи вона була зібралася телефонувати матусі й татові, але вчасно втрималася. «Ти вже не маленька мавпочка, а доросла Мавпа, – мовила вона собі, – а коли так, то твій клопіт – він тільки твій». Сказавши це, вона рішуче сіла у ліжку та під стогони й виски по той бік тонкої стіни вдала, ніби старанно вивчає місцеву «Вопшот Кронікл». Дочекавшись, доки над Орландо зійде сонечко, Мавпа хутко одяглася, причепурилася та з думками про те, що ніхто її не любить і що ніколи не бачити їй власного житла, вийшла з мотелю.

Того дня, визиравши з-поза лісу наїжачених зубочисток, Мавпа, власне, виглядала одну-єдину, особливу тварину. А тим часом вона даремно всміхалася підсліпуватій Сові, зазивала то Посума, то Моржа, то Кугуара, вмовляючи їх скуштувати хоч крихту: «Підходь, підповзай, налітай – тут сир на дурничку! Зроблений у Швейцарії з натурального фермерського молока без додавання гормонів росту та штучних домішок!» Годі їй казати, що в усій її промові було що не слово то брехня, хоча й брехня ця відбивала сподівання. Утім, Мавпа й сама не вірила тому, що казала, бо як на те, їй самій і на думку не спадало сувати до рота казна-що. Лише божевільна може дозволити, аби її чарівних вуст торкнулася така гидота, як оцей сир.

Того ж вечора, телефонуючи зі свого номера в мотелі, Мавпа вперше порушила таку заповідь, як «ланцюг відповідальності», бо зателефонувала не кому іншому, як Бізонові, котрий очолював відділ національних операцій, тобто стояв аж на чотири сходинки вище за пані Хом'як. Гірше того, вона зателефонувала йому просто на його власний номер стільникового зв'язку. Щойно вона відрекомендувалася, одразу почула у відповідь: «Чому ви доповідаєте мені?»

Мавпа не знітилася й повідомила, що є членом мобільної команди з просування демонстраційної продукції із завданням проникнути до Флориди та вивести на тамтешній ринок пробний товар, тобто сир. Як відповідальна за мережу в Орландо, вона побоюється, що той сир дещо зіпсувався. Мавпа зверталася до нього «сер», хоча колись обіцяла собі ніколи цього не робити, навіть звертаючись до рідного батька.

«Зіп-су-вав-ся?» – чи то пробелькотіла, чи пробулькотіла слухавка. На той час у Чикаго був іще ранній вечір, але кожне слово давалося Бізонові з

натугою, ніби на лінії виникали перешкоди. Спочатку в слухавці чулося хлюпання та булькотіння, ніби хтось виливав джин з горлечка просто в горлянку. Потім заторохтіло, немов поруч зі слухавкою хтось розсипав пігулки. Та й сам голос, що гудів у слухавці, долинав неначе з лункої печери. Запопадлива уява намалювала Мавпі картину з Бізоном, у якій він розмовляє з нею з інкрустованого золотом апарата, сидячи посеред великої зали з мармуровою підлогою та фресками на стелі.

«Сер, – повідомила йому Мавпа, скривившись ніби кислиць наїлася, – Миша й та не підходить до сиру!»

«Ви зверталися по команді до пані Хом'як?» – прогундосив Бізон.

«Сер, – мовила на те Мавпа, – якщо якийсь дитинча ненароком проковтне бодай шматочок того сиру та, боронь Боже, отруїться, мене ж першу потягнуть до суду за ненавмисне вбивство. І це при тому, що, правду кажучи, навіть Скунс мене попереджав, що сир, як на нього, дуже кепсько пахне».

У відповідь Бізон гучно заявив, мовляв, життя прожити – не басейн переплисти. Тут потрібна, пробасив він, сила духу чи, може, нюху – Мавпа не дочула, бо в слухавці по черзі то лячно хрюпало, то жалісно хлюпало, дедалі менше нагадуючи членороздільну мову. До речі, без жодного зв'язку з попереднім слухавка спитала, чи вона не проти, щоб комусь надрати дупу, і раптом змовкла.

Ось із такого напутнього слова й почався третій день сирної опупеї. Мавпа, як і раніше, тримала оборону за частоколом зубочисток, що, оширившись наче піки, немовби попереджали: ця засіка не здасться без бою. Поодаль від частоколу дві тварини, Пантера та Дикобраз, зупинившись, нагородили її поглядом, у якому читалося, з одного боку, неприхована зневага, а з другого – глибоке співчуття. Невидима хмара сирного духу огортала прилавок, утримуючи на відстані усяку твар, попри усі зазивання Мавпи, що стояла в самісінькому центрі кола зичливих поглядів. Чого тільки Мавпа не робила, аби долучити горе-покупців до чудо-сиру. Вона вже й обзивала їх «боягузами». Вона вже й брала їх «на слабо». І підкупити намагалася, обіцяючи подвоїти суму повернених грошей, якщо сир не припаде їм до смаку. Вона й улещувала їх, кажучи: «Нумо, хлопці, хто хоче бути першим у черзі до невимовної насолоди?»

Дарма. З безпечної відстані за всіх крякнув Ворон: «Клянути на ваш сир можуть лише самогубці». Усі інші вишкірилися і схвально закивали головами. За цим дійством здалеку спостерігав і сам Горила, постукуючи носком однієї ноги по другій, сплітаючи пальці рук та похрускуючи суглобами, готовий у разі чого виштовхнути Мавпу на вулицю.

«Якщо те, що ви кажете, таке смачне, як ви кажете, панночко, – закинув Тхір, – то чому б вам самій того не скуштувати?»

Мавпа зміряла поглядом стіл з розкладеними на ньому кубиками білої потрави і мовила до себе: «Від мене з моїм сиром, здається, тут усіх нудить». Було від чого занепасти духом. Та й за ті дві ночі поспіль, що вона не стулила очей, від її гордості не залишилося й сліду. І сказала вона собі: «Краще вже померти, ніж стояти отут поодинокую мішенню для презирливих поглядів». На мить вона уявила себе такою, що помирає у страшних корчах на бетонній

підлозі супермаркету. Потім уявила, як її батьки закладуть позов на «Ллевеллін фудз» із приводу ненасильницької смерті, спричиненої кримінальною недбалістю, та отримають від компанії рекордні відступні, аби не доводити справу до суду... і, ухопивши зубочистку двома пальцями, високо підняла її над головою, тримаючи, мов смолоскип, між собою та натовпом. Цієї миті Мавпа уявляла себе вже у труні, де саме оці пальці складено на холодних грудях, а наступної миті вже побачила могильну плиту, де зубилом вибито її ім'я та сьогоднішню дату. Сир пах так, як пахне сама смерть. Сир пах так, як після нього буде пахнути вона сама.

«Дайте мені доручення, що личить справжньому лицарю, – мовила вона собі, тримаючи сир високо угорі, – настав випробування час!»

Натовп заціпеніло спостерігав. Щелепи відвисли. Стиха схлипнула Індичка.

Мавпа заплющила очі та піднесла сир до рота. Самими вустами вона обережно зняла шматочок із зубочистки та поклала на зуб. Усе ще із заплющеними очима вона почула зойк Горили та його панічний заклик: «Хто-небудь! Дзвонить 9-1-1!»

А Мавпа вже жувала сир. Жувала – і не вмирала. Вона навіть не стала його ковтати, а радше перекочувала його у роті з одного боку й до іншого, аби відчувати й відчувати, як він тане в роті, і така охопила її жага життя, що закортіло жити вічно і стільки ж харчуватися самим лише сиром. Сир убив її. Він убив її своїм смаком, якому не було рівних. І те, що здавалося смородом на нях, на смак перетворилося на дивовижний аромат, і Мавпа, зрештою, проковтнувши шматочок, облизала ще й зубочистку до останньої крихти смакоти. Тепер сир був у неї всередині, він був її часткою, і вона умлівала від задоволення.

Усміхнувшись сама собі, Мавпа розплющила очі – натовп досі не отямився. Обличчя аж звело від жаху. Очі аж повилазили, ніби її спімали на чомусь ганебному, на кшталт споживання коров'ячих кіз'яків чи кінських яблук, чи навіть того, що вона наробила сама. Наскільки огидною вона здавалася натовпу до цього, настільки ж її вчинок лише додав до первісних вражень, та Мавпі на це було вже начхати. На очах у юрми вона потягнулася за іншим шматочком, а потім іще за одним. Наїстися сиром було неможливо, хоча так і кортіло наповнити себе його дивним смаком та букетом, ба навіть переповнити, достоту як тоді, коли тебе переповняє щастя, що аж кольки під грудьми спирають.

Того вечора в її кімнаті в мотелі телефон задзвонив першим. У слухавці почувся голос пані Хом'як. Та мовила: «Будь на дроті, в мене на іншій лінії Бізон». Мавпа зачекала, у слухавці почулося «кляц-кляц-кляц», і гучний голос промукав: «Бізон».

Цього разу Бізон не був багатослівним: «За порадою юридичного відділу ми відкликаємо ваш сир з роздрібної торгівлі. Компанія не може ризикувати перед кредиторами».

Мавпа розуміла, що на фінансовому обліку стоїть і її власна кар'єра, і що за краще буде стулити пельку, та нехай собі події розвиваються своїм природнім чином, але натомість вона сказала: «Заждіть».

За двох їй відповіла пані Хом'як: «Ніхто тебе не звинувачує».

Та Мавпа вже завелася: «Я помилялася, – мовила вона, – якщо хочете, можете мене звільнити, але сир насправді чудовий. Будь ласка! – попросила вона. – Сер!»

Голосом, з якого можна було зрозуміти, що він знизує плечима, Бізон відповів: «Завтра ви позбудетеся ваших зразків».

«Спитайте хоча б того ж Койота, – заблагала Мавпа. – Він “проштовхує” його і, здається, досить успішно».

«Койот вже у Сіетлі, – відрубав Бізон, – ми перевели його, аби закрити вакансію регіонального Північно-Західного супервайзора».

Остаточного спіймана на брехні, Хом'ячка негайно встала дибки: «Це все заради команди, принцесо. А якщо ти проти, тебе звільнено».

Після тривалих поневірянь на ниві проштовхування парфумів, паличок до пива та лосьйонів для рук у Мавпиних руках нарешті опинився крам, у який вона повірила. Досі вона мріяла лише про те, щоб весь світ обожнював її, але тепер була готова відкинути цю мрію, аби світ обожнював її сир. Їй раптом стало байдуже, з якою неприхованою зневагою інші тварини споглядали її, вона була ладна впасти ще нижче в очах мільйона тварин заради поки що хиткої нагоди вмовити хоч будь-кого скуштувати малесенький шматочок сиру та підтвердити її правоту. Якби це вдалося, то відважна тварина одразу полюбила б її сир, а значить, у цьому світі Мавпа була б уже не самотня. Якщо немає іншого виходу, вона поступиться своєю гідністю заради чесного імені сиру.

Згідно з текстовим повідомленням від Ігуани, компанія вже заявила про тендер на ліквідацію усіх запасів сиру. Наступного дня Мавпа навмисно не встигла на свій рейс до Клівлінду. Зазвичай на вирішальні промоційні заходи вона вдягала рожеву сорочку-поло від «Брукс Бразерз» із двома гудзиками, причому залишала незастебнутим тільки один, верхній. Рожеве поло створювало враження такої собі пацанки, що залюбки товаришує з хлопцями, полюбляє спорт і навчається у приватній школі, де її, до речі, й привчили ніколи не піднімати комірцець. Та сьогодні ставки були високі, як ніколи, і Мавпа витягла тяжку артилерію: топ, як від нічної сорочки, з бретельками завширшки з флос[37 – Зубна нитка.] та обляміркою значно вище від пупка. Щоправда, аби груди стирчали як треба, довелося вбиратися в бюстгальтер з підбodem. Щоб показати сир у найвигіднішому світлі, Мавпа була ладна постати перед публікою хоч у ролі храмової весталки, тобто піти далі, ніж дозволяли собі «Ллевеллін фудз» за всю свою історію. Анітрохи не вагаючись, вона підхопила свій складний прилавок, зубочистки та білі кубики з утіленою в них нірваною, що спершу викликає слиновиділення, а потім насичує душу, і подалася до рідного їй супермаркету. Затуляючи вівтар, на якому були розкладені зразки, Мавпа випромінювала просто таки релігійний фанатизм. Вона стояла перед ним, мов борець за віру, пристрасний і ревний. Просто посеред натовпу в супермаркеті вона намагалася проповідувати, застерігати невірних, насилати прокльони на ворогів, з чого юрба зробила висновок, що вона таки навіжена: бо хто ість такий сир, той здатен на будь що. На якийсь час це її й захистило від

натовпу... От, якби їй пощастило передати свою любов до сиру хоча б іще одній-єдиній істоті, їй вистачило б і цього.

«Пізнати справжню насолоду – це тут! – волила Мавпа. – Щирісіньке блаженство, – не вгавала вона, – на дурничку!»

Тільки густий сморід відбив бажання в Качки та Бика тієї самої миті схопити її, задзьобати, взяти на роги – словом, викинути геть із приміщення; лише Грізлі, склавши долоні в рупор, обізвав її непристойним словом та Папуга додав щодо неї кілька уїдливих зауважень.

На її боці не було нікого. Відстоювати свою твердиню Мавпі доводилося на самоті.

Так, як і раніше, вона почувала себе командним гравцем з тією лише розбіжністю, що одним-єдиним.

Далі здійснювся хаос. Змітаючи все на своєму шляху, наче вихор, невідомо з якого дива просто на неї помчало стадо північних Оленів, за мить перекинувши і стіл, і все, що на ньому було. Ще за мить на тій самій підлозі, де лише вчора Мавпа уявляла себе розпростертою у пилу, вона побачила улюблений сир спершу під копитами ошалілих Оленів, а потім ще й під пазурами Тигра. Тієї ж миті чиясь могутня долоня зімкнулась на її зап'ястку, висмикнула з вихору та й потягла до дверей. Так, то був він, не хто інший, як Горила, а тягнув він її не просто до дверей, а до дверей, що вели до останніх днів її буденної кар'єри у «Ллевеллін фудз». Де вночі можна спати. А вдень – вештатися, як уві сні. І навіть сенсу немає хоч будь-коли по-справжньому прокинутись.

Єдиний кубик, що його не спіткала лиха доля, на зуботичці міцно тримала сама Мавпа. То був її меч та її грааль – вона підняла його над головою та повела перед очима у Горили. А потім щільно запхала його Горилі якнайдалі до рота. Той одразу ж захлинувся, закашлявся та виплюнув те, що так підступно Мавпа поклала йому на язик. Та Мавпа була наготові: вона на льоту підхопила білу вогку грудочку і, склавши долонь човником, затулила Горилі вуста. І поки охоплені панікою олені неслися до виходу, Мавпа міцно притискала свою долоню до його вуст; їхні погляди зустрілися, і доки він жував, і доки не проковтнув той єдиний кавалок, вона не зводила з нього очей. Аж поки не відчула, як потужні м'язи могутньої руки, що досі міцно тримали її руку, відхиляючи її, мимоволі слабшають і відпускають її з розумінням.

Зомбі

То був не хто інший, як Грифін Вілсон: саме він запропонував теорію дееволюції. Викапаний злий геній, у класі органічної хімії він сидів позаду мене через два ряди. Так от, він то й став першим, хто зазіхнув на Великий стрибок[38 – Великий стрибок уперед – алюзія на слова Ніла

Армстронга, першого землянина, який ступив на Місяць, сказавши: «Це маленький крок для людини, але величезний стрибок для людства». Крім того, економічна й політична кампанія в Китаї з 1958 по 1960 рік, націлена на зміцнення індустріальної бази й різкий підйом економіки країни, яка, однак, призвела до трагічних наслідків для китайського народу, зокрема смерті від 20 до 40 мільйонів осіб.] назад.

Це знають усі, бо водночас із ним у кабінеті шкільної медсестри, коли він і здійснив цей свій стрибок, була Триша Джемінг. Триша якраз лежала тоді за паперовою фіранкою на іншій кушетці, удаючи, ніби в неї «критичні дні», щоб не писати лячну контрольну роботу з перспектив східних цивілізацій. Вона сказала, що чула гучне «біп!», та не приділила тому належної уваги. Коли Триша Джемінг разом із шкільною медсестрою знайшли Грифіна Вілсона на його кушетці, то вони спочатку вирішили, що Вілсон – манекен, якого використовують під час тренувань із серцево-легеневої реанімації (просто кажучи, диханні рот у рот з непрямим масажем серця). Він практично не дихав. І майже не рухався. Вони були вирішили, що це просто жарт, бо його гаманець усе ще був стиснутий між його зубами, а електричні дроти й досі були приклеєні до обох боків його чола. З'ясувалося – ні.

У руках він усе ще тримав скриньку завбільшки зі словник, натискаючи, наче паралізований, на велику червону кнопку. Усі бачили цю скриньку так часто, що насилу впізнали, хоча раніше вона висіла на стіні шкільного медкабінету – то був серцевий дефібрилятор. Саме так: апарат для надання екстреної допомоги при раптовій зупинці серця, автоматичний зовнішній дефібрилятор (АЗД) [39 – Американська асоціація кардіологів (ААК) з 2001 року рекомендує обов'язково розмішувати АЗД у громадських місцях, таких як аеропорти, вокзали, школи тощо.]. Судячи з усього, Грифін стягнув його і прочитав інструкції. Просто зняв вощений папір із клейких деталей і приліпив електроди до обох скронь. «Відліпив-приліпив» – ось тобі й лоботомія «зроби собі сам». Усе аж так просто, що й шістнадцятирічний підліток додумує.

На уроках англійської літератури у міс Чен ми якось вчили «Бути чи не бути» [40 – Початкові слова знаменитого монологу Гамлета в однойменній п'єсі Шекспіра (Дія третя, Сцена 1). Бути чи не бути – ось питання./ В чім більше гідності: терпіти мовчки/ Важкі удари навісної долі/ Чи стати збройно проти моря мук/ І край покласти ім борнею? (Пер. Г. Кочура.)]. Та між «буттям» і «небуттям» існує велика сіра зона. Можливо, у часи Шекспіра люди мали лише два варіанти. Грифін же Вілсон зрозумів, що академічні оцінні тести SAT [41 – Вступні іспити до вишів США не складаються – до них зараховують за результатами випускних шкільних тестів SAT.] – то просто брама до тлінного й лайнового життя. До взяття шлюбу і вступу до коледжу. До сплати податків і спроб виховати дитину так, щоб вона не влаштувала стрілянину в школі. А ще Грифін Вілсон зрозумів, що й наркотики – не ліки. Бо після кожних ліків потрібні інші ліки, щоб лікуватися від попередніх.

Проблема талановитих і обдарованих іноді полягає в тому, що вони занадто вже розумні.

Мій дядечко Генрі твердить, що добрий сніданок важливий, оскільки мій мозок, який все ще росте, потребує поживи. Але чомусь усі мовчать про те, що подеколи той мозок може стати занадто вже мізковитим.

Ми по суті – великі тварини, які в ході еволюції розвинулися до того, що здатні потрошити мушлі й поїдати сирі устриці. Але тепер від нас іще очікують, аби ми встигали за трьомастами сестрами Кардаш'ян і вісьмастами братами Болдуїн. Без жартів, з такими темпами, з якими вони плодяться, Кардаш'яни та Болдуїни[42 – Брати Болдуїн (Алек, Деніел, Вільям і Стівен) привабливі й зовні схожі один на одного. І всі як один стали акторами, чия слава припала на 1990-ті роки. «Сімейство Кардаш'ян» (англ. Keeping Up with the Kardashians) – американське реаліті-шоу, в якому знімалися п'ять сестер.] незабаром витіснять усі інші людські різновиди. Решта, тобто ми з вами, тільки глухі кути в еволюції, на котрі чигає нагода хіба що мигнути й зникнути.

Раніше Грифіна Вілсона можна було запитати про що завгодно. Скажімо: «Хто підписав Гентську угоду?» І він, подібно до мультяшного фокусника з телешоу, промовить: «Уважно дивіться, зараз я з капелюха витягну кролика...»[43 – «Пригоди Роккі та Бульвінкля» – мультфільм, який виходив на телебаченні з 1959 по 1964 рік. Головні герої – білка-летяга Роккі й лось Бульвінкль. За задумом режисера Андерсона цей мультсеріал – пародія на популярні телешоу. Фраза «Гей, Роккі, зараз я витягну кролика...» стала означати «неможливе завдання від шефа».] Магічне слово «абракадабра!» – і будь ласка – тримайте відповідь. На органічній хімії він до знемоги міг теревенити про теорію струн[44 – Теорія струн – напрямок теоретичної фізики, що вивчає динаміку взаємодії не точкових часток, а одновимірних протяжних об'єктів, так званих квантових струн. Теорія струн поєднує в собі ідеї квантової механіки і теорії відносності, тому на її основі, можливо, буде побудована майбутня теорія квантової гравітації.], але чого він хотів насправді, так це бути щасливим. «Щасливим» – це не просто бути «не смутним», а бути щасливим, таким щасливим, яким буває цуценя. І не сіпатися постійно то туди то сюди від того, що загорілося якесь там миттєве повідомлення, або до податкового законодавства внесли якісь там зміни. Але й помирати він також не хотів. Він хотів і бути, і не бути – причому водночас. Ось таким геніальним першопрохідцем він був.

Завідувач навчальної частини змусив Тришу Джедінг дати слово, що про це не дізнається жодна жива душа, та ви знаєте, як воно зазвичай буває. У шкільному окрузі боялися наслідувачів. Адже сьогодні цих дефібриляторів натикано усюди.

З того дня у кабінеті медсестри Грифін Вілсон здається щасливішим, ніж будь-коли доти. Він вічно гигоче, гигоче понад міру лунко і з підборіддя витирає слину рукавом. Викладачі ж у царині спеціального навчання[45 – Викладачі у сфері спеціального навчання в проміжній школі викладають предмети рівня середньої школи розумово чи фізично упослідженим дітям.] плещуть йому в долоні та осипають його похвалами лише за те, що він сходить до вбиральні. Як тут не згадати про подвійні стандарти. Решта з нас геть з-під шкури пнеться заради якоїсь задрипаної кар'єри в той час, як Грифін Вілсон всеньке життя радітиме жалюгідному льодянику й ціпенітиме в захваті від повторів дитячого серіалу «Скеля Фреглів»[46 – «Скеля Фреглів» (англ. Fraggle Rock) – дитячий телевізійний серіал, де основні дійові особи – фрегги, ляльки-мапетки.]. Якщо раніше він був нещасний, якщо не вигравав геть усі шахові турніри, то тепер – інша справа. Узяти хоча б учорашній день: під час ранкової переклички дістає, значить, Вілсон свого патика і давай його дрючити. Поки місіс Рамірез нашвидку робила перекличку на літери «С» та «Т», народ відповідав «тут» або «присутній» занадто

мляво, а сам тихо ржав та наводив оком, і не встигла пані Рамірез кинутися в прохід між рядами, щоб зупинити Грифіна, він просто оголосив: «Зараз із штанів я витягну кролика!» – і оббризкав спускалкою книжкову шафу, в якій, проте, нічого не було, крім сотні примірників «Убити пересмішника».[47 – «Убити пересмішника» (англ. To Kill a Mockingbird) – роман американської письменниці Гарпер Лі, опублікований 1960 року, класика сучасної американської літератури.] І весь цей час він без упину заливався сміхом.

Хай і після лоботомії, та Грифін Вілсон усе ще залишається носієм різних крилатих слів. Замість іще одного гризуна науки ми тепер маємо живу легенду й легендарну душу товариства.

До того ж... електрична напруга очистила його обличчя від підліткових вугрів.

З такими результатами хіба посперечаєшся?!

Не минуло й тижня після того, коли Грифін перетворився на зомбі, як Триша Джедінг пішла до спортзалу, де опановувала зумбу[48 – Зумба (ісп. Zumba) – танцювальна фітнес-програма на основі популярних латиноамериканських ритмів.], і в дівчачій роздягальні зняла дефібрилятор зі стіни. Після простої процедури «відліпив – приліпив» у туалетній кабінці можна було вже начхати на те, де її заскочить місячне. А от її найкраща подруга Брі Філіпс добралася до дефібрилятора поруч із туалетом у крамниці будматеріалів «Гоум діпо»[49 – «Гоум д?по» («Хатне сховище»), англ. The Home Depot – американське роздрібне торгове підприємство в галузі будівництва, будівельних та побутових товарів.] й тепер розгулює вулицею і в сонце, і в дощ... без трусиків. І йдеться не про потолок школи. Йдеться про старосту класу та про заводіяку компанії, капітана нашої танцювальної групи підтримки. Про найкращу та про найвродливішу. Про тих, хто завжди був на перших ролях у всіх спортивних командах. Вони добулися до всіх дефібриляторів – аж до канадського кордону, і відтепер, коли вони грають у футбол, за правилами ніхто вже не стежить. І навіть, коли вони програють усуху, всі завжди всміхаються і плескають долонею об долоню, даючи одне одному «п'ять».

Вони, як і раніше, молоді та запальні, але їм тепер до лампочки, що з ними буде, коли молодечий запал минеться.

З одного боку, це – самогубство, а з другого – ні. Газети реальних цифр не розкривають. Газети самі собі лестять. Хай там як, а сторінка Триши Джедінг у «Фейсбуці» має ширше коло читачів, ніж наша щоденна газета. Теж мені «масс-медіа»! Як подивився на першу сторінку: усе тобі безробіття та війна, і ніхто ж не питається: як воно нам від того? Мій дядечко Генрі читає мені статтю про запропоновані зміни до законодавства штату. Влада хоче запровадити десятиденну затримку у виконанні заявок на продаж усіх серцевих дефібриляторів. Говорять про обов'язкові перевірки біографічних даних і про довідку від психіатра, та це ще не закон. Поки що.

Дядько Генрі за сніданком зиркає поверх газети і дбайливо мене вивчає. Він утоплює в мене цей свій прискіпливий погляд і питає: «Якщо усі твої друзі плигнуть зі скелі, ти стрибнеш услід?»

Мій дядько в мене за маму й тата. Він ніколи не визнає, але за краєм тієї скелі є вільготне та зручне життя. І на все життя перепустки для паркування інвалідів. Дядечко Генрі не розуміє, що всі мої друзі вже плигонули.

Дехто називає моїх друзів «інвалідами», хоча політично коректніше було б їх назвати «інакше валідними», адже вони придатні до багатьох справ. І навіть більше, ніж будь-коли. У них молоді та гарячі тіла і розум малої дитини. Від обох світів їм перепало найкраще.

Так, ЛеКвіша Джеферсон під час уроку з основ теслярської справи встромила свого язика всередину Ганни Фейнерман, змусивши ту вищати та звиватися, притулившись до свердлильного верстата. А Лора Лін Маршал? Вона в усіх на очах відсмоктала у Френка Рендолфа просто посеред заняття з міжнародної кухні. Усе їхнє причандалля було виставлене на показ, і хоч фалафель у них підгорів, та криміналу ніхто з цього не робив.

Після натискання на червону кнопку дефібрилятора ця особа, так би мовити, наражається на певні наслідки, та страждання їй невідоме. Після такої «кнопочної» лоботомії підліткові навіть і вбивство так зійде з рук.

Під час самотійної роботи я взяв і запитав у Бориса Деклана, чи це боляче. Він сидів у ідальні зі свіжими червоними опіками обабіч лоба. Штани його були спущені до колін. Я запитав його, чи був удар струмом болісним, але він не відповів. Точніше, відповів, але не відразу. Його відповідь полягала в тому, що він витяг пальці з дупи і глибокодумно їх обнюхав. А він же ще торік був королем балу серед учнів передостаннього класу!

Та багато в чому він тепер крутіший, ніж був колись. З голою дупою посеред кафетерію він простягає мені палець, пропонує його понюхати, але я кажу йому: «Ні, дякую».

Він дав мені зрозуміти, що нічого не пам'ятає. Борис Деклан усміхається нехлюйською дебільною посмішкою. Він постукує брудним кінчиком пальця по сліду опіку на скроні. І тим самим нечистим пальцем він кудись тицяє, намагаючись привернути до чогось мою увагу. Він вказує на стіну за моєю спиною, на плакат шкільного психолога, де на тлі волошкового неба махають крилами білі птахи. А під птахами напис у романтичному стилі: «Справжнє щастя – справа випадку». Шкільне керівництво вивісило цей плакат, щоби приховати пляму на тому місці, де раніше висів дефібрилятор.

І тепер цілком зрозуміло, що хоч би де Борис Деклан завершив своє життя – це буде доречне місце. Він вже живе в Нірвані мозкової травми. І в шкільному окрузі мали цілковиту рацію щодо сили-силенної наслідувачів.

При всій повазі до Ісуса Христа, боюся, що лагідні не успадкують землі[50 – Євангелія від Матвія 5:5: «Блаженні лагідні, бо землю успадкують вони»]. Якщо судити з реаліті-шоу, то все до рук прибирають горлодери. І я кажу: нехай! Ці Кардаш'яни та Болдуїни наче якісь інвазивні види[51 – Інвазійні (інвазивні) види – види зі значною здатністю до експансії, які розповсюджуються природним шляхом або за допомогою людини й становлять значну загрозу для флори й фауни певних екосистем, конкуруючи з автохтонними видами за екологічні ніші, а також спричиняючи загибель

місцевих видів...]. Нече кудзу[52 – Кудзу (*Pueraria lobata*) – волокниста харчова, лікарська і кормова рослина, що на півдні США використовувалася для запобігання ерозії ґрунтів; наразі – вельми поширений бур'ян.] чи дрейсена річкова[53 – Дрейсена річко́ва (*Dreissena polymorpha*) – поширений вид двостулкових молюсків родини тригранкових (*Dreissenidae*), який зустрічається у прісних і солонуватих водах басейнів Чорного й Каспійського морів. Є розселенцем у Північній Америці, Великій Британії, країнах Західної Європи. Завдає значної шкоди, заселяючи гідротехнічні споруди, труби, а також чіпляючись до водних рослин і тварин.]. Що ж, нехай вони борсаються та б'ються за панування над цим потворним реальним світом.

Протягом тривалого часу я слухав свого дядечка й не рипався стрибати. Та зараз я щось не певен. У газетах попереджають про загрозу терористичних нападів у вигляді листів із сибірською виразкою, повідомляють про смертельно небезпечні нові штами вірусів та бактерій, що викликають менінгіт, а єдина втіха, яку вони можуть запропонувати, це купони зі знижкою на 20 центів на дезодорант для усунення неприємних запахів під пахвами.

Не мати ніяких турбот, аніякого жалю – це доволі спокусливо. Стільки крутих діток з моєї школи обрали за краще підсмажити власні мізки, що здається – залишилися тільки невдахи. Лише невдахи та придурки від природи. Ситуація настільки жаклива, що я став безперечним кандидатом на те, щоб виступити з прощальною промовою на випускних урочистостях. Ось, власне, чому дядечко Генрі відправляє мене куди подалі. Гадає, що, переселивши мене до Твін-Фолс, зможе відвернути неминуче.

Отож, ми сидимо в аеропорту і чекаємо біля брами, коли оголосять посадку на наш рейс. Я відпрошуюся до туалету. У чоловічій вбиральні вдаю ніби мию руки, щоб глянути на себе у дзеркало. Мій дядечко якось запитав мене, чому я так часто дивлюсь у свічадо, і я відповів йому, що не так з фанаберії, як з ностальгії. Кожне люстро демонструє мені ту дещицю, що залишилася від батьків.

Я треную усмішку своєї мами. Зазвичай люди не тренують свого усміху посмішки в достатній мірі, тому коли більшості необхідно удавати щасливий вигляд, вони нікого не можуть пошити в дурні. Я муштрую свою усмішку повсюдно, адже ось воно що: це ж мій квиток до славного щасливого майбуття, до роботи у фастфуді. На відміну від прісного життя всесвітньо відомого архітектора чи кардіохірурга.

Вимальовуючись над моїм плечем, зовсім трохи позаду мене, неначе хмаринка з текстом моїх думок на сторінці коміксу, віддзеркалюється він – серцевий дефібрилятор! Установлений на стіні відразу за моєю спиною, вкладений у металевий контейнер за скляною заслінкою: шойно відкриєш – ввімкнуться сигнали тривоги й заблимає червоне проблискове світло. Напис трохи вище від контейнера «AED»[54 – AED – Automated External Defibrillator (автоматичний зовнішній дефібрилятор – АЗД).] і знак – блискавка, що вражає символ серця. Металевий контейнер схожий на кіношну вітрину, в якій тримають королівські прикраси в якійсь голлівудській стрічці про пограбування століття.

Відкриваючи контейнер, я автоматично запускаю сигнал тривоги і вмикаю пробліскове червоне світло. Швидко, перш ніж набіжить якийсь герой-рятівник, я влітаю з дефібрилятором до туалетної кабінки для інвалідів. Сидячи на унітазі, я прикидаю, як відкрити контейнер. На його кришці надруковано інструкції: англійською, іспанською, французькою та ще й картинки намальовано, як у коміксах. «Дурньобезпечно» – аякже! Якщо забаритися, ця опція зникне. Невдовзі дефібрилятори замикатимуть на ключ, а коли вони будуть вилучені з відкритого доступу, то залишаться хіба що в парамедиків «швидкої».

Ось воно, у моїх руках, – мое безмежне дитинство. Моя особиста «Машина Блаженства».

Мої руки розумніші за інші частини мого тіла. Мої пальці знають, як просто зняти папір з електродів і приклеїти їх до моїх скронь. Мої вуха знають, як розпізнати голосне «біп!», яке означає, що пристрій повністю заряджений.

Мої великі пальці знають, що краще. Вони шмигляють по великій червоній кнопці. Начебто, це – відеогра. Немовби кнопка, у яку президенту досить тицьнути, щоб спалахнула ядерна війна. Одне лише «тиць» – і тому світу, котрий я знаю, гаплик. Розпочнеться нова реальність.

Бути чи не бути. Найбільшим Божим даром тваринам є те, що їм не треба робити вибір.

Щоразу, коли я розгортаю газету, мене негайно нудить. А пройде лише якихось десять секунд, і я не буду більше вміти читати. А ще ліпше те, що мені воно буде по барабану. Бо я не знатиму ні про глобальні кліматичні зміни, ні про рак, ні про масові вбивства, ні про атипову пневмонію, ні про деградацію екосистем, ні про релігійні конфлікти.

Аж ось по системі оповіщення аеропорту викликають мое ім'я. Що ж, навіть своє ім'я я більше знати не буду.

Перш ніж я себе зітру, я уявляю дядечка Генрі біля брами з посадковим талоном в руці. Він заслуговує на краще, ніж оце. Він має знати, що його провини тут нема. Тому з електродами, приклеєними до чола, я виношу з туалету дефібрилятор і йду головною залом аеропорту до воріт. Униз від скронь, наче тонкі, білі кіски, спадають витки електричного дроту. А перед собою на витягнутих руках я несу блок живлення, неначе той терорист-смертник, який ось-ось збирається висадити в повітря всі пункти власного IQ[55 – Коефіцієнт розумового розвитку.].

Побачивши мене, бізнесмени перестають котити на роликах свою ручну поклажу. Люди, що родинами летять на відпочинок, розкривають широко руки і завертають своїх дітей в інший бік. Якийсь хлопець вважає себе за героя. І тому він бадьоро горлає: «Усе буде добре!» Він мені каже: «У тебе є все, заради чого варто жити».

Хоча ми обоє розуміємо, що він – пустобрех.

Мое обличчя упріває так сильно, що електроди можуть зісковзнути. Це – мій останній шанс сказати все, що у мене накопало, і я, коли всі на мене

наводять оком, мушу відкритися: а я не знаю, чи щасливий це кінець. І я не знаю, як усе владнати. Двері в головну залу відчиняються, і до неї вриваються бійці служби внутрішньої безпеки. А я відчуваю себе одним з тих ченців-буддистів у Тибеті чи де ще там, який розплескує на себе бензин, а потім перевіряє, чи запальничка на ділі працює. Як незручно буде вимоклому в бензині просити сірника у випадкового перехожого, тим більше що сьогодні так мало людей палить. Я зараз посередині головної зали аеропорту, і з мене капає не бензин, а піт. Піт заливає очі, а думки мої рояться без ладу, одна збиває іншу.

Тут негадано з'являється мій дядечко, хапає мене за руку і каже: «Знай, Треворе: якщо ти зробиш боляче собі, ти зробиш боляче мені». Він стискає мою руку, я стискаю червону кнопку. Кажу йому, що це ще не трагедія. Я кажу: «Я буду любити тебе і далі, дядьку Генрі... Просто не знатиму, хто ти».

У голові мої останні думки, то – молитви. Я благаю, щоб акумулятор був повністю заряджений. Щоб там вистачило напруги, аби стерти той факт, що я щойно перед кількома сотнями незнайомців вимовив слово «любов». Ба гірше, я сказав це своєму дядькові. І свою провину я ніколи виправити вже не зможу.

Більшість людей, замість прийти мені на допомогу, дістають свої телефони і давай знімати відео. Усі борюкаються за найкращий ракурс. Це дещо мені нагадує. Нагадує мені вечірки на дні народження і на Різдво. Тисячі спогадів пролітають переді мною востаннє, і це те дещо, що я також не передбачив. Мені не шкода, що я втрачу освіту. Мені не шкода, що я забуду власне ім'я. Та мені бракуватиме однієї малої дешиці: того, що я пам'ятаю про батьків.

Очей моєї мами, носа та лоба татка – їх уже немає, а якщо і є – то лише в рисах мого обличчя. І мені боляче від думки, що більше їхні риси я не впізнаватиму в собі. Натисни я кнопку – і вважатиму своє відображення тільки своїм.

Дядечко Генрі повторює: «Якщо ти зробиш боляче собі, ти зробиш боляче мені». Я кажу: «Я все одно зостануся твоїм небожем, просто більше про це не знатиму».

З доброго дива підходить до нас якась пані й хапає дядька Генрі під іншу руку. І ця нова особа каже: «Якщо ви зробите боляче собі, то зробите боляче й мені». Хтозна-хто інший хапає за руку цю пані, а хтось своєю чергою вхоплює і цього когось зі словами: «Якщо ви зробите боляче собі, то зробите боляче й мені». Незнайомі між собою люди простягають руки і хапають незнайомців, утворюючи вервечки та ланцюжки, аж поки ми всі не стаємо з'єднані. Неначе ми молекули, що кристалізуються в розчин у класі органічної хімії. Кожен тримається за когось, і всі тримаються за всіх, і їхні голоси повторюють той самий вигук: «Якщо ви зробите боляче собі, то зробите боляче й мені... Якщо ви зробите боляче собі, то зробите боляче й мені...».

Ці слова утворюють повільні хвилі. Як під час рапідів, їхній відгомін поволі віддаляється від мене, розносячись угору і долі по головній залі в обидва боки. Кожна особа бере за руку іншу, яка бере за руку третю, котра

вже тримає за руку мого дядька, який тримає мене за руку. Все так і відбувається. Звучить банально, але це лише тому, що слова роблять зужитим усе справжнє. Тому що слова повсякчас спотворюють те, що ви намагаєтеся сказати.

Голоси інших людей, в інших місцях, зовсім незнайомі, що розмовляють по телефону, спостерігають через відеокамери, ці далекі голоси говорять: «Якщо ви зробите боляче собі, то зробите боляче й мені». І якийсь пацан встає з каси в Der Wiener Schnitzel[56 – Wiener Schnitzel – американська мережа ресторанів фастфуд (заснована 1961 року (як «Der Wiener Schnitzel»), яка спеціалізується на хот-догах. У ресторанах цієї мережі насправді не подають віденський шніцель.], іде до ресторанного подвір'я і хапає за руку геть незнайому людину з вигуком: «Якщо ви зробите боляче собі, то зробите боляче й мені». І ті парубки, що начиняють тортілью всякою пряною всячиною в кафе швидкого приготування «Тако Белл», і ті, що збивають вершки в кав'ярні «Старбакс», усі вони припиняють свою роботу й беруться за руки з кимось, з'єднаним зі мною ланцюжком через цей велетенський натовп, і вони промовляють ці слова також. І тільки коли я думаю, що все це має вже закінчитися, і всі мусять відпустити одне одного, і розлетітись у своїх справах хто куди, позаяк усе зупинилося, через те що люди тримають одне одного за руки; навіть прямуючи через рамку металошукача в аеропорту, вони тримаються за руки, саме у цей час ведучий новин на CNN[57 – Сі-Ен-Ен, або CNN – одна з провідних телерадіокомпаній світу.], на екранах телевізорів, установлених високо на стелі, прикладає палець до вуха, буцімто, щоб краще чути, і навіть він каже: «Екстрене повідомлення з місця події». Він виглядає дещо зніяковілим, либонь, читаючи якийсь текст із дисплея телепромптера, і він каже: «Якщо ви зробите боляче собі, то зробите боляче й мені». І перекривають його голос голоси політологів на Fox News[58 – Fox News (Фокс-Ньюз-Ченел, скорочено FNC або Fox News) – основний інформаційний канал у США.] і кольорові коментатори на ESPN[59 – ESPN (Entertainment and Sports Programming Network) – американський кабельний спортивний телевізійний канал.], і всі вони кажуть одне.

На екранах телевізорів показують, як люди надворі, на парковках і в зонах примусової евакуації тримаються за руки. Утворюють зв'язки. Люди завантажують одне одному відео, люди, що стоять за кілька миль, але й досі під'єднані до мене.

І крізь потріскування від атмосферних перешкод чути голоси з переносних рацій служби національної безпеки: «Якщо ви зробите боляче собі, то зробите боляче й мені. Як чути? Прийом».

На цей момент у цілому світі немає аж такого великого дефібрилятора, щоб вивести з ладу всі наші мізки. А так, врешті-решт, ми просто будемо змушені повідпускати руки, але ще якусь мить ми тримаємося міцно одне одного, намагаючись зробити так, щоб цей зв'язок тривав довіку. І якщо ця неможлива річ спрацює, тоді хто знає: що ще можливо? І дівчина із закусочної «Бургер Кінг» репетує: «Я надто вже боюся!». І хлопець із фастфуду «Джек-ін-зе-Бокс» кричить: «Я увесь час боюся!». І всі інші кивають головами. І я – теж.

На довершення, чути голос над усіма іншими голосами: «Увага!». Він лунає згори: «Прошу, будь ласка, уваги». Це – голос жінки. Голос тієї пані, яка викликає людей через гучномовці й наказує їм узяти слухавку білого

телефона персонального радіовиклику. Всі слухають, і в аеропорту западає тиша.

«Хай хто б ви були, ви повинні знати ...», – каже голос пані з білої слухавки персонального радіовиклику. Всі слухають, тому що всі думають, що вона говорить особисто з ними. З тисячі динаміків вона заспівує. З її голосом, вона співає так, як співає пташка. Та не папуга, і не крук Едгара Алана По, який каркає англійською. Цей спів – це трелі та рулади, що їх неначе виводить кенар; звуки занадто неможливі для того, щоб у горлі гуртуватися в дієслова та іменні частини мови. Цим співом ми можемо впиватися, не розуміючи його. І можемо його обожнювати, не відаючи, що він означає. Цей спів, котрий переноситься як телефонами, так і телебаченням, лунає одночасно для всіх нас, усіх у цьому світі. Цей голос до того божественний, що просто ллється на нас відкілясь зверху.

Більше того... цей голос огортає все довкола, не залишаючи жодного місця для страху. Її пісня перетворює всі наші вуха на єдине вухо.

Та це ще не зовсім кінець. На кожному телеекрані – я, і я упріваю аж так сильно, що один електрод повільно зісковзує з моєї скроні. Це, поза всяким сумнівом, не той щасливий фінал, який я собі уявляв, але порівняно з тим, з чого почалася ця історія: з Грифіна Вілсона у кабінеті медсестри з гаманцем у зубах, наче з пістолетом... утім, для початку історії згодиться.

Невдаха

Це шоу геть не змінилося відтоді, як ти лежав удома з високою температурою й увесь день дивився телевізор.

Це не «Сторгуймося». Це не «Колесо Фортуни». Тут ти не побачиш Монті Голла, це не передача з Петом Сейджеком[60 – Monty Hall (р. н. 1927) – американський телеведучий вікторини «Сторгуймося» («Let's Make a Deal»), на прикладі якої виникла відома задача теорії ймовірності – Парадокс Монті Голла; також отримав премію «Еммі» в номінації «Видатний ведучий ігрового шоу». Pat Sajak (р.н.1946) – американський телеведучий вікторини «Колесо Фортуни» («Wheel of Fortune»), аналогом якої в країнах СНД стало шоу «Поле чудес»]. Це інше шоу, в якому гучний, дзвінкий голос викликає тебе з аудиторії на ім'я й каже: «Спускайтеся на сцену, ви – наступний учасник», і якщо ти вгадаєш вартість упаковки півфабрикатів «Райс-е-роні», то виграєш тижневу поїздку до Парижа.

Оте шоу. І приз ніколи не буде чимось корисним, як то пристойний одяг, музика чи пиво. Призом завжди буде якийсь пилосмок або пральна машина, і ти б зрадив такому виграшу, якби був, скажімо, домогосподаркою.

Зараз «піковий тиждень», і за традицією всі охочі вступити до організації грецьких літер «Дзета дельта»[61 – Організації грецьких літер – студентські об'єднання при коледжах і університетах США й Канади, так

звані «братства» й «сестринства», назви яких зазвичай складають дві-три грецькі літери. «Піковий тиждень» («Rush week») – період, коли потенційні новобранці знайомляться один з одним і проходять випробування.] замовляють собі великий шкільний автобус і ідуть на якусь телестудію, аби взяти участь у цій вікторині. За правилами, всі дзета-дельти мають бути вдягнені в однакові червоні футболки, на яких методом шовкографії надруковані чорні грецькі літери дзета, дельта й омега. Спершу треба прийняти марочку «Привіт, кицю»[62 – «Hello Kitty» – персонаж японської поп-культури, маленьке біле кошеня з рожевим бантиком, яке стало відомим брендом і героєм мульт-серіалів і відео-ігор. Інколи амфетаміни й галюциногени насправді виготовляються у вигляді рожевих таблеток із зображенням цього кошеня й мають відповідну назву.], може, пів-марки, а тоді чекати на спалах. Вона схожа на звичайні паперові марочки з надписом «Привіт, кицю», і її треба розсмоктувати й ковтати, тільки насправді це марка з «кислотою».

Ось, що відбувається: дзета-дельти розсаджуються такою собі червоною латкою посеред аудиторії, а тоді кричать і верещать, аби потрапити в телевізор. Це вам не «Гамма-стегно-згама». Це вам не «Лямбда-безноса-лярва». Це «Дзета дельта», всі хочуть бути на їхньому місці.

Як подіє кислота – чи в тебе зірве дах, чи ти покінчиш життя самогубством, чи з'іси когось живцем, – ніхто тобі не скаже.

Так повелося.

Відтоді як у далекому дитинстві тебе била лихоманка, вибір учасників цієї вікторини не змінюється – дзвінкий голос обов'язково викличе якогось морпіха США в парадній формі з латунними гудзиками. Там завжди буде чиясь стара бабця в спортивному светрі. Завжди буде іммігрант з якогось далекого краю, що ти не розбереш і половини того, що він говорить. Завжди буде якийсь фізик-ядерник зі здоровим черевом і нагрудною кишенею сорочки, повною кулькових ручок.

Саме такою ти й запам'ятав цю гру, тільки тепер ти вже дорослий... і всі дзета-дельти починають на тебе верещати. Вони мружаться й так голосно верещать, що аж очі ріже. Вони перетворюються на суцільні червоні футболки й роззявлені роти. Їхні руки випихають тебе з місця, проштовхують у прохід між рядами. Дзвінкий голос вимовляє твоє ім'я й наказує спускатися на сцену. Ти – наступний учасник.

У роті лежить «Привіт, кицю», на смак – як рожева жувальна гумка. Це та сама «Привіт, кицю», ходовий товар, без усілякого полуничного чи шоколадного присмаку, як буває, коли чийсь брат «варить» ночами в природознавчому корпусі, де працює прибиральником. Потім паперова марка застрягає в горлі, тільки тобі не хочеться ремігати на телебаченні, а тим паче назавжди залишитися таким на відеозаписі, що його передивлятимуться незнайомці.

Усі глядачі повертають голови, аби подивитися, як ти, спотикаючись, сунеш униз проходом у своїй червоній футболці. Усі телекамери беруть тебе крупним планом. Усі плескають – так само, як у твоїх спогадах. Вогні – яскраві, мов у Лас-Вегасі, – освітлюють кожен предмет на сцені. Це щось новеньке, хоча ти вже мільйони й трильйони разів бачив, як воно

відбувається, тож просто на автоматі займаєш вільний стіл поруч із морпіхом.

Ведучий цього шоу, який у жодному разі не є Алексом Требеком[63 – Alex Trebek (р. н. 1940) – американський актор і телеведучий популярних розважальних програм, як то «Ризикуй!» («Jeopardy!»), лауреат премії «Еммі».] , змахує рукою, і цілий сектор сцени починає рухатися. Це не землетрус, але цілісінька стіна відкочується вбік на невидимих колесах, повсюди спалахують вогні, швидко спалахують – блим-блим-блим, навіть швидше, ніж людина встигне це вимовити. І ця здорова стіна в глибині сцени відкочується вбік, а з-за неї виходжає велетенська манекенниця, на її обтислій сукні блищать мільйони й трильйони страз, і вона змахує довгою худю рукою та вказує на стіл з вісьмома стільцями, що його можна побачити в чиєсь вітальні на День подяки – з великою печеною індишкою, ямсом і таким іншим. Талія манекенниці – в обхваті вона не товща за твою ший. Кожна її цицька – розміром із твою голову. Кругом спалахують оті лас-вегаські вогні. Лункий голос розповідає, хто виготовив цей стіл і з якого дерева. Він називає його роздрібну ціну.

Ось що треба робити, щоби виграти. Ведучий піднімає маленьку коробочку. Немов фокусник, він показує глядачам, що під нею... а там лежить ціла хлібина, у своєму натуральному вигляді. Такий вигляд має хліб до того, як із нього приготують щось істівне, як то сендвіч або французький тост. Просто хлібина, ціла й непорізана, як її купляє твоя матуся на фермі, чи де там ростуть оті буханці.

Стіл зі стільцями швидко й легко стануть твоїми, якщо ти вгадаєш ціну тої великої хлібини.

Позаду тебе всі дзета-дельти згуртовуються, притискаються одне до одного своїми червоними футболками, і тепер вони скидаються на велетенську червону зморшку посеред аудиторії глядачів. Вони навіть не дивляться на тебе, їх волосся сплітається поміж собою, утворюючи велику волохату серцевину. Здається, минає ціла вічність, а тоді в тебе дзвонить телефон і дзета-дельти кажуть, яку ставку слід робити.

І весь цей час хлібина просто лежить на своєму місці. Вона вкрита брунатною кірочкою. Лункий голос повідомляє, що вона начинена десятками життєво важливими вітамінами й мінералами.

Ведучий цієї вікторини – древній, він дивиться на тебе так, наче ніколи в своєму житті не бачив телефонів. А тоді він питає:

– То яка ваша ставка?

– Вісім баксів? – відповідаєш ти.

Судячи з виразу обличчя старої бабці, треба викликати бригаду «швидкої», бо в неї стався серцевий напад. З-під одного рукава звисає побгана серветка «Клінекс», схожа на білу, тріпотливу набивку, і бабця починає скидатися на пожмакане м'яке ведмежа, що його надто сильно любили.

Намагаючись переграти тебе за допомогою якоїсь блискучої стратегії, морпіх, отой виродок, він каже:

- Дев'ять доларів.

Тоді його намагається переграти фізик-ядерник і каже:

- Десять. Десять доларів.

Мабуть, то було якесь підступне питання, бо стара бабця каже:

- Один долар і дев'яносто дев'ять центів.

А тоді вдаряє гучна музика, і вогні знову починають спалахувати. Ведучий витягає бабцю до себе на сцену, а вона плаче й грає в таку гру, де треба кидати тенісний м'ячик, аби забрати додому диван або більярдний стіл. Обличчя бабці таке само зібгане й пожмакане, як той «Клінекс», що вона дістає з рукава свого спортивного светра. Лункий голос викликає на її місце іншу бабцю, і вся ця вікторина несеться далі.

У наступному раунді тобі треба вгадати ціну кількох картоплин, тільки то справжня, ціла, жива картопля, яка ще не перетворилася на їжу, вона в тому самому вигляді, в якому її дістають від шахтарів, або хто там копає картоплю в Ірландії, чи Іллінойсі, чи якомусь такому місці, що починається на «І». Із неї ще навіть не нарізали чіпсів або картоплі-фрі.

Якщо ти правильно вгадаєш, то отримаєш великий годинник у дерев'яній коробці, схожій на домовину Дракули, що її поставили вертикально, тільки всередині неї б'ють церковні дзвони, які позначають час. Твоя мама, яка висить із тобою на телефоні, називає його дідусевим годинником. Ти знімаєш його на відео, показуєш мамі, а вона каже, що годинник копіячаний.

Ти стоїш на сцені серед телекамер і вогнів, дзета-дельти ніяк не можуть тобі додзвонитися, а ти притискаєш слухавку до грудей і кажеш:

- Моя мама питає, чи немає у вас більш пристойного призу, що його можна буде виграти?

Ти показуєш мамі відео з картоплинами, а вона цікавиться, в якому магазині їх купив той древній ведучий - у «Ей-енд-пі» чи «Сейфвеі».

Тоді ти швиденько набираєш свого тата, а він питає про суму податку до сплати.

Мабуть, вся справа в «Привіт, кицю», але циферблат того великого годинника Дракули починає на тебе супитися. Наче в нього були потаємні, приховані очі, а тепер повіки розчахнулися, а ще показалися зуби, і ти чуєш, як усередині тої дерев'яної коробки повзають мільйони й трильйони велетенських, живих тарганів. Шкіра всіх тих манекенниць стає восковою, їх обличчя всміхаються, але очі нікуди не дивляться.

Ти називаєш ціну, яку тобі підказує мама. Морпіх каже на долар більше. Фізик-ядерник каже на долар більше, ніж морпіх. Але в цьому раунді виграєш саме ти.

Картоплини розплющують свої маленькі оченята.

Тільки тепер тобі треба вгадати ціну якогось цільно-коров'ячого молока в пакеті, тобто в такому вигляді, яким воно потрапляє до тебе в холодильник. Треба вгадати вартість упаковки пластівців на сніданок, яку ти можеш знайти в своїй кухонній шафі. А потім з'являється гігантська порція чистої солі, якою вона приходить до нас із океану, тільки в діжці, але в тій порції більше солі, ніж ти з'іси за все своє життя. Досить, аби змазати вінця бокалів для мільйонів і трильйонів маргарит.

Усі дзета-дельти пишуть тобі смс-ки, немов подуріли. Вхідні повідомлення накопичуються.

Потім з'являються яйця, якими вони бувають на Великдень, тільки чисто-білі й укладені в спеціальну картонку. Усенький, повний набір із дванадцяти штук. Дуже мінімалістичні яйця, начисто білі... такі білі, що на них можна вічно дивитися, проте тобі одразу ж треба вгадувати ціну великої пляшки, в яку немов налили жовтий шампунь, тільки якийсь бридкий, і назвали його олією, що бозна для чого використовується, а потім треба обрати правильну вартість якогось замороженого продукту.

Ти прикриваєш долонею очі, аби хоч щось роздивитися крізь світло прожекторів, і всі дзета-дельти губляться в тому сяйві. Ти тільки й чуєш, як вони викрикують різні ціни. П'ятдесят тисяч доларів. Мільйон. Десять тисяч. Якісь недоумки викрикують якісь цифри.

Неначе телестудія перетворилася на якісь темні джунглі, а люди стали якимись мавпами, що кричать своїми мавпячими голосами.

Ти відчуваєш у себе в роті кутні зуби, і вони так сильно труться один об одного, що ти відчуваєш смак гарячого металу зі штифтів, отого срібла, що плавиться в задніх зубах. Тимчасом з-під пахви й до ліктя стікають краплі поту, а твоя футболка «Дзета дельта» стала червоно-чорною по боках. Присмак розплавленого срібла й рожевої жувальної гумки. Це апное сну, тільки вдень, і ти маєш нагадувати собі зробити наступний вдих... і наступний вдих... а елітні манекенниці походжають на своїх блискучих високих підборах і намагаються спокусити публіку на мікрохвильову піч, спокусити її на бігову доріжку, поки ти витріщаєшся на них, силуючись збагнути, чи насправді вони такі привабливі. Тобі доводиться крутити якусь штуковину, аби вона оберталася по колу. Тобі доводиться зіставляти цілу купу якихось картинок, аби вони ідеально пасували одна до одної. Ти відчуваєшся білим пацюком із курсу основ поведінкової психології № 201, і тебе змушують вгадувати, яка бляшанка печеної квасолі коштує більше за іншу. І весь цей гармидер – тільки заради того, щоби отримати чортопхайку для стрижки моріжка.

Завдяки тому, що мама підказує ціни, ти виграєш якусь річ, що її можна поставити тільки в кімнаті, запнутій вінілом, який легко миється, не вимагає особливого догляду та стійкий до утворення плям. Ти виграєш один із тих сертифікатів на довічну відпустку для всієї родини, від якої ваше життя сповниться щастя й радості. Ти виграєш чудасію, на якій від руки накреслені магічні закляття Старого Світу, що її випустили до нещодавньої прем'єри якогось епічного блокбастера.

Усе так само, як у дитинстві, коли ти лежав із високою температурою, коли серце того маленького хлопчика калатало, коли тобі переймало подих від однієї думки про те, що хтось може забрати до себе додому електричний орган. Хоч як би зле тобі було, ти дивився ту вікторину, поки лихоманка не спадала. Усі ті сліпучі вогні та садові меблі – від них ти начебто краще почувався. Якимсь чином ти одужував, зцілювався через них.

Здається, минула ціла вічність, але ти виграв усі раунди й пробив собі дорогу у Фінал.

А там – лише ти й стара бабця в тому самому спортивному светрі, просто чиясь звичайнісінька бабця, але вона пережила світові війни та ядерні бомби, вона, певно, бачила, як перестріляли всіх Кеннеді й самого Абрагама Лінкольна, а тепер вона підстрибує, стає на носочки своїх тенісних капців, плескає в свої старечі долоні в оточенні елітних манекенниць і сліпучих вогнів, поки лункий голос провіщає їй виграш у вигляді спортивного автомобіля, телевізора з широким екраном і хутряної шуби до п'ят.

Мабуть, справа в «кислоті», але тобі здається, що все це якось неправильно.

Типу, якщо ти проживеш таке собі нудне життя й знатимеш ціну «Райс-е-роні» або сосисок для хот-догів, то твоїм головним призом має стати тиждень проживання в якомусь лондонському готелі? Або ти отримуєш квитки на літак до Рима. До Рима, типу, в Італії. Ти забиваєш собі повну голову буденним непотребом, а в нагороду тобі дістається снігохід із рук велетенської манекенниці?

Якби на цій вікторині дійсно хотіли з'ясувати, який ти розумний, то треба було б питати про те, скільки калорій у звичайному бейглі з цибулькою та сиром «чеддер». Нумо, питайте, скільки коштує хвилина розмови у твого мобільного оператора в будь-який час доби. Питайте про розмір штрафу, який доводиться платити, якщо ти перевищив обмеження швидкості на цілих тридцять миль на годину. Питайте про вартість квитків в обидва кінці, аби з'їздити на весняні канікули до Кабо[64 – Кабо-Сан-Лукас – один із найбільш популярних морських курортів на півдні Мексики.]. Точно, до останнього пенні, ти зможеш назвати вартість пристойних місць на ювілейному концерті «Пенік-ет-зе-діско»[65 – «Panic! at the Disco» – альтернативний американський рок-гурт (поп-панк, електроніка, інді), який утворився 2005 року.].

У тебе треба питати ціну коктейлю «Лонг-Айленд-айс-ті». Або скільки Марша Сендерс заплатила за аборт. Нехай питають про дорогі ліки проти герпесу, які ти приймаєш і не хочеш, аби про це дізналися батьки. Нехай питають про ціну підручника з історії європейського мистецтва, яка становить триста баксів, – та всралися мені такі книжки.

Нехай питають, чого тебе так гальмує та марочка «Привіт, кицю».

Бабця в спортивному светрі ставить на свій лот якусь помірну суму. І, як завжди, ці цифри висвітлюються маленькими ліхтариками, які спалахують на гральному столі, за яким вона стоїть.

Саме в цю мить усі дзета-дельти починають верещати. Твій телефон усе дзвонить і дзвонить.

З'являється твій лот – елітна манекенниця викочує на сцену п'ятсот фунтів сирих яловичих стейків. Ці стейки викладені в жаровні. Жаровня стоїть на палубі моторного човна, який стоїть у тяговому трейлері, який чіпляється до здоровенної опорно-зчіпної вантажівки, яка стоїть у гаражі новенького будинку в Остіні. В Остіні, типу, в Техасі.

Тимчасом усі дзета-дельти разом підводяться. Вони стають на ноги, а тоді – на сидіння й починають махати руками й скандувати... ні, не твоє ім'я. «Дзета дельта!» – скандують вони. «Дзета дельта!» – скандують вони. «Дзета дельта!» – скандують вони так голосно, щоби їх було чути на записі телепередачі.

Мабуть, уся справа в «кислоті», але ж ти змагаєшся зі старою бабцею, яку бачиш вперше в житті, за лайно, яке тобі навіть не потрібне.

Мабуть, уся справа в кислоті, але – просто тут і зараз – до біса майбутній диплом з бізнес-адміністрування. До біса курс загальних основ бухгалтерії № 301.

Щось застрягає у твоєму горлі, і ти починаєш ремігати.

Навмисне й ненароком ти робиш ставку в мільйон, трильйон, сто тисяч мільярдів доларів... і дев'яносто дев'ять центів.

А тоді всі звуки раптово замовкають. Чути тільки тихеньке клацання, коли спалахують і згасають всі ті лас-вегаські вогні. Спалахують і згасають, спалахують і згасають.

Минає ціла вічність, і нарешті до тебе підходить ведучий ігрового шоу, він стає дуже близько, притискається до твого ліктя й сичить.

– Так не можна, – сичить ведучий, – ти мусиш грати, аби виграти...

Зблизька здається, що обличчя ведучого потріскалося на мільйони й трильйони нерівних фрагментів, які просто склеїли до купи рожевим гримом. Наче Хитун-Бовтун[66 – Humpty Dumpty – персонаж англійського фольклору й герой книжки Льюїса Керрола «Аліса в Задзеркаллі», який має вигляд балакучого яйця, що гойдається на стіні та зрештою розбивається.] або головоломки-пазли. Його зморшки, вони скидаються на бойові шрами від того, що він веде ту саму телевікторину з моменту її першого випуску. Усе це сиве волосся, яке він завжди зачісує на один бік.

Лункий голос питає – цей гучний, низький голос, що звучить нізвідки, голос велетенського велетня, що ти його ніколи не побачиш, – він питає, чи не міг би ти повторити свою ставку?

Може, ти й не знаєш, що тобі потрібно від життя, але ти знаєш напевне, що це не дідусів годинник.

Мільйон, трильйон... так кажеш ти. Це число завелике, воно не вміщується в табло на твоєму ігровому столі. У ньому більше нулів, ніж яскравих вогнів

у всіх вікторинах світу. Мабуть, уся справа в «Привіт, кицю», але з обох твоїх очей починають котитися сльози, ти плачеш, бо вперше відтоді, як ти був маленьким хлопчиком, не знаєш, що буде далі. Сльози сповзають за комір твоєї червоної футболки, і червона тканина чорніє, тому всі ті грецькі омеги вже неможливо розібрати.

Голос якоїсь дзета-дельти, такий самотній у великій тихій аудиторії, він верещить:

– От недоумок!

На маленькому екрані твого телефону – повідомлення, і в ньому сказано: «Тупак!»

Від кого смс-ка? Від твоєї мами.

Ота бабця в спортивному светрі, вона плаче, бо виграла. А ти рюмсаєш, бо... та ти й сам не знаєш чому.

Зрештою бабця виграє снігохід і хутряну шубу. Вона виграє моторний човен і яловичі стейки. Стіл, стільці й диван. Усі призи з обох лотів, оскільки твоя ставка була надто, занадто високою. Вона стрибає по сцені, її яскраві білі штучні зуби пускають навсібіч усмішки. Ведучий вікторини заводить аудиторію, і всі починають плескати в долоні, за винятком дзета-дельт. Родина старої бабці вилізає на сцену, усі її діти, онуки й правнуки, і вони сунуться, аби помацати блискучий спортивний автомобіль, аби помацати елітних манекенниць. Бабця обцілює губами в червоній помаді всеньке тріснуте рожеве обличчя ведучого вікторини. «Дякую», – каже вона. «Дякую», – каже вона. «Дякую», – каже вона, а тоді закочує під лоба очі й хапається рукою за свого спортивного светра в тому місці, де її серце.

Старший Синок Червоного Султана

Кінь здавався велетнем – він був заввишки щонайменше вісімнадцять долонь у загривку. Але більшою проблемою була Ліза. Вона вже прикипіла очима й серцем до цього чистокровного трирічного арабського жеребця кольору червоно-коричневого лискучого каштана. Зважаючи на його походження, за нього, певно, правитимуть на багато тисяч більше, ніж вони зможуть дати. Рендал спитав, чи не завеликий він для маленької дівчинки.

– Мені вже тринадцять, татку, – обурено заявила його донька.

Рендал сказав:

– Але ж це жеребець.

Те, що вона назвала його татком, також не пройшло позв його увагу.

- Він дуже лагідний, - запевнила вона. Вона дізналася про це з Інтернету.

Вона про все дізнавалася з Мережі. Тепер вони стояли за парканом, що огорожував загін. Вони дивилися, як тренер працював з тим скакуном, водючи його на мотузці колами й вісімками. Поруч із ними агент з продажу поглядав на годинника, чекаючи на їхнє рішення.

Коня звали Старший Синок Червоного Султана. Народжений кобилою Імлистою Весняною Лукою від Червоного Султана. Власний кінь Лізи, рябий мерин, здох тиждень тому, і Ліза плакала відтоді й майже до теперішнього моменту. Вона умовляла батька:

- Це ж надійна інвестиція.

- Шість тисяч, - утрутився агент з продажу.

Здається, цей чоловік бачив у Рендалі й Лізі двох селяків, у чиїх кишенях вітер гуляв. Агент сказав, що відтоді, як ринок нерухомості обвалився, люди почали топити свої яхти чи кидати їх на милість моря, бо не могли дозволити собі сплату портових зборів. Ціна на сіно теж злетіла до хмар, і платня за утримання зробила коней недосяжними для гаманців звичайних людей.

Рендал ніколи не бачив океану, але слова агента викликали в його уяві образ цілої флотилії моторних яхт, вітрильників і катерів. Людські прагнення і мрії, кинуті напризволяще. Саргасове море покинутих розкішних суден, що стукаються одне об одне посеред неосяжної водної широчини.

- Я був свідком купи угод, - вів далі агент, - і повірте мені, шість тисяч - це майже задарма.

Рендал не був фахівцем з конярства, але вигідну угоду розпізнати вмів. Жеребець був таким сумирним, що підчалапав до них і дозволив Лізі погладити свою морду. Ліза обережно піднімала його губи великим пальцем і роздивлялася ясна і зуби - конячий еквівалент стукання ногою по колесах. Здоровий глузд підказував Рендалові, що треба шукати далі. Треба доїхати аж до округу Чикасо, відвідати усі стайні й кінні заводи по дорозі і скрізь зазирати в зуби. З того, що він бачив у своєму житті, він розумів, що такий кінь має іти не менш як за тридцять тисяч доларів, навіть за несприятливих умов на ринку.

Ліза притулилася до коня щокою, щоб перевірити, чи гладенька у нього шерсть.

- Він точнісінько такий, як на екрані.

Рендал не знав, яке кіно вона мала на увазі: «Чорного Красеня», чи «Чорного скакуна», чи, може, «Перегони Вельвет». На світі багато сентиментальних історій про дівчат, закоханих у коней. Віднедавна його донька почала поводитися так по-дорослому. Він тішився тим, як вона похвалювала, особливо зважаючи на те, як швидко хвороба здолала її коника, Кислого Качана. Вона каталася на мерині лише тиждень тому. Кінь міг отруїтися миш'яком, якщо з'їв забагато вишневого листя. Або кропиви. Та навіть мокра конюшина могла його вбити. Протягом тижня Ліза жила зі своєю

матір'ю в місті. На вихідні вона приїздила відвідати Рендала. Ще в неділю ввечері рябий здавався здоровим, а наступного ранку, коли Рендал зайшов його нагодувати, бідолаха Кислий Качан вже простяг ноги й лежав мертвий з піною на морді.

Ліза нічого такого не казала, але батько підозрював, що вона винуватить його. Вона зателефонувала у вівторок, що було приємною несподіванкою. Вона майже ніколи не дзвонила серед тижня. Йому довелося зізнатися, що її мерин помер. Принаймні, спочатку вона не плакала. Мабуть, від шоку. Її голос по телефону звучав тихо, зісторонь і, йому здалося, сердито. Вона вже ненавиділа його. Підліток, що відчайдушно шукав об'єкт ненависті. Її мовчання стурбувало Рендала більше, ніж очікуване рюмсання.

Наступної п'ятниці він поїхав до міста, щоб її забрати, і на той час вона вже ридала в повну силу. Поруч із ним голосила маленька дівчинка. На півдорозі додому вона утерла сльози й витягла зі своєї торби телефон. Вона спитала:

– А ми можемо завтра поїхати на кінний завод «Конвей»? Будь ласка, татку?

Ліза не гаяла нічийого часу. В суботу вранці вона подбала, щоб він приладнав до машини причепа. Вони ще не бачили жодного коня, а вона вже підганяла Рендала і без угаву випитувала:

– А ти взяв чекову книжку? Ти впевнений? Покажи мені її, татку.

Арабський скакун не скидав головою й не бив землю. Він покійно стояв у загоні, поки Рендал з агентом обходили його, щоб підняти й оглянути кожне копито. Здавалося, він зовсім не мав норову, тож Рендалові спала на думку доречна підозра, що жеребця чимось накачали. Кінь виглядав пригніченим. Майже переможеним. Рендалові здавалося, що було б розумніше оглядати тварину з ветеринаром. Такий сумирний скакун арабської крові просто не міг бути здоровим. Ліза не бажала чекати.

За угодою про розлучення Рендалові відійшов будинок. Це було справедливо, бо будинок належав його родині ще відтоді, як земля в штаті взагалі почала комусь належати. Він отримав угіддя, стайню й загони. Він отримав зустрічі з Лізою на вихідних. А до цього тижня він ще мав Кислого Качана, про якого мусив дбати. Рендал заплатив би й тридцять штук, аби тільки побачити свою доньку такою піднесеною. Ліза переводила погляд з коня на нього і знов на коня, туди й назад, не кажучи ані слова. Було видно, як вона розпалилася.

Рендал ще випишував чек, а Ліза вже вела коня до причепа. Старший Синок Червоного Султана тепер належав їм. Їй. Жеребець ішов за нею з покійністю вірного ручного пса.

Вперше за тривалий час Рендал відчув себе добрим батьком.

А чи був жеребець хворим чи наколотим, вони дізнаються дуже скоро.

У ті перші вихідні Ліза була щасливіша, ніж будь-коли з часів розлучення. Вона записалася на уроки виїздки в стайнях Меррівезер, що стояли далі дорогою.

Будинки Рендалових сусідів стояли так далеко, що їх було ледве видно на іншому краю широкого темно-зеленого поля люцерни. Ішли канікули, і зграйки дівчаток-підлітків каталися на своїх конячках уздовж гравійних узбіч тихих окружних доріг. Зі стовпчиків парканів співали жайворонки. Собаки трусили услід за кіньми, а поливалки на газонах розприскували дрібні бризки води, в яких у сонячному промінні вигравали веселки. Коли така група під'їхала до дверей, Рендал стояв на порозі й дивився, як його донька приєднується до них. Старший Синок був прекрасним, і видно було, як Ліза ним пишається. Вона заплела гриву жеребця в косички, і він стояв спокійно й непорушно, поки вона пропускала крізь ті косички блакитні стрічки.

Прийшклі від захвату дівчата скупчилися навколо жеребця і легенько торкалися його, ніби хотіли впевнитися, що він справжній. Ця сцена нагадала Рендалові його власне дитинство. У ті дні до містечка що кілька років приїздили пересувні виставки, що привозили закритий автофургон. На обох боках того фургона у старому ковбойському стилі, що нагадував переплетені мотузки, були виведені слова: «Приходьте подивитися на машину, в якій загинули Бонні і Клайд!» Вони зупинялися на парковці «Вестерн Авто»[67 – Американська мережа магазинів з продажу автозапчастин і аксесуарів, що працювала в 1909–2003 роках.] або вивантажували машину десь неподалік центрального ряду на окружному ярмарку. То було дводверне купе з іржавими швами, всіяне маленькими дірочками. Вибиті вікна. Постріляні в шмаття, здуті колеса. Розгачені фари. За якийсь четвертак Рендал ходив навколо машини, здригався, дивлячись на криваві плями на сидіннях, і засовував пальці до дірок від куль. То була така собі похмура реліквія з темного боку історії. Він ще й досі мав десь фотографію, на якій стояв поруч із машиною разом зі Стю Гілккестом, коли їм обом було десь як Лізі. Вони зі Стю сперечалися про калібр набоїв, що пробив ту чи іншу дірку.

Та машина була зловісною. Але так і мало бути, бо вона була частиною американської історії. Частиною великого, справжнього світу, що підтверджувала те, чому його вчили. Розплата за гріхи – смерть. Злочини не вигідні.

Сьогодні ж дівчата юрмилися навколо коня, як Рендал з друзями юрмилися навколо «машин смерті». Одного року привозили «машину смерті» Джеймса Діна, іншого – «машину смерті» Джейн Менсфілд. Ще якось привезли «машину смерті» Кеннеді. Люди стояли в чергах, щоб торкнутися їх. Щоб клацнути кілька знімків – аби довести друзям, що торкалися чогось жакливого.

Поки місцеві дівчата крутилися навколо неї, Ліза витягла із задньої кишені телефон і сказала:

– Звісно, що це він. Зараз покажу.

Вона щось поклацала. До Рендала, який стояв на ганку, долинуло кілька писклявих звуків з телефону. Дівчата, що дивилися разом з Лізою, вибухнули стогонами й сміхом.

Що б вони щойно не побачили, тепер вони гладили червонясто-гніду морду і боки коня. Вони зітхали й туркотіли. Вони тримали телефони на витягнутих руках і знімали свої обличчя з надутими губами, що тягнулися до конячих щік.

Не минуло і двох годин, відколи дівчата поїхали, як задзеленчав телефон. Рендал саме перевіряв електронну пошту на кухні, дивлячись на смужку завантаження на екрані, що й не думала рухатися. Його провайдером була та сама компанія, що встановила йому супутникове телебачення, але паршивий Інтернет не був для Рендала трагедією, не тепер, коли єдиним натиском клавіші можна вивергнути усю бридоту й деградацію цього світу на свою мирну, чистеньку кухню. Нині доводиться добряче упріти, щоб зберегти чистоту дитячої душі. Високошвидкісний Інтернет не вартий невинності Лізи. Цього факту ніяк не могла прийняти її мати. Серед багатьох інших.

Йому телефонував Стю Гілкрест, що жив далі дорогою. Він сказав:

– Твоя дівчинка щойно тут проїздила.

Саме так поводитися хороші сусіди. У їхній громаді було заведено придивлятися за близькими одне одного. Рендал сказав йому, що десь із липня Ліза буватиме тут набагато частіше.

– Усе літо? – поцікавився Стю. – Вона виросла чарівною юною леді. Ти маєш нею пишатися. – У його голосі чулася якась стриманість. Якась недомовка.

Рендал подякував йому. Відчувши, що це ще не все, він почекав.

Стю додав зі слухавки:

– Бачу, вона завела собі нового коника.

Рендал розповів, що Кислий Качан здох, і похвалився, як об'їздив усі усюди, щоб знайти йому заміну. Він чекав, що Стю якось похвалить скакуна. Відзначить його красу. Його неноровливу вдачу.

Коли Стю заговорив, його голос втратив дружній, сусідський тон.

– Ніхто не сподівається, що я помиляюся, більше ніж я сам. – Його голос понизився до майже гарчання. – Але якщо я не помиляюся, то це Старший Синок Червоного Султана, хіба ні?

Рендала це захопило зненацька. Його тілом пробіг тривожний холодок. Нарешті він спромігся на:

– Це дуже, дуже гарний кінь.

Стю не відповів одразу. Він ковтнув.

– Рендале, – почав він. – Ми з тобою живемо сусідами вже дуже давно.

– У третьому коліні, – погодився Рендал. Він спитав, у чому річ.

– Я лиш хочу сказати, – Стю виштовхував з себе слова, – що ти й Ліза завжди бажані гості в нашому домі.

Рендал спитав:

– Стю?

– Я не пхаю свого носа, куди не треба, – затаївся сусід, – але ми з Глендою будемо дуже вдячні, якщо ви не приводите ту тварину на нашу землю. – Звучало так, наче говорити йому було боляче.

Рендал спитав, чи мав він на увазі коня. Невже Ліза чи кінь завдали їм якоїсь кривди? У Гілквестів було двійко дівчат приблизно Лізино віку. Дівчата можуть посваритися, поскубтись й замиритися швидше, ніж в серпневу спеку вдарить блискавка. Вони обохнюють такі пристрасті.

У телефоні клацнуло. До розмови приєднався жіночий голос. Це дружина Стю, Гленда. Вона сказала:

– Рендале, будь ласка, зрозумій нас. Ми не можемо дозволити дітям наближатися до твого дому. Принаймні, поки коня не буде знищено. – Не слухаючи Рендалових протестів, вони обидва попрощалися й повісили слухавку.

За наступні чотири години йому подзвонили майже всі сусіди. Гокінси. Рамірези. І Кої, й Шенді, й Тернери. Було ясно, що група вершниць повільно об'їздила весь округ, проїхавши дорогою № 17 до Баундері-лейн, а тоді рушивши на захід уздовж шляху Скай-Ридж. Вони зазирали до будинків батьків або родичів кожної з дівчат. Ніби передаючи швидку естафету, йому одна за одною дзвонили матері, батьки, тітки, дядьки, дідусі й двоюрідні сестри. Після напруженого вітання кожен з них питав, чи справді Ліза їде верхи на Старшому Синку Червоного Султана. І коли Рендал відповідав, що так воно і є, усі вони інформували його, що на майбутнє цей кінь – небажаний гість біля їхніх домів. Крім того, жоден з них не навідається до його будинку, поки той кінь житиме на його землі.

Ліза мусила проїхати останній відрізок маршруту наодинці. До полудня всім їй подружкам було заборонено супроводжувати її далі бодай на крок. Та хоч вона і підтрусилася додому покинута своїми друзями, здавалось, що їй це не засмутило. Високо піднята голова й бездоганно рівна спина робили їй вигляд пихатим. Навіть переможним.

Телефонні розмови налаштували Рендала на найгірше. Він був готовий побачити, що кінь поводить себе примхливо чи вороже, але скакун був сумирним, таким же спокійним та лагідним, як завжди. Проводячи скребачкою по його боках, Ліза сказала, що він легко слухається команд. Його хода рівна. Ані машини, що проминали їх, ані гавкіт собак, ані літачки, що ширяли низько над полями, – ніщо його не наполохало. Ніхто не сказав і слова лихого. Здавалось, їй не стурбувала реакція людей. Вони дивилися на коня, але ніхто з родичів дівчат не підійшов і не торкнувся його. Вони просто наказували дівчатам спішитися й не їхати далі ані кроку.

Того вечора, коли Рендал з дочкою після вечері мили посуд, на дорозі, навпроти під'їзду до будинку, зупинилася машина. Події цього дня рознервували Рендала, і він дослухався, чекаючи, коли машина поїде собі далі. Натомість у вітальні розлетілася шибка. Чиїсь кроки віддалялись гравійною доріжкою, поки не вискнули колеса й машина не рвонула геть. Серед уламків скла на килимі лежав темний округлий предмет. Підкова.

Ліза роздивилася зброю, і їй губи вигнулися у посмішці.

Наступної суботи вони завели Старшого Синка Червоного Султана до причепа і рушили до стаень Меррівезер. Енід Меррівезер вчила своїх відвідувачів виїздки ще з тих часів, як Рендал був малим. Парковка біля загону була заповнена жіноцтвом, здебільшого матерями, доньками і їхніми конячками. Коли Ліза розчинила дверцята причепа, гамір ущух.

Одна дівчинка захихотіла. Жінки суворими поглядами примусили її затихнути.

Чийсь голос сказав:

– Ну, якщо це не Старший Синок Червоного Султана...

Коли Енід Меррівезер підійшла до них, усі голови повернулися до кремезної наїзниця. Її шкіряні черевики вершниць скрипіли. Сонце виблискувало на гудзиках її жакета. В одній руці вона несла батіг для виїздки. Вона окинула оком похмурий і розтривожений гурт жінок. Повернувшись до Лізи, вона сказала не без співчуття:

– Вибач, але на цей сезон ми вже набрали навіть трохи більше людей, ніж могли.

Рендал виступив наперед і сказав:

– Я бачив тут і більше охочих учитися, ніж є сьогодні. – Якщо не брати до уваги матерів, а тільки дівчат і коней, то їх було не більше, ніж траплялося в звичайний день.

Ліза звела свого скакуна з пандуса причепа, немов нічого не чула. Енід відступила. Енід Меррівезер, яка ніколи не відступала перед найбільш непокірною твариною, тепер дивилася на цього арабського жеребця і робила натовпу знаки дати коню більше місця. Вона піднесла батога вгору, готова ним скористатися.

– Я буду вдячна, якщо ви заведете коня назад у причеп і вивезете його подалі від цих стаень.

Глядачі перевели дух.

Ліза гукнула до неї з таким викликом, якого батько ніколи в її голосі не чув:

– Чому?

Її обличчя не просто залилося фарбою. То був такий червоний колір, який люди бачать, коли дивляться на сонце крізь повіки.

Міс Меррівезер хрипко засміялася.

– Чому? – вона озирнула натовп, шукаючи підтримки. – Цей кінь – убивця!

Ліза безтурботно оглянула свій манікюр і сказала:

– Це не так. – Вона притулилася щокою до щоки коня і сказала: – Правду вам кажу. Він просто ніжненький гарнющик.

Кремезна наїзниця жестом закликала юрбу підтримати її.

– Він гірший за вбивцю. І в цих краях усі це знають.

Ліза подивилася на батька. Рендал був приголомшений. Жеребець підніс голову догори, витягнув шию і втягнув ніздрями більше повітря. Він позіхнув.

Енід Меррівезер дивилася на самовдоволену посмішку дівчинки співчутливо і навіть жалісливо.

– Лізо Рендал, ти й без мене добре знаєш, що цей кінь лихий.

– Це неправда, – муркотнула Ліза. Вона поцілувала його.

Скупчені матері здригнулися.

Того вечора Рендал кількома дошками затулив розбиту шибку. В призахідному світлі йому було видно дальню частину подвір'я, де він трохи спушив землю і поставив хреста, дві збиті докупі, пофарбовані в біле дошки, на яких було виведено «Кислий Качан». Він сказав Лізі, що поховав його там. Але правда була в тому, що вантажівка відвезла його до сусіднього штату, на переробний завод в Гарлоу. Він дивився, як Ліза нарвала трохи стокроток з клумби, яку висадила ще мамця матері його матері. Вона принесла букет на несправжню могилу й стала на коліно. Вечірній легіт уривками доносив до нього слова її молитви. Вона говорили про те, як сильно любила свого старого коника і як сильно любила нового арабського скакуна. Рендал слухав, і йому подумалося, що любов людей до тварин – це найчистіша форма любові. Любов до коня, kota чи собаки – це завжди романтична трагедія. Це значить любити щось, що помре раніше за тебе. Як у тому фільмі з Елі Макгроу. Тут немає жодного майбуття, тільки прихильність тут і зараз. Ніхто не чекає грандіозної винагороди колись пізніше.

Світло згасало, і роздивитися Лізу на подвір'ї ставало дедалі важче, але слова Рендал чув чітко. Вона розповідала, як їй подобається це літо. Який прекрасний Старший Синок Червоного Султана і як він усім подобається. А коли вона сказала «І я тебе люблю, мамо», Рендал зрозумів, що вона балакала по телефону.

Перш ніж вона встигла повернутися всередину, Рендал почув, як на кухні дзвонить телефон. На екрані було написано: «Приватний номер». Він відповів.

Такого голосу він не чув за все своє життя. Ні, такий голос він би запам'ятав. Цей присвист. Це задихане пихтіння. Голосом, якого Рендалу вже не забути, незнайомиць запитав:

– Чи правильно мене поінформували, що ви нинішній власник арабського жеребця, відомого під іменем Старший Синок Червоного Султана? – Рендал вже приготувався до зливи словесних образ. Він прислухався, чи не підійшла Ліза до ганку.

Не чекаючи на відповідь, голос продовжив:

– Знайте ж, будь ласка, що я готовий запропонувати вам суму в п'ятсот тисяч доларів за вказану тварину.

Рендал почув голос:

– З ким ти говориш, тату? – Це була Ліза, що стояла просто поруч із ним.

– Ні з ким, – сказав Рендал і повісив слухавку.

Того тижня Рендала кольнуло неясне передчуття, і він поїхав до сусіднього штату на той переробний завод у Гарлоу. У таке місце ніхто не їздить через примху, бо то була та сама клейова фабрика, що стала приказкою. Самий лише сморід міг звалити людину з ніг. Рендал їхав дорогою уздовж огорожі з ланцюгів, поки не вперся в зачинені ворота. Зразу за ними стояв будинок на колесах, тож Рендал натиснув на гудок і почекав. З будинку вийшов чоловік і спитав Рендала, чого йому треба, а Рендал пояснив, що кілька тижнів тому сюди привезли тіло Кислого Качана. Не відчиняючи воріт, чоловік приніс якийсь журнал. Він гортав сторінки, стоячи з того боку.

– Кажете, рябий мерин?

Рендал спитав:

– Ви знайшли бодай якийсь запис?

Перегорнувши чимало сторінок, чоловік сказав:

– Ось воно. Шкура була непошкоджена. Кістки. Копита. – Вочевидь, вони тут нічого не переводили дарма.

Рендал спитав:

– А там не написано, що його вбило?

Чоловік сказав:

– За законом округу ми мусимо перевіряти на губчастий енцефаліт.

Рендал чекав. Образ Кислого Качана, що простягся на підлозі стайні, живо зринув перед його очима. Він знову побачив його витягнуту шийку і калюжу кривавої піни, в якій лежала голова.

Чоловік повернув журнал, щоб Рендал побачив. Його палець потицяв у рядок, де було написано слово «атропін».

– Серцевий напад, – сказав чоловік. – Здається, ваш коник набрів на дурман чи клаптик пасльону.

Рендал спитав:

– І як скоро вони діють? – Кожен м'яз в його тілі ослаб, наче він щойно вийшов з надто гарячого душу.

– Доволі скоро. – Чоловік похитав головою. – Кінь помер би на тому місці, де з'ів їх.

Того ж тижня надійшло більше дивних дзвінків, і щоразу хтось пропонував купити коня. Серед них був і агент, що продав його їм. Він зателефонував у четвер увечері й завів розмову про те, щоб викупити його назад.

– Не для себе, дозвольте запевнити. – Агент ніби виправдовувався. – Я дію в інтересах третьої особи.

Він почав з дванадцяти тисяч. Удвічі більше, ніж дав Рендал. Рендал прямо спитав його, з чого здійснюлася така метушня. Агент спитав:

– Хочете сказати, що справді нічого не знаєте?

Рендал насторожено похитав головою. Тоді він згадав, що говорить по телефону, і спитав:

– Про що?

– Ви не бачили відео? – спитав агент. – З того часу, як воно розлетілося Інтернетом, мене закидають запитами ледь не з того світу.

Перш ніж Рендал повісив слухавку, він ще встиг почути слова агента:

– Ваша дівчинка вже дзвонила мені й сказала збирати пропозиції, але, згідно з паперами, власник – ви.

До того часу найгіршим, що коли-небудь дивився Рендал, був документальний фільм під назвою «Сигнал 30». Переглядати це кіно містер О'Коннор посадив їх у шостому класі, щоб вони були обережнішими, коли переходили колію, й завжди пристібалися ременями. Згадка про фільм була десь така, як про начищені дитячі чобітки чи про шматочок вати, яку клали до пляшечки з аспірином, – майже забута. У шкільному кінозалі показували чорно-білі фотографії розбитих машин і людей, наскрізь прохромлених закривавленими кермовими колонками. Лобове скло, пробите немовлятами, що вилітали назовні, наче гарматні ядра. На тих фотографіях кров і моторна олива мали однаковий чорнильний колір. Через це важко було сказати, чи калюжа на асфальті натекла з розбитого двигуна, чи хтось у машині сплив кров'ю. Один його однокласник, Логан Карлайл, зомлів, і Єва Н'юсам, здається, теж знепритомніла. Зловісний голос оповідача зшивав ці жахливі картини докупи і приказував: «Наступного разу, коли вам здається, що ви можете перегнати товарняк, подумайте ще раз!» А тоді гудів паровозний гудок, а за ним було чути, як розбивається скло і зминається метал, а потім з'являлося фото загиблих підлітків, розкиданих серед уламків розвалюхи, яку знівечив локомотив Південної тихоокеанської залізниці.

Лункий голос питав: «Думаєте, обходити шкільний автобус безпечно? Що ж, подумайте ще раз!» – і на екран вигулькувало провінційне шосе на дві смуги, всипане скаліченими тілами дітей.

Іншим видовищем, яке Рендал міг назвати найгіршим у своєму житті, були журнали про справжні злочини, які тримали в перукарні під стосом «Плейбоїв». Сторінка за сторінкою фотографії показували місця насильницьких діянь. Звірства. Наприклад, оголену жінку, миловидну, якщо не зважати на те, що її руки й ноги були відрубані сокирою м'ясника, – вона лежала у відкритій валізі, а її очі на фотографії були приховані чорною смужкою, щоб захистити її гідність. На іншому знімку, на килимку з квіточками, які бувають у кімнатах старомодних готелів, лежала жінка, задущена дротом від дискового телефону. На позовклих, грубих сторінках він бачив безліч жінок, оголених і вбитих у різний спосіб, але всі вони мали на обличчях чорні прямокутники, які нікому не відкривали їхніх очей.

Порівняно з «Сигналом 30» і журналами з перукарні те, що Рендал знайшов в Інтернеті, було гірше. Ковтнути отрути було не шкідливіше, ніж дивитися це відео. Йому знадобилося лиш кілька хвилин, щоб упізнати коня. Те, що робив Старший Синок Червоного Султана з оголеним і зігнутих чоловіком, було нечуваною наругою. Тягар побаченого Рендал буде змушений нести на собі аж до смерті.

Принаймні, його заспокоювало те, що з усіх друзів і сусідів він був останнім, хто запламує душу переглядом цього дивного і сумного знущання. Не менш паскудним було уявляти те, що уявляли собі інші, коли він привів цього чистокровця під свій дах. Але там, де вони бачили гріх, він бачив самотність. Такий різновид самотності, про який Рендал не підозрював, що він існує.

Він клацнув «Enter» і передивився відео вдруге.

Могло статися, що сцена на цьому відео показувала не скільки насолоду, як спробу пережити справжнє відтворення того, що життя робить з людиною щодня. Рендал міркував, що тут ішлося про те, аби віддатися на волю могутнішої сили. Але чи було це насолодою, а чи фізичним дослідом – в будь-якому разі тут не було і натяку на романтичну любов. Скоріше йшлося про любов релігійну. Те, що відбувалося, було покутою або каяттям.

Рендал міг зрозуміти бажання не бути володарем, не мати влади над усім. Бажання задовольнити якогось велетенського, потужного бога. Відчути його нищівне схвалення.

Він клацнув «Enter», відчути це знову.

Його налякала думка про протилежне. Думка про те, що це таки могла бути насолода, насолода, яку більшість людей не могла собі навіть уявити, насолода, за яку не шкода було померти. Буквальне вознесіння.

Судячи зі стогонів і пихтіння на відео, чоловіку під конем здавалося, що веселиться на всю губу. Він мусив знати, що його знімали, але не зважав на це, судячи з того, як він вигинав спину й посміхався із заплюшеними очима. Було дивно бачити когось настільки невдавано щасливого. Чоловік на екрані комп'ютера сильніше зігнув коліна, штовхнувши задом стегна жеребця, що подався назад. Щось темне, кров або тінь, вкривало його ногу.

Рендал натиснув «Enter», і пригода почалася наново. Цього разу він стежив за конем.

Передивившись знову, Рендал впізнав у темній плямі, що збігала ногою чоловіка, сперму. Надто багато, щоб бути людською.

Він ще раз натиснув «Enter». Йому ще треба було замінити шибку. Він клацав «Enter» усю ніч. Коли хтось зателефонував, Рендал приглушив звук, але не припинив дивитися.

– Як ви, можливо, знаєте, – почав той, хто телефонував, – цей кінь має певні таланти, що роблять його неймовірно цінним для вибраної групи покупців. – То був голос, який він вже чув кілька днів тому. – Я вважаю за свій обов'язок застерегти вас. Ці люди не вагатимуться, якщо вирішать, що насилля може схилити терези на їхню користь.

Рендал переглядав відео, поки не настав вечір п'ятниці і не надійшов час забирати дочку на вихідні.

Вони перебралися до цього будинку після того, як помер батько Рендала, переїхали усі втрьох. Ліза тоді ще не виросла з пелюшок. Рендалів татусь провів останні два роки життя в притулку для літніх у місті, де вони навідували його майже кожного дня. Воднораз будинок чекав на них, мов капсула часу. Піаніно стояло там, де й завжди. У кожній тарілці чи молотка була пов'язана з ними історія. Нічого не можна було викинути. Кожна подушечка викликала довгу проповідь, яка пояснювала кожен її плямку чи шов на місці розриву. Якщо Рендалова дружина перекладала виделку для м'яса з одного ящика до іншого, він повертав її назад. Вона купила зеленої фарби, щоб змінити колір стін у спальні нагорі, і він примусив її повернути банку до крамниці. Ще Рендалова тітка обклеїла ту кімнату шпалерами. Кожна ниточка в кожній ковдрі була недоторкана. Кожна мітка, вишкрябана на одвірку на кухні показувала зріст давно померлих людей. Вони стали доглядачами. Нарешті його дружина перебралася назад, у місто. Те, що він вважав своєю спадщиною, Естель сприймала як прокляття.

Коли Ліза відвідувала його, то тільки нудилася й дратувалася, поки він не купив їй Кислого Качана. Вона доглядала коня так само дбайливо, як він доглядав будинок і ферму. Вони обидва не могли кинути напризволяще щось беззахисне.

Біля будинку Естель Ліза закинула свою торбу на задне сидіння Рендалової машини. Вона стрибнула на передне сидіння поруч із ним, балакаючи по телефону. Вона казала:

– Це не мої клопоти. Якщо ви думаєте, що знайдете іншого коня для цього діла, то не гайте мій час. – Вона зиркнула на Рендала і підморгнула, сказавши в телефон: – У нас багато пропозицій.

Він спитав, не дивлячись на неї:

– Це по-справжньому?

Ліза тицяла щось у телефоні.

– Що по-справжньому? – А тоді вона зі сміхом спитала: – Ти говориш про відео?

Воно було обурливим. Звірством.

Закотивши очі, Ліза повела:

– Періс Гілтон. Кім Кардаш'ян. Пем Андерсон. Роб Лоу – та хто не робив секс-відео? – Вона засміялася. – Татку, це ж просто хіт.

Рендал сильніше вхопився за кермо.

– То ти його бачила?

Та це ж була класика інтернету, як міфи, про які вони читали в школі. Леда і лебідь. Її друзі ніколи не бачили нічого смішнішого.

Рендал сказав, що це не смішно. Це трагічно.

Її пальці клацали по крихітних кнопках на телефоні, викликаючи на екран різні сторінки й факти. Ліза наполягала:

– Татку, ну звісно ж, це смішно.

Рендал спитав чому. Вона замислилася, наче не думала про це раніше.

– Не знаю. Мабуть тому, що він був білим.

Вона прочитала подробиці, коли знайшла їх. Чоловік був гетеросексуалом, розлученим, мав дитину, помер він розриву сигмоподібної кишки. Вона вишкірилася.

– Просто бездоганно, га? – Вона вдоволено кивнула екрану. – Він був якимось багатієм з «Г'юлет-Пакард» чи якоїсь іншої компанії з рейтингу «Форчун-500» від військово-промислового комплексу.

Рендал кинув:

– А якби це була дівчинка твого віку?

Ліза посварила його пальцем.

– Якби на відео була дівчинка, то усі, навіть ті, що просто дивилися на це, потрапили б за ґрати.

Рендал розвідував далі:

– А якби чоловік не був білим?

Ліза промотувала сторінки й тицяла в екран, заглиблена в свої пошуки.

– Якби чолов'яга був чорним, це був би расизм. Ніхто б не виклав це на жоден сайт.

Якби на відео була жінка, пояснювала далі Ліза, це було б жінконенависництво, що пропагує наругу. Навіть якби жінка дала свою згоду,

це розцінили б як примус з боку її культурного середовища чи приховану ненависть до себе. Те саме й про гомосексуалістів. Ні, що робило це відео кумедним, то це той факт, що об'єкт був білий, звичайної орієнтації, чоловік і дорослий. Ліза сказала:

– Я написала цілу доповідь про це для уроку з гендерних перспектив. – Вона відірвалася від телефону й широко всміхнулася. – Дістала «відмінно».

Рендал сказав, затиноючись:

– Але ж він помер.

Його донька знизала плечима.

– Не на відео. Він помер кілька годин по тому, в реанімації.

Рендалові подзвонили. То був агент з продажу тварин. Він не відповів.

Ліза невимушено міркувала:

– Ніби дивишся, як матінка Природа мстить за те глобальне потепління, спричинене діями білого патріархального ладу. – Вона зітхнула. – Не сприймай це особисто, татку. Ти просто вибрав неправильний час, щоб бути білим чоловіком-християнином звичайної орієнтації.

Знову це самовдоволення в її голосі. Абсолютна впевненість. Через неї Рендалові стало шкода доньки. Вони проїхали кілька миль, перш ніж він наважився спитати:

– Це ти вбила Кислого Качана?

Передивляючись свої повідомлення, його донька відповіла:

– Зараз дають уже два з половиною мільйони.

Це були останні слова, що вони сказали одне одному.

Вони під'їхали до будинку вже незадовго до заходу, але там на них чекала зграя дівчат і хлопців, що хотіли побачити Старшого Синка Червоного Султана. Увійшовши до будинку, Рендал почув, що побачити його коштуватиме п'ять доларів. А клацнутися з ним – десять.

Надходив час вечері, й агент прислав Рендалові повідомлення, в якому казав, що пропозиція становить уже майже три мільйони.

Рендал написав у відповідь: «Готівкою?» Було неможливо не витратити ці гроші в своїй уяві. Першокласна освіта для Лізи. Нове життя в такому місці, де Естель була б щаслива. Свобода від минулого. Він написав: «А що буде з конем?»

Агент відповів: «Дуже смішно. Запевняю, що він точно не тягатиме воза. У того коня буде таке життя, про яке ми з вами можемо лиш мріяти».

Кінь на відео не виглядав нещасним. Як можна порівнювати якість такого життя, скажімо, з тим, щоб тягати плуга? Здається, люди можуть піддавати тварин будь-чому: тісняві, дії хімікатів, хірургічним знущанням, злидням й смерті, – але не насолоді.

На тих вихідних Ліза гарцювала на коні по всьому округу. Хизувалася.

Рендал. Рендал порпався в альбомах. У його родині ніхто нічого не викидав. Він знайшов фотографію, на якій стояв зі Стю Гілкрестом перед «машиною смерті» Бонні та Клайда. Двое хлопців, що весело вишкіряли зуби. Кожен запхнув пальця в дірку від кулі у водійських дверцятах. Залежно від того, хто розповідав історію, Паркер і Берроу були злочинцями або мучениками, але де б їхня машина не виставлялася для огляду, вона збирала більше, ніж вони награбували з банків.

У неділю ввечері Ліза поклала квіти на несправжню могилу Кислого Качана, і Рендал відвіз її до матері. Жоден з них не попрощався.

У понеділок він згадав слова агента про те, як люди відпускали свої яхти у відкрите море. Як покидали те, що колись цінували, але не могли надалі утримувати. Він подумав про чоловіка на відео, який вірив, що переживає найкращі миті свого життя, коли насправді всередині він спливав кров'ю. Рендал записав місце, куди агент сказав йому приїхати. То була якась поросла шавлією місцина посеред сотень квадратних миль порожнечі. Він завів Старшого Синка Червоного Султана до причепа.

Рендал також узяв свій револьвер 55-го калібру, якого вистачило б, щоб продірявити Бонні разом з Клайдом.

Він не поїхав туди, де вони домовилися зустрітися. Натомість він проїхав сотню кілометрів на північ.

Він бачив це так: він рятує коня в найкращий спосіб, який має. Він відчинив дверцята причепа. Зняв з жеребця повод. Виплів блакитні стрічки з гриви. Тягнувши за мотузку на шиї, він повів його туди, звідки дороги вже не було видно. Кінь і надалі був тим лагідним і сумирним створінням, яким він побачив його уперше. Не наколотим, не хворим, але не менше пошкодженим. Рендал витяг револьвер і наготувався зробити те, що його власна дитина зробила з Кислим Качаном. Якщо вона змогла виявити стільки жорстокості й завбачливості, то й він зможе стати суддею, присяжними й катом.

Що б то не був за звук, кінь почув його першим. Його вуха розвернулися назустріч джерелу шуму, що його доносив вітер. Це копита, але не диких мустангів, а просто здичавілих коней.

Рендал не першим приїхав сюди, в серце цієї просторої, відкритої вітру пустки. Інших людей скрута теж заганяла в це глухе поле, де вони робили те, що він саме збирався зробити. Він був не один такий, але усім до нього спав на думку кращий вихід, і на горизонті показався табун мрій, які вони були змушені покинути. Усі їхні нібито неможливі прагнення тепер скакали вдалині, вільні й щасливі.

Рендал стягнув петлю мотузки з шиї жеребця. Він плескав у долоні й тупав ногами, але той навіть не сіпнувся. Нарешті Рендал звів дуло револьвера догори й вистрілив кілька разів. Це допомогло, і Старший Синок Червоного Султана рвонув геть. Надто пізно Рендал подумав, що, мабуть, незле було б спершу сколупнути з нього підкови. Він багато чого міг би зробити краще.

Щоб перевірити, чи правильно він вчинив, Рендал приставив дуло до скроні й натиснув гачок іще раз. Клацнув курок, але нічого не трапилося. Камора була порожня. Його вибачено.

Їдучи додому, Рендал нагадав собі, що він був повноправним членом кооперативу, а це означало, що вони мусили викупити його врожай. Операція була не надто вигідна, але Рендал якось проживе.

Романтика

Можете мене привітати. У нас із дружиною щойно народилися близнюки, і з ними, здається, все гаразд. По десять пальців на руках. По десять пальців на ногах. Дві маленькі дівчинки. Але ж ви самі знаєте, як воно... Я все чекаю, що станеться якесь лихо, бо саме так буває, коли щастя забагато. Я все дожидаю, що прокинуся від цього казкового сну.

Розумієте, ще до того, як я одружився, в мене була подружка – товстуха. Ми обоє були товстунами, тож легко знаходили спільну мову. Ота подружка, вона постійно випробовувала нові дієти, аби схуднути, типу, не їсти нічого, окрім ананасів і огіур або ж зеленої водорості з якогось пакетика, і вона наполягала, аби ми багато ходили пішки, аж потім почала скидати фунти, її стегна танули на очах, і не було у світі людини, щасливішої за неї.

І вже тоді я знав, що щось піде не так. Самі знаєте, як воно, – коли ти когось любиш, то тобі буде добре, якщо їй буде добре, але я знав, що подружка мене кине, бо тепер вона потрапляла в поле зору чоловіків з кар'єрами й страховими полісами. Я пригадую, що вона й до того була гарненькою й дотепною, але тільки коли вона так схудла, то стало очевидно, що в неї малися невичерпні запаси самоконтролю й самодисципліни – геть поза межами моїх можливостей. Від своїх друзів я також не дочекався підтримки, бо вони все кружляли навколо нас і чекали, поки ми розійдемося, аби запросити її на побачення, але потім з'ясувалося, що справа була не в ананасах чи самодисципліні, бо вона дізналася, що в неї рак. Проте перед смертю вона встигла схуднути до того ласого, курва-дошка, другого розміру[68 – Size 2 (US) – приблизно 40 розмір або XXS.].

Ось звідки я знаю, що щастя схоже на бомбу уповільненої дії. А зі своєю дружиною я зустрівся лише тому, що взагалі не збирався ні з ким зустрічатися, ніколи й нізачо, і тому був сів на поїзд «Емтрек» до Сіетла. Того року в Сіетлі проводився фестиваль «Лоллапалуза», тож я спакував намет, загорнув у спальник свій бульбультор, аби не розбити, бо ж збирався привести цілі вихідні, таборуючи просто неба, наче Грізлі Адамс[69 – James

«Grizzly» Adams (1812-1860) – відомий мисливець і першопроходець із Каліфорнії, який приручав диких ведмедів грізлі й відловлював багато інших тварин для зоопарків США.], і таким чином опинився у вагоні-ресторані «Емтрека». Самі знаєте, як воно, – інколи хочеться на кілька днів покинути всіх своїх друзів і тверезе життя заразом. Тож заходжу я у вагон-ресторан, а там – пара хижих і пронизливих зелених очей, які дивляться просто на мене. Я ж не страховидло якесь. Я ж не прикутий до ліжка гладун із реаліті-шоу, який цілий день жере смажених курей з відерець, але я розумію, чому деякі хлопці хотіли б працювати в жіночих тюрмах або концентраційних таборах, де вони могли б зустрічатися з гарненькими засудженими й не вислуховувати, як ті крихітки постійно нють, типу, «Вдягни сорочку!» або «Скільки можна пітніти?». Але тут, у цьому поїзді, зі мною іхала богиня у коротенькій футболці «Рейдіогед»[70 – Radiohead – відомий англійський гурт (альтернативний рок), виник у середині 80-х років ХХ століття.], з-під якої визирав голий живіт, її джинси сповзли аж до того місця, де виднівся кущик, а на кожному пальці було кільце з Мікі Маусом або Голлі Гоббі[71 – Holly Hobbie – маленька дівчинка в синьому капелюшку, персонаж вітальних листівок у США (названа на честь художниці, яка її вигадала)]. Вона прикладалася до пива своїм гарненьким ротиком і поглядала на мене з перспективи коричневої пляшки – справжній «Міллер», а не якась там приватно-броварна сеча в зеленій тарі.

Такі хлопці, як я, знають сувору правду життя. Жодна краля не стане на тебе так витріщатися, якщо ти не Джон Белуші[72 – John Belushi (1949-1982) – американський актор, один із культових «Братів блюз» (1980).] чи Джон Кенді[73 – John Candy (1950-1994) – канадський комедійний актор («Один удома» 1980, «Брати блюз»)]., тож я одразу збагнув, що краще мені сконфузитися й відвести погляд. Єдина причина, з якої така дівчина може до мене заговорити, це аби повідомити, що я – жирна й огидна свинота, яка заважає їй милуватися океаном. Знай своє місце, так я завжди кажу. Не намагайся стрибнути вище голови, й ніколи не розчаруєшся. Я протискуюсь повз неї й роздивляюся її, не підводячи очей. Я зацінюю, приножуюсь до неї, а вона пахне, як десерт, як пиріг, як гарбузовий пиріг, посипаний тими червоно-коричневими спеціями. Далі – ще краще, бо пляшка пива в її роті повертається за мною, коли я проходжу до бару й замовляю собі випити, а ми ж нібито не останні хлопець із дівчиною в цілому світі. Кілька людей попивають за пластиковими столиками, і, судячи з кольорів їхніх краваток і дредів, вони також ідуть на «Лоллапалузу». Я проходжу вагоном і сідаю за столик, якомога далі від неї, але ця краля невідривно стежить за мною. Самі знаєте, як воно, коли хтось на тебе дивиться, а ти й кроку не можеш зробити, аби не перечепитися, особливо в поїзді, що рухається. Я роблю ковток, коли поїзд завертає за ріг, і проливаю пиво на свою смугасту ковбойську сорочку. Я вдаю, що дивлюся дерева, які пропливають за вікном, але краєм ока, наче спецагент, спостерігаю за її відображенням на склі, а вона й досі дивиться на мене. Єдиний раз, коли ця краля відводить очі, це коли підходить до шинквасу, дає бармену гроші й він дає їй пляшку пива, а тоді її відображення починає збільшуватися й збільшуватися, поки не стає завбільшки з людину, краля зупиняється біля мого столика й каже «привіт» і щось іще.

– Що? – перепитую я.

Вона показує на мою ковбойську сорочку, на оту пивну пляму, й каже:

- Мені подобаються твої гудзики... Блискучі.

Я втягую підборіддя й дивлюся на перламутрові застібки. То не гудзики, а застібки, але я не хочу споганити таку мить. І одразу, з найпершого погляду, я помічаю, що вона інколи засовує пальці до рота... гаразд, вона часто засовує пальці до рота й говорить із придигом, наче маленька дівчинка, а ще вживає дитячі слова, наприклад «па-скеті» замість «спагеті» й «лісіцьок» замість «рушничок», але ж це перше правило сексуальності для таких краль, як вона.

Вона мені підморгує й облизує губи кінчиком язика, і вони блищать від вологи, а тоді краля каже:

- Я Брітні Спірс.

Вона така пустунка. Звісно, вона трохи налигалася. Стала недієздатною. Тепер ми вже п'ємо текілу з отих маленьких пляшечок і навіть не пам'ятаємо, що ідемо на якомусь там поїзді. Ні, вона не Брітні Спірс, але така сама ласа. І вона явно погладжує мій качан, але все відбувається якось природно. Я просто поглянув на неї й зрозумів усе, що треба було зрозуміти.

У мене немає іншого вибору - я мушу тягнути час, фліртувати й купляти випивку. Вона питає, куди я іду, а я кажу, що на «Лоллапалузу». Вона водить пальчиками по моїй сорочці, вони стрибають із застібки на застібку, від поясу й до горла, а потім спускаються назад, і я сподіваюся, що вона відчуває, як швидко б'ється мое серце.

І вона постійно заграє до мене, стріляє з боку в бік своїми зеленими очима чи поглядає на мене з-під довгих тремтливих вій. Мабуть, вона випила набагато більше, ніж я, бо весь час забуває закінчити речення, інколи показує на щось там за вікном і кричить «Собака!», а тоді вона помічає машину, яка стоїть на залізничному переїзді, й верещить «Жук-капшук!»[74 - «Slug bug!» - фраза з дитячої гри, вигаданої в 60-х роках у США. Перший, хто побачить на дорозі автомобіль «фольксваген» моделі «бітл» (англ. «жук»), має скрикнути «Buggu punch!» або «Slug bug!» і стуснути сусіда.], і б'є мене в плече кулаком, повним перснів з Мікі Маусом і Привіт-кицькою[75 - «Hello, kitty» - популярний японський бренд і мульт-персонаж, біле кошеня з бантиком.], а я потайки сподіваюся, що той синець залишиться на мені до кінця життя. Ми приїжджаємо на «Лоллапалузу» й напинаємо мій намет, і Бріт така п'яна, що навіть коли прокидається наступного ранку, то й тоді не тверезіє. І скільки б дурі я не кутив, усе одно в мене не виходить за нею угнатися. Може, це через те, що Бріт така худа, але ж вона ловить свій хміль годинами, навіть коли не п'є, наче випадає на одну хвилю від моїх вторяків. Уся наша «Лоллапалуза» скидається на чудову класичну мелодраму, типу тих, на які ви дратуєте гроші в Інтернеті, але все це відбувається зі мною й насправді. Ми зустрічаємось півроку, святкуємо разом Різдво, Бріт перевозить свої речі до мене на квартиру, а я все чекаю, що одного ранку вона прокинеться тверезою, але якось не щастить.

На День подяки ми ідемо вечеряти до моєї мами, і тут мені треба дещо пояснити. Не те щоби Бріт перебірлива в їжі, але худа вона саме через те, що харчується тільки цукіні, яке розрізали навпіл уздовж й вийняли м'якуш, зробили з нього мініатюрну довбанку ірокезів і покарбували її зовні ножом,

аби було схоже на індіанський клинопис, а ще посадили в неї ціле плем'я сміливців, вирізаних із морквин і з зеленим горошком замість голів, і вони вишукуються й веслюють у своєму каное по тарілці, залитій товстим шаром шоколадного сиропу, і ви не повірите, але в більшості ресторанів такого не готують. Тому зазвичай Бріт доводиться робити каное самотужки, і на це в неї йде півдня, а тоді вона ще годину грається ним на килимі у вітальні, ось чому вона й фунта ваги набрати не може. А моя мама, ну, вона просто рада, що я знов із кимсь зустрічаюся.

І немає такої трави в світі, немає такого дуру, який би подарував мені той самий кайф, який я ловлю, коли йду по вулиці й тримаю за руку супермодель із хижим і пронизливим поглядом, як у моєї Бріт. Повз нас проїжджають хлопці на своїх «феррарі-тестароссах», хлопці з квадратними пресами й стероїдними грудками, і вперше у своєму житті я маю над ними перевагу. Я йду по вулиці з Брітні, із тим трофеем, який прагнуть здобути всі чоловіки.

І кайф мені наламує тільки те, що до неї принохується кожен другий ромео, намагається увійти з нею у візуальний контакт й усміхається своєю найкращою усмішкою в стилі зубної пасти «Пепсодент». Наприклад, ідемо ми одного разу в автобусі, і тут гурт ромео зупиняється саме біля того місця, де сидимо ми з Бріт, у хвості автобуса. Бріт любить сидіти біля проходу, прямо над задніми колесами, аби першою стусонути мене, якщо з'явиться «фольксваген», і тоді один ромео, великий такий, підходить і стає так, аби його пах був на рівні її очей, а коли автобус наїжджає на якусь вибоїну, чи що, він починає тертися стегном об плече Бріт, поки вона піднімає на нього очі й, не виймаючи з рота пальців, каже:

– Привіт, здорованю.

Отака в мене Бріт – дружня й товариська. Вона підморгує тому ромео, а потім манить його до себе мокрими пальцями, а він озирається, аби переконатися, що всі суперники стануть свідками того, як йому пощастить, і тоді ромео присідає, його очі зупиняють на рівні очей Бріт, а на обличчі розповзається постільна посмішка. Мабуть, Бріт хоче, аби я приревнував, тому вона заговорює з тим ромео, дивиться на нього своїми приголомшливими зеленими очима й каже:

– Хочеш, покажу фокус?

Усі інші ромео оживають, нашорошуються й стежать за тим, що відбувається далі, а Бріт дістає з рота пальці, ковзає ними під ширіньку й починає терти собі промежину під тканиною обтислих штанів, і в задній частині автобуса стає дуже тихо, бо всі дивляться, як її пальці борюкаються під застібкою варених джинсів. І я бачу, як усі ромео глитають, їх борлаки підстрибують угору й вниз, переганяючи надлишок слини, а очі вилізають з орбіт хтивими стояками.

З тою самою швидкістю, з якою вона навішує мені стусанів від жука-капшука, Брітні висмикує якусь штуку зі штанів і кричить:

– Фокус-покус!

Вона розмахує нею й верещить:

- Ляльковий театр!

З її руки звисає якась штука на маленькій ниточці, наче пакетик чаю, тільки більший. Вона нагадує булочку для хот-догу, вимазану кетчупом, і Бріт смикає її на маленькій ниточці й кричить:

- Ляльковий театр! Фокус-покус!

А тоді вона ляпає цією штукаю по щоці ромео, який і досі сидить перед нею навпочіпки. Бріт женеться за ним, верещить і розмазує по його шкіряній куртці червоні плями. Інші ромео намагаються не зустрічатися з нею очима, вони вперто роздивляються свої черевики або поглядають у вікна, але вона смикає за ту маленьку ниточку, ляпає їх по головах, вимазує червоною рідиною й весь час вищить:

- Ляльковий театр! Фокус-покус!

Вона сміється - аха-ха-ха-ха - й кричить:

- Ляльковий театр! Фокус-покус!

В автобусі день-дзень-дзеленькає дзвоник, який відзначає наступну зупинку, і сотня пасажирів виходить біля магазину «Севен-ілевен», вони штовхаються й вивалюються з автобуса, наче ім усім терміново закортіло купити сльорпі[76 - Slurpee - фруктові соки з великою кількістю льоду, які продаються в магазинах «7-eleven».] та перевести в готівку мега-виграшні квитки лотереї «Павербол».

- Люди, все гаразд! - кричу я їм навздогін.

- Вона акціоністка! - волаю я з вікна автобуса й махаю їм руками.

- Вона нічого такого не мала на увазі! Це лише черговий протест проти статевої дискримінації! - верещу я.

- Вона мислить поза рамками! - волаю я, навіть коли автобус від'їжджає, а в ньому - лише ми двоє.

- Та вона просто дурня клеїть! - волаю я, коли Бріт проходить між рядами сидінь і починає поганяти водія своїм чайним пакетиком.

Одного вечора я приходжу додому з роботи, а гола Бріт стоїть боком перед дзеркалом у ванній кімнаті й тримає обома руками живіт - відтоді як ми зустрілися в поїзді, вона трохи погладшала, але нічого серйозного, тиждень на ананасах і оцті легко все виправить. А тоді Брітні бере мене за руку, розводить пальці, притискає їх до свого живота й каже:

- Відчуваєш? Здається, я з'їла дитинку.

Вона дивиться на мене своїми звабливими зеленими очима, наче цуценятко, і я питаю в неї, чи не хоче вона піти зі мною в лікарню й владнати цю справу, і вона киває головою, що згодна. Тоді ми чекаємо, коли в мене випаде вихідний, і йдемо в лікарню, і, як завжди, хідник перед будівлею

перекривають учителі недільної школи. Вони тримають сміттєві пакети, повні якогось непотребу, типу відірваних і поламаних рук і голів від пластикових ляльок, і всі вони перемішані з кетчупом, тож моя Бріт не вагається ані секунди. Вона опускає руку в один зі сміттєвих пакетів, дістає звідти ногу й облизує її начисто, наче картоплю-фри. Ось яка крута моя красуня-дівчина. Я розгортаю журнал «Нейшенал джеографік», поки медсестра питає в Бріт, чи вона їла щось сьогодні, і Бріт відповідає, що вчора з'їла ціле каное, повне вояк племені ірокезів, але ні, сьогодні вона ще нічого не їла. І не встигаю я дочитати оту статтю про стародавніх єгипетських мумій, коли лунає крик і в коридор вибігає Брітні – босоніж і в одноразовому паперовому халатику, наче відбулося щось жахливе або наче вона ніколи раніше не робила абортів, бо вона біжить босоніж аж до самої моєї квартири, і, щоб вона припинила тремтіти й блювати, я пропоную їй вийти за мене заміж.

Очевидно, що мої друзі просто подуріли від ревнощів, тому й учинили мені холостяцьку вечірку, і коли Брітні йде в туалет – уся така похнюплена, бо кухар не схотів вирізати для неї бойове каное, то мої так-звані «друзі» дивляться на мене й кажуть:

– Чувак, вона, звісно, суперсексі, краща за всіх, але нам здається, що вона не під кайфом... Ти ж іще не встиг з нею одружитися, еге ж?

Так кажуть мої ліпші друзі. І, судячи з виразу їхніх облич, вагітність Брітні – не найкраща новина. Самі знаєте, як воно, – завжди хочеться, аби твої друзі й наречена подобалися одне одному, але друзі скреготять зубами, заклопотано позирають на мене з-під зведених на перенісці брів, а тоді кажуть:

– Чувак, а тобі ніколи не спадало на думку, що, може... може, Брітні розумово відстала?

Я кажу, аби вони розслабилися. Вона просто алкоголичка. А ще в мене є дуже велика підозра, що вона сидить на героїні. Окрім того, вона гіперактивна в сексуальному плані, але нічого серйозного, розмова з психіатром легко все виправить. От погляньте на мене, я – товстун. Ніхто не ідеальний. Може, замість весільного прийому нам слід зібрати обидві родини в якомусь конференц-залі й розробити оперативні заходи, а замість медового місяця можна здати Брітні на трьохмісячний курс амбулаторної реабілітації. Ми все подолаємо. Але вона в жодному випадку не відстала. Просто їй потрібна реабілітація.

Очевидно, що вони поливають Брітні брудом лише тому, що насправді несамовито мені заздять, що ті хтиві ромео зі стояками. Варто мені втратити пильність, і вони одразу накинуться на неї.

– Чувак, тільки не ображайся, але ти трахаєшся з відсталою, – кажуть вони мені. Бачите, як мене всі ненавидять, доводиться терпіти навіть таких лайняних друзів. Вони наполягають, що рівень розвитку Бріт не вищий, ніж у шестирічної дитини. Вони гадають, що роблять мені велику послугу, коли кажуть:

– Чувак, вона не може тебе кохати, бо просто не здатна на це.

Ніби зі мною може одружитися тільки жінка з непоправною травмою головного мозку. Тож я відповідаю їм:

– Вона не може бути відсталою, бо носить рожеві стрінги.

І це напевно кохання, бо кожного разу, коли ми займаємося сексом, я кінчаю так сильно, що в мене живіт болить. І так само я відповів кавалеру своєї мами на День подяки, що ні, Брітні не «високофункціональне ніщо». Скоріш за все, вона просто шльондра, яка страждає на алкоголізм, нюхає клей і ширяється, але ми обов'язково покладемо її на лікування після того, як вона народить. Так, можливо, вона й німфоманка, але найголовніше те, що вона – моя німфоманка, і саме тому всі мої родичі казяться від заздрощів. А я їм кажу:

– Я закоханий у красуню-шльондру, схибнуту на сексі, то чого б вам не порадіти за мене?

Після всього цього галасу на наше весілля прийшло набагато менше людей, ніж очікувалося.

Може, я упереджений, бо закоханий, але Брітні завжди здавалася мені дуже розумною. Самі знаєте, як воно, коли ти цілий рік дивишся з кимсь телевизор і ви жодного разу не посварилися через вибір передачі. Справді, якби ви знали, скільки ми дивимося телевизор щотижня, то назвали б нас щасливою подружньою парою.

А тепер у мене з'явилися дві маленькі дівчинки, які пахнуть, наче пироги на День подяки. І коли вони трохи виростуть, то я розповім їм, що всі люди здаються трохи божевільними, якщо уважно до них придивлятися, а якщо тобі не хочеться так уважно придивлятися, то це не справжнє кохання. А життя все минає й минає. І якщо ти чекатимеш на когось ідеального, то ніколи не знайдеш своє кохання, бо саме сила твого кохання зробить якусь людину ідеальною. І, може, саме я є відсталим у нашій парі, бо їй досі прокидаюся посеред ночі від страху, що моє щастя закінчиться, замість просто насолоджуватися ним. Таке щасливе, шалене кохання – воно не буває просто так. І я навіть не очікую, що щастя триватиме до кінця життя, і, мабуть, це зі мною щось не те, якщо я так сильно люблю свою дружину. І зараз я везу свою нову родину додому з лікарні, і моя красуня-дружина сидить поруч, а маленькі дівчата-двійнята пристебнуті на задньому сидінні, а я все переймаюся, що таке велике щастя не може тривати вічно, коли Брітні кричить: «Жук-капшук!» і так сильно б'є мене кулаком у плече, що я мало не врізаюся в стіну ресторану «Дайрі квін».

Каннібал

Ось він. Ось, як збирається вчинити капітан «Червоних». Він, весь такий, каже:

- Слухайте!

Він у відчаї, бо команди досі обирають гравців. Бо всіх нормальних спортсменів уже порозбирали, тож капітан каже:

- У нас є пропозиція!

Склавши руки на грудях, капітан «Червоних» кричить:

- Ми заберемо педика... чотириокого... та мексикоса - якщо ви заберете Каннібала.

Фіз-ра майже скінчилася, тому «Сині» довго перемовляються і скрекочуть носками чешок по підлозі спортивного залу. Тоді їх капітан кричить у відповідь:

- Ми заберемо педика, чотириокого, мексикоса, єврея, каліку та задрота разом із відсталим - якщо ви заберете Каннібала.

Бо в цій школі бали з громадської активності видають тоді, коли ти правильно відповідаєш на питання «Чи залучаєте ви до спілкування соціальних ізгоїв?».

А коли видаються бали за спортивні досягнення, то постає питання «Як часто ви утискаєте права людей з особливими потребами?».

І саме через це капітан «Червоних» кричить:

- Ми накинемо вам сто очок.

Зачувши це, капітан «Синіх» кричить у відповідь:

- А ми вам - мільйон!

Каннібал, такий, гадає, що він весь із себе крутий, він просто роздивляється свої нігті, посміхається, потім нюхає ті нігті, наче не розуміє, що тримає обидві команди в заручниках. Відбувається щось на кшталт аукціону, на якому продають рабів, тільки навпаки. І всім відомо, про що він згадує. Бо Марша Сендерс[77 - Згадується в оповіданні «Невдаха».] дещо всім розповіла. Бо Каннібал згадує один фільм, який уже розпався на окремі кадри в його голові, один старезний чорно-білий фільм, що він його побачив по кабельному телебаченню і в якому безжальні офіціантки жбурляли клієнтам печеню з картоплею в якійсь придорожній корчмі. Бо Каннібал згадує, як вони лускали бульби з жувальної гумки, оті офіціантки. Вони жували жуйки й водночас волали: «Дай-но мені бійню на пательні, і нехай кров тече за ножом». Вони волали: «Дай-но мені порцію першої пані з нервовою запіканкою».

Ви ж самі розумієте, що то було в сиву давнину, бо тоді по корчмах варені яйця називалися «Адам і Єва на плоту». А «Перша пані» означала порцію свинячих реберець, через якусь там історію з Біблії. А страва, яка називалася просто «Єва» - то яблучний пиріг, через легенду про змію. Бо в наші часи всі позабували про Райський сад, окрім Пета Робертсона[78 - Marion Gordon «Pat» Robertson (р. н. 1930) - американський підприємець,

релігійний діяч і телепроповідник, ведучий передачі «Клуб 700»]. У цих краях, коли капітан бейсбольної команди розповідає, як він з'їв кудлатий бургер, то він має на увазі, що зжер кошлатий пиріжок, він говорить про те, як обслинив сині вафлі[79 – Bluewaffle – міфічна венерична хвороба (загалом жіноча), розповсюджений інтернет-фейк 2010 року.]

Бо в дівчаток теж є своя їжа, наприклад коли вони кажуть, що в Марши Сендерс з'явилася хлібина в печі, то мають на увазі, що в неї ніяк не починаються оті червоні дні в календарі.

Взагалі-то, більшість своїх знань про секс Каннібал почерпнув з каналу «Плейбой»[80 – Playboy – легендарний чоловічий журнал еротично-розважального змісту, логотип – кролик із краваткою-метеликом. Оповідання «Каннібал» було вперше опубліковане саме в журналі «Плейбой», у травні 2013 року.], де дівчата ніколи не всідалися на ватяну коняку[81 – Мається на увазі використання гігієнічних тампонів під час менструацій (амер. сленг).], тож коли дітлахи шепочуть про поїдання бородатих мідій або поглинання м'ясних вареників, то він розуміє, що вони мають на увазі оті забави, в які дівчата-кроленята гралися зі своїми подружками, – так само змії вихають тремтливими язиками на «Енімал пленет»[82 – Animal Planet – телевізійний канал про тварин, дочірній проект пізнавального каналу «Діскавері».], коли приносяться до чогось, що збираються вкусити.

Бо Каннібал був бачив розврати в журналах. Знає, оті, на яких колишня міс Америка посьорбує з пухнастого кухлика. Оті непристойні картинки, з яких усі дізналися, що вона – затята любителька бородатих молюсків, бо на тому розвраті були лише дві дівчини й жодної сосиски чи там лисого кефірного стрільця, аби справити традиційне весілля. Бо саме так інколи вчиняють дівчатка, коли їм дуже кортить пригостити когось своїм проміжним десертом.

Каннібалу ніхто й ніколи не пояснював, що до чого, тому він уже нагострився пірнати по самі помідори в желейну дірочку Марши Сендерс. Бо його татко, старий містер Каннібал, лише зрідка поглядав канал «Плейбой», а місис Каннібал дивилася виключно «Клуб 700», тож їх синочок швидко розкумекав, що секс і християнство мають багато спільного. Бо коли ти вмикаєш кабельне телебачення, то розумієш, що сюжет той самий. Ти налаштуєш канал і бачиш майже гарну дівчину, яка майже грає на тлі майже правдоподібних декорацій, і Каннібал знає, що в кінці кожної історії дівчини торкнеться янгол. Або янгол, або ж їй на обличчя бризне щедра порція підливи з ненароджених діточок.

Завдяки цьому Каннібал уже почав бавитися зі своїм ковбасним списом, коли одного дня, на занятті з американського суспільствознавства, його помічає Марша Сендерс. І як би Каннібал не намагався цього приховати, його шкірою бігають мурахи завбільшки з горошок на дівчачій сукні, бо він пригадає балачки безжальних офіціанток, які вони вели крізь маленьке віконце. Так само католики стають у чергу в церквах, аби вести брудні балачки крізь свої маленькі віконця.

І як би там вони не називалися, а від брудних балачок у Каннібала завжди тече слинка. Від цих йому ввижаються вусаті кренделі, оті м'ясні завіси, про які говорять дітлахи за ланчем, а насправді мають на увазі суфле під назвою «Верблюжі пальці».

Коли в середній школі тобі виставляють бали за командний дух, то питання постає так: «Ти береш участь у демонстраціях, ти вболіваєш на футболі?» А коли дітлахи жартують про Каннібала, то говорять про той випадок, коли Марша Сендерс навчалася в старших класах і вже майже закінчила школу. Бо в неї були такі, типу, великі губи й запалі щоки, тому Марша завжди мала такий вигляд, наче запхала чим глибше собі до рота товсту сардельку. Саме тому Марша Сендерс була дуже ласим шматком. Усі вважали її гарячою штучкою, тим паче що школа була така маленька. Тож коли на четвертому уроці в Сендерс було «вікно», її відправили допомагати вчителю на американське суспільствознавство, і вона підійшла до Каннібала. Бо він був лише в сьомому класі, і вона знала, що він ніколи їй не відмовить, бо такі хлопці геть схиблені на втраті цнотливості. Тож Марша, вся така, каже:

– Тобі до вподоби мое волосся, так?

Вона закидає голову, її волосся лягає на інше плече, наче перука зі спагеті, а Марша продовжує:

– Такого довгого в мене ще не було.

Вона вимовляє це так, що фраза здається сороміцькою, проте всі фрази здаються сороміцькими, якщо вихоплюються з рота привабливої дівчини. І через те, що Каннібал узагалі не тямить, що до чого, він погоджується перестріти Маршу Сендерс у неї вдома, бо містер і місіс Сендерс поїхали на озеро на всі вихідні. І вона просить його про це лише тому, що її хлопець, капітан усіх можливих спортивних команд, не хоче дихати крізь її протигаз. Ось вона, ця Марша Сендерс, просто туточки стоїть і каже:

– То ти хочеш мене спробувати чи ні, малий?

Каннібал і гадки не має, до чого вона веде, тож відповідає:

– Ага.

А тоді вона каже йому приходити до неї додому в суботу, як посутеніє, і постукати в двері з чорного ходу, бо ж їй треба дбати про свою репутацію. А тоді Марша Сендерс каже, що він може стати її таємним хлопцем, і Каннібал не вагається ані секунди.

Бо в середній школі імені Джефферсона бали з громадського обов'язку залежать від відповіді на питання «А ти помив руки після того, як запустив шоколадного човника?». І через те, що в половині випадків Каннібал і сам не розуміє, про що думає, то суботнього вечора він вирушає на побачення, і Марша Сендерс згортає ковдри на королівському водяному ліжку своїх батьків. Тоді вона розкладає на водяному ліжку пару великих рушників і каже Каннібалу класти голову точно посередині. Вона каже йому не знімати одяг, але Каннібал сподівається, що до цього дійде пізніше, бо вона розстібає свої джинси, тоді вішає їх на спинку стільця, і через те, що він так витріщається на її трусики, вона велить йому заплющити очі. Каннібал тільки вдає, що не підглядає, і тому він бачить, як вона стає на коліна на оббиті бильце з одного боку водяного ліжка, а тоді він бачить, чому та штука називається гаманом із шинкою. А тоді він ні чорта не бачить, оскільки Марша перекидає ногу через його обличчя й сідає навпочіпки, поки

кімната не перетворюється на суцільне тако[83 - Тако - мексиканський сендвіч, у якому начиння згортається в конвертик із коржика-тортільї.] з рибою, яке затуляє собою всі інші видовища, окрім підводного відлуння голосу Марші Сендерс, яка розповідає йому, що робити далі.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=22623445&lf from=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примітки

1

Початок відомого жарту, коли хворий на операційному столі звертається до хірурга: – Скажіть, лікарю, я після операції зможу грати на скрипці? – Та заспокойтеся! Зможете. – Дивно! А до операції не вмів.

2

«Граучо» Маркс (1890–1977) – американський актор, комік, учасник комік-труп, відомі як Брати Маркс. У 1950-і роки Граучо вів телевізійне шоу «Ставка – ваше життя».

3

Мілтон Берл (1908–2002) – комік і актор, зірка американського телебачення 1950-х років, відомий мільйонам глядачів як «дядечко Мілті».

4

Едгар Джон Берген (1903–1978) – американський актор і радіоведучий, який здобув найбільшу популярність як черевомовець своєї ляльки Чарлі Маккарті.

5

Чарлі Маккарті, лялька черевомовця Едгара Бергена. У широкому сенсі, той, хто перебуває під пануванням іншого; той, хто підігрує коміку або ведучому.

6

Тук-тук (англ. knock-knock) – типовий зачин підколки (дружнього жарту) в англомовних культурах.

7

«Шайнола» (англ. Shinola) – назва американської компанії виробника вакси для взуття, що набула поширення з середини XX століття завдяки розмовній фразі «You don't know shit from Shinola» (не відрізнити лайна від «Шайноли»), тобто не розумітися на елементарних речах.

8

«Джелло» – товарний знак напівфабрикатів желе і мусів, що випускаються в порошку, а також готових желе.

9

WD-40 – торгова марка відомого аерозольного препарату, розробленого для промислових споживачів як водовідштовхувальний засіб, що запобігає корозії.

10

Мова йде про фільм режиссера Тома Шедьяка «Цілитель Адамс» із Робіном Вільямсом у головній ролі. У стані глибокої депресії Гантер «Патч» Адамс потрапляє в психіатричну клініку. Проте лікарі не можуть йому допомогти, його рятують пацієнти. Вони змушують його подивитися на своє життя збоку, поглянути на нього зі сміхом. На власному прикладі Адамс переконується в тому, що сміх може творити дива і зцілювати. Сміх – найкращі ліки, і в кількох випадках ноу-хау Адамса дійсно рятує людей.

11

Низка короткометражних американських фільмів кіностудії «Коламбія пікчерз», які йшли з 1930 по 1970 роки.

12

Ебот і Костело – славетний американський комедійний дует. Бад Ебот (1895–1974) і Лу Костело (1908–1959) багато виступали на радіо й телебаченні в 1940-х і 1950-х роках.

13

Лорел і Гарді – Стен Лорел і Олівер Гарді, американські кіноактори, одна з найбільш популярних комедійних пар в історії кіно. Стен був худим, а Олівер – огрядним.

14

«Мікі Фін» – сильний снодійний засіб, який додають у спиртне.

15

Парафраз відомого жарту в жанрі антигумору: «Чому курка перебігла дорогу?», який вперше надруковано ще 1848 року в нью-йоркському журналі «Нікербокер» («Knickerboker») і який попри очікування передбачав просту відповідь: «Аби опинитися на іншому боці». З часом набула популярності варіація жарту з відповіддю, як це питання розглядалося б в різних філософських течіях. Наприклад, відповідь екзистенціаліста могла бути такою: «Те, що ви бачили, могло вам здаватися. І навіть якщо ви бачили начебто курку, що перебігала те, що ви назвали дорогою, яка ймовірність того, що те, що ви бачили, дійсно відбулось», а видатний екзистенціаліст Жан-Поль Сартр сказав би так: «Для того щоб діяти відповідно до власного сумління і бути вірною собі, курка визнала за необхідне перетнути дорогу». Або Емілі Дікінсон сказала б: «Because it could not stop for death» (парафраза першого рядка вірша «Because I could not stop for death». – «Я не просила – ждала Смерть»).

16

Іграшка-прикол, яка спрацьовує під час рукостискання, створюючи відчуття, схоже на невеликий електрошок.

17

Слем-данк – вид кидка в баскетболі, при якому гравець вистрибує вгору й однією або двома руками кидає м'яч крізь кільце зверху вниз.

18

Алюзія на вірш Персі Біші Шеллі «Смерть», який починається рядками: «Смерть! Смерть навкруги! І смерть повсюди! Смерть ходить там, де ходять люди» (пер. І. Ільїна).

19

Мається на увазі маркування мотопилок: зелений лейбл означає низьковідбійні ланцюгові пилки; жовтий – більш потужні, небезпечніші для лісорубів.

20

Oregon – тихоокеанський штат на північному заході США, 46 % території якого вкрито лісами.

21

«Toyota Celica» – спортивний автомобіль, різні модифікації якого випускалися у 1970–2006 рр.

22

Ім'я вигаданої автором порнозірки відверто нагадує ім'я відомої голлівудської актриси Дженифер Джейсон Лі (Jennifer Jason Leigh: нар. у 1962 р.), чие дівоче прізвище було Морроу (Morrow).

23

El Segundo – місто в окрузі Лос-Анджелес на узбережжі затоки Санта-Моніка, де знімався популярний комедійний телесеріал «Парки і рекреації» («Parks and Recreation»: 2009–2015).

24

Vicarious – термін, яким визначається патологія, коли менструальна кров, крім піхви, також спливає з потових залоз, очей, вух тощо.

25

Жартівливий натяк на популярний десерт «Baked Alaska» (морозиво накрите бісквітом з безе на короткий час ставиться в духовку, де не встигає розтанути) – штат Небраска славиться спекотним літом та великими обсягами виробництва кукурудзи та м'яса, з яких здебільшого готують і традиційні тамтешні страви.

26

В оригіналі автор обіграє назву компанії «Learning Annex», яка провадить різноматні курси навчання дорослих новим професіям – від журналістики й започаткування власного бізнесу до танців на жердині.

27

Гра слів: назва танцю «lambada» замість анатомічної назви потиличного джерельця на людському черепі «lambda».

28

В оригіналі у автора гра слів – замість «Nativity Scene» (Різдвяний вертеп) він пише «Naivete? Scene» (специфічний «наївний» порножанр).

29

Алюзія на шпигунський фільм Алфреда Гічкока «North by Northwest» (1959), сюжет якого побудований на втечах і переслідуваннях.

30

Lewis Hyde (нар. 1945) – професор мистецтв у Гарварді, знаний есеїст, культуролог.

31

Слово «ховатися» («hide») англійською вимовляється так само, як прізвище професора Гайда.

32

Філадельфія.

33

Міста-близнюки – назва, що об'єднує міста Сент-Пол і Міннеаполіс, розташовані по обох берегах річки Міссісіпі навпроти одне одного.

34

Сан-Франциско.

35

Квартира в кондомініумі, елітному багатоквартирному будинку, у якому квартири перебувають у приватному володінні.

36

«Сейфвей» (дослівно «безпечний шлях») – назва фірмових продовольчих магазинів самообслуговування й універсамів однойменної компанії.

37

Зубна нитка.

38

Великий стрибок уперед – алюзія на слова Ніла Армстронга, першого землянина, який ступив на Місяць, сказавши: «Це маленький крок для людини, але величезний стрибок для людства». Крім того, економічна й політична кампанія в Китаї з 1958 по 1960 рік, націлена на зміцнення індустріальної бази й різкий підйом економіки країни, яка, однак, призвела до трагічних наслідків для китайського народу, зокрема смерті від 20 до 40 мільйонів осіб.

39

Американська асоціація кардіологів (ААК) з 2001 року рекомендує обов'язково розмішувати АЗД у громадських місцях, таких як аеропорти, вокзали, школи тощо.

40

Початкові слова знаменитого монологу Гамлета в однойменній п'єсі Шекспіра (Дія третя, Сцена 1). Бути чи не бути – ось питання./ В чім більше гідності: терпіти мовчки/ Важкі удари навісної долі/ Чи стати збройно проти моря мук/ І край покласти ім борнею? (Пер. Г. Кочура.)

41

Вступні іспити до вишів США не складаються – до них зараховують за результатами випускних шкільних тестів SAT.

42

Брати Болдуїн (Алек, Деніел, Вільям і Стівен) привабливі й зовні схожі один на одного. І всі як один стали акторами, чия слава припала на 1990-ті роки. «Сімейство Кардаш'ян» (англ. Keeping Up with the Kardashians) – американське реаліті-шоу, в якому знімалися п'ять сестер.

43

«Пригоди Роккі та Бульвінкля» – мультфільм, який виходив на телебаченні з 1959 по 1964 рік. Головні герої – білка-летяга Роккі й лось Бульвінкль. За задумом режисера Андерсона цей мультсеріал – пародія на популярні телешоу. Фраза «Гей, Роккі, зараз я витягну кролика...» стала означати «неможливе завдання від шефа».

44

Теорія струн – напрямок теоретичної фізики, що вивчає динаміку взаємодії не точкових часток, а одновимірних протяжних об'єктів, так званих квантових струн. Теорія струн поєднує в собі ідеї квантової механіки і теорії відносності, тому на її основі, можливо, буде побудована майбутня теорія квантової гравітації.

45

Викладачі у сфері спеціального навчання в проміжній школі викладають предмети рівня середньої школи розумово чи фізично упослідженим дітям.

46

«Склея Фреглів» (англ. Fraggile Rock) – дитячий телевізійний серіал, де основні дійові особи – фрегги, ляльки-мапети.

47

«Убити пересмішника» (англ. To Kill a Mockingbird) – роман американської письменниці Гарпер Лі, опублікований 1960 року, класика сучасної американської літератури.

48

Зумба (ісп. Zumba) – танцювальна фітнес-програма на основі популярних латиноамериканських ритмів.

49

«Гоум д?по» («Хатне сховище»), англ. The Home Depot – американське роздрібне торгове підприємство в галузі будівництва, будівельних та побутових товарів.

50

Євангелія від Матвія 5:5: «Блаженні лагідні, бо землю впадкують вони».

51

Інвазійні (інвазивні) види – види зі значною здатністю до експансії, які розповсюджуються природним шляхом або за допомогою людини й становлять значну загрозу для флори й фауни певних екосистем, конкуруючи з автохтонними видами за екологічні ніші, а також спричиняючи загибель місцевих видів...

52

Кудзу (*Pueraria lobata*) – волокниста харчова, лікарська і кормова рослина, що на півдні США використовувалася для запобігання ерозії ґрунтів; наразі – вельми поширений бур'ян.

53

Дрейсена річко`ва (*Dreissena polymorpha*) – поширений вид двостулкових молюсків родини тригранкових (*Dreissenidae*), який зустрічається у прісних і солонуватих водах басейнів Чорного й Каспійського морів. Є розселенцем у Північній Америці, Великій Британії, країнах Західної Європи. Завдає значної шкоди, заселяючи гідротехнічні споруди, труби, а також чіпляючись до водних рослин і тварин.

54

AED – Automated External Defibrillator (автоматичний зовнішній дефібрилятор – АЗД).

55

Коефіцієнт розумового розвитку.

56

Wiener Schnitzel – американська мережа ресторанів фастфуд (заснована 1961 року (як «Der Wiener Schnitzel»), яка спеціалізується на хот-догах. У ресторанах цієї мережі насправді не подають віденський шніцель.

57

Ci-Ен-Ен, або CNN – одна з провідних телерадіокомпаній світу.

58

Fox News (Фокс-Ньюз-Ченел, скорочено FNC або Fox News) – основний інформаційний канал у США.

59

ESPN (Entertainment and Sports Programming Network) – американський кабельний спортивний телевізійний канал.

60

Monty Hall (р. н. 1927) – американський телеведучий вікторини «Сторгуймося» («Let's Make a Deal»), на прикладі якої виникла відома задача теорії ймовірності – Парадокс Монті Голла; також отримав премію «Еммі» в номінації «Видатний ведучий ігрового шоу». Pat Sajak (р.н.1946) – американський телеведучий вікторини «Колесо Фортуни» («Wheel of Fortune»), аналогом якої в країнах СНД стало шоу «Поле чудес».

61

Організації грецьких літер – студентські об'єднання при коледжах і університетах США й Канади, так звані «братства» й «сестринства», назви яких зазвичай складають дві-три грецькі літери. «Піковий тиждень» («Rush week») – період, коли потенційні новобранці знайомляться один з одним і проходять випробування.

62

«Hello Kitty» – персонаж японської поп-культури, маленьке біле кошеня з рожевим бантиком, яке стало відомим брендом і героєм мульт-серіалів і відео-ігор. Інколи амфетаміни й галюциногени насправді виготовляються у

вигляді рожевих таблеток із зображенням цього кошеня й мають відповідну назву.

63

Alex Trebek (р. н. 1940) – американський актор і телеведучий популярних розважальних програм, як то «Ризикуй!» («Jeopardy!»), лауреат премії «Еммі».

64

Кабо-Сан-Лукас – один із найбільш популярних морських курортів на півдні Мексики.

65

«Panic! at the Disco» – альтернативний американський рок-гурт (поп-панк, електроніка, інді), який утворився 2005 року.

66

Humpty Dumpty – персонаж англійського фольклору й герой книжки Льюїса Керрола «Аліса в Задзеркаллі», який має вигляд балакучого яйця, що гойдається на стіні та зрештою розбивається.

67

Американська мережа магазинів з продажу автозапчастин і аксесуарів, що працювала в 1909–2003 роках.

68

Size 2 (US) - приблизно 40 розмір або XXS.

69

James «Grizzly» Adams (1812-1860) - відомий мисливець і першопроходець із Каліфорнії, який приручав диких ведмедів грізлі й відловлював багато інших тварин для зоопарків США.

70

Radiohead - відомий англійський гурт (альтернативний рок), виник у середині 80-х років XX століття.

71

Holly Hobbie - маленька дівчинка в синьому капелюшку, персонаж вітальних листівок у США (названа на честь художниці, яка її вигадала)

72

John Belushi (1949-1982) - американський актор, один із культових «Братів блюз» (1980).

73

John Candy (1950-1994) - канадський комедійний актор («Один удома» 1980, «Брати блюз»).

74

«Slug bug!» – фраза з дитячої гри, вигаданої в 60-х роках у США. Перший, хто побачить на дорозі автомобіль «фольксваген» моделі «бітл» (англ. «жук»), має скрикнути «Buggy punch!» або «Slug bug!» і стуснути сусіда.

75

«Hello, kitty» – популярний японський бренд і мульт-персонаж, біле кошеня з бантиком.

76

Slurpee – фруктові соки з великою кількістю льоду, які продаються в магазинах «7-eleven».

77

Згадується в оповіданні «Невдаха».

78

Marion Gordon «Pat» Robertson (р. н. 1930) – американський підприємець, релігійний діяч і телепроповідник, ведучий передачі «Клуб 700».

79

Bluewaffle – міфічна венерична хвороба (загалом жіноча), розповсюджений інтернет-фейк 2010 року.

80

Playboy – легендарний чоловічий журнал еротично-розважального змісту, логотип – кролик із краваткою-метеликом. Оповідання «Каннібал» було вперше опубліковане саме в журналі «Плейбой», у травні 2013 року.

81

Мається на увазі використання гігієнічних тампонів під час менструацій (амер. сленг).

82

Animal Planet – телевізійний канал про тварин, дочірній проект пізнавального каналу «Діскавері».

83

Тако – мексиканський сендвіч, у якому начиння згортається в конвертик із коржика-тортільї.